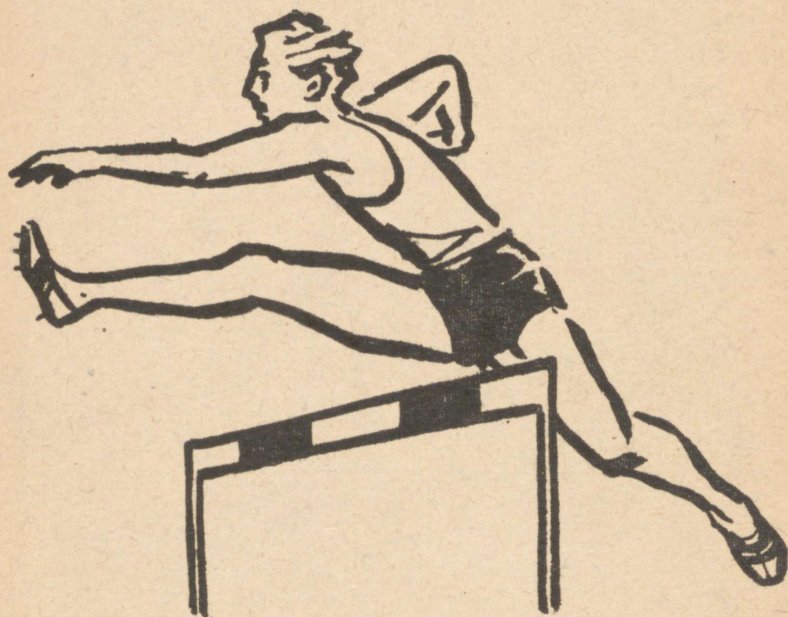

VÕISTLUSMÄÄRUSED

KERGEJÕUSTIK

2/44014

A-22355

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
juures asuva Kehakultuuri- ja
Spordikomitee poolt
18. aprillil 1956. a.

KERGEJÕUSTIK

VÕISTLUSMÄÄRUSED

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1958

Originaali tiitel:

ЛЕГКАЯ АТЛЕТИКА
Правила соревнований
Государственное издательство
«Физкультура и спорт»
Москва 1957

Tõlkinud L. Maasalu

I. KERGEJÕUSTIKUVÕISTLUSTE ÜLDEESKIRJAD

§ 1. Kergejõustiku alad

Kergejõustikus viiakse läbi välis- ja sisevõistlusi.

VÄLISVÕISTLUSED

Välisvõistlusi korraldatakse järgmistel aladel:

Jooksud

A. Jooksud staadioni jooksurajal:

naised — 60, 100, 200, 300, 400, 500, 800, 1000, 1500 m;
mehed — 60, 100, 200, 400, 800, 1000, 1500, 2000, 3000,
5000, 10000, 20000, 25000, 30000 m ja tunnijooks;
neiud (17—18 a.) — 60, 100, 200, 300, 400, 800 m;
noormehed (17—18 a.) — 60, 100, 200, 400, 800, 1000,
1500 m;

tüdrukud (15—16 a.) — 60, 100, 200, 300, 400;

poisid (15—16 a.) — 60, 100, 200, 400, 800 m;

tütarlapsed (13—14 a.) — 30, 60, 100;

poeglapsed (13—14 a.) — 30, 60, 100 m;

B. Tõkke- ja takistusjooksud jooksurajal:

naised — 80 m tõkkejooks;

mehed — 110, 200 ja 400 m tõkkejooks, 3000 m takistusjooks;

neiud — 80 m tõkkejooks;

noormehed — 110 ja 200 m tõkkejooks, 1500 m takistusjooks;

tüdrukud — 80 m tõkkejooks;

poisid — 80 ja 110 m tõkkejooks;
tütarlapsed — 60 m tõkkejooks;
poeglapsed — 80 m tõkkejooks.

Märkus. Staadioni jooksurajal lubatakse korraldada ka võistlusi üldkasutatavatel järvi- ja miilidistantsidel.

C. Maanteejooksud:

naised — 1 ja 2 km;
mehed — 15, 20, 25, 30 km, maratonijooks (42195 m).

Märkus. Lubatakse korraldada ka asustatud punktide vahelisi jooke (paigavahejooks).

D. Maastikujooksud (krossid):

naised	—	mis tahes	distsants	kuni	3 km;
mehed	—	„	„	„	15 km;
neiud	—	„	„	„	1 km;
noormehed	—	„	„	„	3 km;
tüdrukud	—	„	„	„	800 m;
poisid	—	„	„	„	1 km;
tütarlapsed	—	„	„	„	500 m;
poeglapsed	—	„	„	„	500 m.

E. Võistkonnajooksud 1 km ja pikematel distantsidel (patrulljooks).

F. Teatejooksud:

naised — 4×100 , 4×200 , 5×500 , 3×800 , $400 + 300 + 200 + 100$ m;
mehed — 4×100 , 4×400 , 4×800 , 10×1000 , 4×1500 , $400 + 300 + 200 + 100$, $800 + 400 + 200 + 100$ m;
neiud — 4×100 , 4×200 , 5×500 , $400 + 300 + 200 + 100$ m;
noormehed — 4×100 , 4×200 , 4×400 , 4×800 , $400 + 300 + 200 + 100$, $800 + 400 + 200 + 100$ m;
tüdrukud — 4×100 , 4×200 m;
poisid — 4×100 , 4×200 m;
tütarlapsed — 4×50 , 4×100 m;
poeglapsed — 4×50 , 4×100 m.

Märkused. 1. Peale eelnimetatute lubatakse korraldada jooksurajal igasuguse etappide arvuga teatejookse. Nende pikkus võib olla vabaltvalitav, kuid peab vastama punktis A märgitud distantsidele.

2. Linna tänavatel ja teedel võib korraldada vaba etappide pikkuse ja arvuga teatejookse. Sellistest teatejooksudest võivad osa võtta naistest, meestest, neidudest ja noormeestest ning tüdrukutest ja poisitest koosnevad segavõistkonnad.

3. Teatejooksud $400 + 300 + 200 + 100$ ja $800 + 400 + 200 + 100$ m võivad toimuda võrdsetel alustel nii eeltoodud kui ka vastupidises etappide läbimise järjekorras.

Võistluskäimine

A. Käimine staadioni jooksurajal:
mehed — 5000, 10000, 20000, 50000 m, tunnikäimine;
noormehed — 3000; 5000 m.

B. Käimine maanteel:
mehed — 15, 20, 25, 30, 50 km.

Hüpped

A. Hoojooksuga:
naised — kõrgus- ja kaugushüpe;
mehed — kõrgus-, teivas-, kaugus- ja kolmikhüpe;
neiud — kõrgus- ja kaugushüpe;
noormehed — kõrgus-, teivas-, kaugus- ja kolmikhüpe;
tüdrukud — kõrgus- ja kaugushüpe;
poisid — kõrgus-, teivas- ja kaugushüpe;
tütarlapsed — kõrgus- ja kaugushüpe;
poeglapsed — kõrgus- ja kaugushüpe.

B. Hoojooksuta:
naised — kaugushüpe;
mehed — kõrgus-, kaugus- ja kolmikhüpe;
neiud — kaugushüpe;
noormehed — kõrgus-, kaugus- ja kolmikhüpe;
tüdrukud — kaugushüpe;
poisid — kõrgus-, kaugus- ja kolmikhüpe;
tütarlapsed — kaugushüpe;
poeglapsed — kaugushüpe.

Heited

naised — kuulitõuge, kettaheide, oda- ja granaadivise;
mehed — kuulitõuge, ketta- ja vasaraheide, oda- ja granaadivise;
neiud — kuulitõuge, kettaheide, oda- ja granaadivise;
noormehed — kuulitõuge, ketta- ja vasaraheide, oda- ja granaadivise;
tüdrukud — kuulitõuge, kettaheide, oda- ja granaadivise;
poisid — kuulitõuge, ketta- ja vasaraheide, oda ja granaadivise;
tütarlapsed — kuulitõuge, kettaheide, oda- ja granaadivise;
poeglapsed — kuulitõuge, kettaheide, oda- ja granaadivise.

Mitmevõistlused

A. Kümnevõistlus:

mehed ja noormehed — 100, 400 ja 1500 m jooksud, 110 m tõkkejooks, kõrgus-, teivas- ja kaugushüpe, kuulitõuge, kettaheide, odavise.

B. Kuuevõistlus:

poisid — 100 ja 800 m jooks, kõrgus- ja kaugushüpe, kuulitõuge ja kettaheide.

C. Viievõistlus:

naised ja neiud — 200 m jooks, 80 m tõkkejooks, kõrgus- ja kaugushüpe, kuulitõuge;

mehed ja noormehed — 200 ja 1500 m jooks, kaugushüpe, kettaheide, odavise;

D. Kolmevõistlus:

naised, neiud, noormehed, tüdrukud ja poisid — 100 m jooks, kõrgushüpe ja kuulitõuge;

tütär- ja poeglapsed — 60 m jooks, kõrgushüpe ja kuulitõuge.

Märkus. Kuni linna ulatusega võistlustel võib korraldada ka mitmesuguseid teisi mitmevõistlusi, mis koosnevad jooksudest, hüpetest ja heidetest.

SISEVÕISTLUSED

Sisevõistlusi korraldatakse järgmistel aladel:

Jooksud, tõkke- ja teatejooksud

naised — 30, 60, 100, 200, 400, 800 m jooks, 30, 40 ja 80 m tõkkejooks, 4×200, 3×800 m teatejooks;

mehed — 30, 60, 100, 200, 400, 800, 1000, 1500, 2000, 3000 m jooks, 35, 55 ja 110 m tõkkejooks, 4×400, 4×800 m teatejooks;

neiud — 30, 60, 100, 200, 400 m jooks, 30, 40 ja 80 m tõkkejooks, 4×200 m teatejooks;

noormehed — 30, 60, 100, 200, 400, 800 m jooks, 35, 55 ja 110 m tõkkejooks, 4×200, 4×400 m teatejooks;

tüdrukud — 30, 60, 100, 200 m jooks, 30, 40 ja 80 m tõkkejooks 4×200 m teatejooks;

poisid — 30, 60, 100, 200, 400 m jooks, 30, 40 ja 80 m tõkkejooks, 4×200 m teatejooks;

tütarlapsed — 30, 60 m jooks, 30, 60 m tõkkejooks, 4×50 m teatejooks;
poeglapsed — 30, 60 m jooks, 30, 40 ja 80 m tõkkejooks, 4×50 m teatejooks.

Hüpped

Kõik välisvõistlustel korraldatavad hüpped.

Märkus. Kolmikhüpet hoojooksuga võib korraldada ainult seal, kus on hoojooksuks sõe- või mullarada.

Heited

Kuulitõuge (kõigile võistlejate klassidele).

Mitmevõistlused

Mitmesugused mitmevõistlused, mis koosnevad jooksudest, hüpetest ja kuulitõukest. Korraldatakse kõigile võistlejate klassidele.

§ 2. Võistlusjuhend

1. Kõik võistlused viiakse läbi kinnitatud juhendi alusel, mille koostab võistlusi korraldava organisatsioon.

2. Juhend tuleb aegsasti saata osavõtivatele organisatsioonidele, et oleks tagatud vajalik ettevalmistus antud võistlustest osavõtuks.

3. Et vältida mitmesuguseid tõlgendusi, peab juhend olema üksikasjaliselt sõnastatud ja sisaldama järgmisi osi:

- a) eesmärk ja ülesanded;
- b) läbiviimise aeg ja koht;
- c) võistluste juhtimine;
- d) osavõtjad;
- e) võistluste kava;
- f) tulemuste arvestussüsteem;
- g) autasustamine
- h) osavõtjate vastuvõtutingimused;
- i) ülesandmise kord ja tähtajad.

4. Juhendi tingimused ei või olla vastuolus võistlusmäärustega.

§ 3. Võistluste iseloom

1. Võistlused jagunevad:

- a) individuaalsed;
- b) võistkondlikud;
- c) individuaal-võistkondlikud.

2. Individuaalvõistlused on niisugused, kus selgitatakse ainult iga võistleja (või teatevõistkonna, patrullvõistkonna) koht tema tehnilise tagajärje põhjal.

3. Võistkondlikud võistlused on niisugused, kus üksik-osavõtja tagajärjed arvestatakse tema võistkonnale ja nende põhjal selgitatakse ainult võistkondlik paremusjärjestus.

4. Individuaal-võistkondlikud võistlused on niisugused, kus üksikosavõtjate tagajärgede põhjal selgitatakse nii individuaalne kui ka võistkondlik paremusjärjestus.

5. Võistluste iseloom igal üksikjuhul määratakse kindlaks võistlusjuhendiga.

§ 4. Võistluste eriliigid

Võistlused võivad olla klassifikatsiooni-, järgu- ja etteandevõistlused (handikap).

1. Klassifikatsioonivõistlusi korraldatakse selleks, et sportlased võiksid täita järgunorme, kas kinnitada või tõsta oma spordijärku.

Märkus. Võistlejate klassifikatsiooni võib määrata ka igasugustel teistel võistlustel näidatud tagajärgede põhjal.

2. Järguvõistlused korraldatakse ühe ja sama järguga sportlastele.

Järguvõistluste korraldamisel:

a) osavõtjate järk tehakse kindlaks seisuga jooksva aasta 1. jaanuaril vastavalt üleliidulisele ühtsele spordiklassifikatsioonile;

b) kõrgema järgu kergejõustiklastel ei lubata osa võtta madalama järgu kergejõustiklaste võistlustest;

c) madalama järgu kergejõustiklasi lubatakse järgmise kõrgema järgu võistlustele (näiteks III järgu sportlasi II järgu võistlustele).

3. Etteandevõistlusi (handikap) korraldatakse erinevate võimetega võistlejatele nende võiduvõimaluste võrdustamiseks.

Etteandevõistluste korraldamisel:

a) antud ala tugevamad võistlejad annavad nõrgematele ette niipalju, et arvatavalt võrdsustada kõigi võistlejate esikohale tuleku võimalusi;

b) jooksu- ja käiguvõistlustel väljendub etteandmine harilikult meetrite arvus (pikkadel distantsidel ka sekundite või minutite arvus), mille võrra lühendatakse distantsi nõrgematele võistlejatele; näiteks 100 m jooksus läbivad tugevamad võistlejad kogu distantsi, nõrgemad aga osa sellest (üks — 95 m, teine — 91 m jne.); seejuures stardivad kõik võistlejad üheaegselt igaüks temale määratud lähtekohast (vastavalt edemele);

c) hüppe- ja heitevõistlustel väljendub ede teatavas sentimeetrite või meetrite arvus, mis lisatakse nõrgemate võistlejate tagajärgedele; tegeliku tagajärje ja edeme summa annab tingliku lõpptagajärje, mille alusel määratakse antud võistleja koht;

d) edeme suurus igale võistlejale määratakse enne võistluse algust kohtunikekogu poolt; seejuures lähtutakse osavõtjate poolt jooksval hooajal näidatud tagajärgedest, mis registreeritakse võistleja ülesandmisel;

e) määratud edeme suurust ei saa võistluspäeval muuta;

f) võrdse tagajärje korral tuleb paremale kohale väiksema edeme saanud võistleja.

4. Suure osavõtjate arvuga võistlustel korraldatakse tugevamate võistlejate selgitamiseks ja nende põhivõistlusele lubamiseks kvalifikatsioonivõistlused. Põhivõistlusele pääsenud võistlejatele ei arvestata individuaalse paremusjärjestuse selgitamisel kvalifikatsioonivõistluse tagajärgi (sealhulgas ka katseid kõrgus- ja teivahüppes).

Põhivõistlusele mittepääsenud võistlejate kohad jagunevad kvalifikatsioonivõistluse tagajärgede põhjal, tagapool põhivõistlusele pääsenuid.

Kvalifikatsioonivõistlusi korraldatakse ainult hüpetes ja heidetes ning üldreeglina samal päeval (hommikupoolikul), millal toimuvad põhivõistlused.

Kvalifikatsioonivõistluselt pääsevad edasi osavõtjad, kes täidavad võistlusjuhendis ettenähtud normi, või siis juhendiga kindlaksmääratud arv võistlejaid.

M ä r k u s. Kvalifikatsioonivõistluste korraldamisel kõrgus- ja teivahüppes määratakse kvalifikatsiooninorm võistlust korraldava organisatsiooni poolt. Algekõrgus nii kvalifikatsiooni- kui ka põhivõist-

lusel määratakse kindlaks peakohtuniku poolt ja tehakse võistlejatele aegsasti teatavaks. Kui võistlejad on nõutava normi täitnud, kvalifikatsioonivõistlus lõpetatakse. Kvalifikatsioonivõistlustest ei vabastata ühtki võistlejat.

§ 5. Tulemuste arvestus

1. Võistkondlike ja individuaal-võistkondlike võistluste korraldamisel (samuti mitmevõistluste puhul) hinnatakse iga osavõtja tagajärjed igal võistlusalal võistkondliku paremusjärjestuse selgitamiseks.

2. Üldreeglina hinnatakse tagajärgi kehtiva kergejõustiku-punktitabeli alusel, kuid lubatakse rakendada ka teisi hindamissüsteeme (näiteks kohtade järgi).

3. Võistlusjuhendis peab tingimata olema märgitud, misugust hindamissüsteemi kasutatakse.

4. Individuaal-võistkondlikel võistlustel võetakse tulemuste hindamisel punktitabeli järgi arvesse võistkondliku paremusjärjestuse selgitamisel parim tagajärg, olenemata sellest, kas see on saavutatud kvalifikatsioonivõistlusel, eel- või lõppvõistlusel.

5. Võistkondlikel võistlustel ja matškohtumistel ei korraldata võrdse tagajärje korral osavõtjate paremusjärjestuse määramiseks järelvõistlust (järeljooks, vahelihv), vaid vastavad kohad (punktid) jagatakse nende vahel.

§ 6. Võistluste ärajätmine

1. Võistlusi korraldaval organisatsioonil on õigus neid kas ühel või mitmel alal või ka kogu kava ulatuses ära jätta.

Märkus. Võistlusi korraldav organisatsioon peab teatama oma otsusest peakohtunikule kirjalikult.

2. Peakohtunikul on õigus võistlusi ära jätta, nende algust edasi lükata, katkestada alanud võistlusi või teha vaheaega järgmistel juhtudel:

a) kui võistluskoht on muutunud kõlbmatuks või osutus ettevalmistamatuks;

b) kui puudub võistlusinventar ja -vahendid või need osutusid ettevalmistamatuks (või muutusid kõlbmatuks);

c) kui võistluste läbiviimist takistavad ebasoodsad

ilmastikutingimused, pimeduse saabumine või muud võistluste normaalsel käiku segavad tingimused;

d) kui puudub meditsiiniline personal;

e) kui mõne ala starti ilmub ainult üks võistleja.

Märkus. Kui see ala kuulub võistkondlikku arvestusse, tuleb ala läbi viia ka ühele osavõtjale. Sel juhul kantakse saavutatud tagajärg võistkondlikku arvestusse, kuid individuaalvõistlus loetakse mitte-toimunuks.

§ 7. Avaldused ja protestid

1. Kui võistlejatel või esindajatel tekib mingisuguseid küsimusi ja kahtlusi võistluse õige käigu suhtes, aga ka nende arvates ebaõigete otsuste tegemisel kohtunike poolt, võivad esindajad pöörduda avalduste või protestidega kohtunikekogu poole.

2. Avaldused tehakse esindajate poolt suuliselt vahetult võistluste käigus ja hiljemalt 15 minutit pärast avaldust põhjustanud fakti esinemist.

Avaldusega tuleb pöörduda peakohtuniku või tema asetäitja poole. Kui suulist avaldust kohe ei lahendatud või see nõuab täiendavat arutamist, peab esindaja oma avalduse esitama põhjendatud kirjaliku protestina.

3. Protestid esitatakse hiljemalt ühe tunni jooksul pärast antud ala lõppemist, tingimata aga kohtunikekogu antud võistluspäeva koosoleku alguseks.

4. Suulise avalduse peab kohtunikekogu läbi arutama otsekohe. Kirjaliku protesti võib läbi vaadata kohtunikekogu koosolekul, kui seda polnud võimalik lahendada kohe.

Märkus. Avaldus või protest eeljooksu või poolfinaali kohta tuleb otsustada enne järgmise võistlusvooru algust. Kui küsimust ei saa kohe otsustada, võib protesti esilekutsunud võistleja edasi võistelda tingimisi.

Otsus protesti kohta vormistatakse peakohtuniku või tema asetäitja kirjaliku otsusena või kohtunikekogu istungi protokollina.

5. Avaldused või protestid, mis käsitlevad sportlase võistlustest osavõtuõigust või tema kuuluvust ühte või teise võistkonda, tuleb esitada kas mandaatkomisjonile või võistlusi korraldavale organisatsioonile.

II. VÕISTLEJAD

§ 8. Vanusegrupid

1. Võistlejad jaotatakse järgmistesse vanuseklassidesse:

tütarlapsed ja poeglapsed (13—14 a.)

1958. a. 1944—1945. a. sündinud

1959. a. 1945—1946. a. „ jne.

tüdrukud ja poisid (15—16 a.)

1958. a. 1942—1943. a. sündinud

1959. a. 1943—1944. a. „ jne.

neiud ja noormehed (17—18 a.)

1958. a. 1940—1941. a. sündinud

1959. a. 1941—1942. a. „ jne.

täiskasvanud: põhigrupp — naised 19—35. a.

— mehed 19—40. a.

vanem grupp — naised 36. a. ja vanemad

— mehed 41. a. ja vanemad

2. Noorte gruppides määrab vanuse sünniaasta (ilma sünnikuupäeva arvestamata).

Märkus. Eesti NSV-s korraldatavatel võistlustel jagatakse osavõtjad vanusegruppidesse võistleja vanuse (sünnipäeva järgi), mitte sünniaasta järgi. See peab olema fikseeritud võistlusjuhendis.

3. Noorteklassi vanema grupi võistlejatel ei lubata võistelda noorema grupi võistlustel, samuti ei lubata täiskasvanutel startida noorteklassi võistlustel.

4. Noorteklassi noorema grupi võistlejad võivad võistelda vanema grupi võistlustel, samuti neiud ja noormehed täiskasvanute võistlustel igaks võistluseks antud arsti, treeneri ja võistlusi korraldava organisatsiooni loal.

5. Täiskasvanute vanema grupi kergejõustiklased võivad osa võtta põhigrupi võistlustest. Sel juhul lähevad nende tagajärjed võistkonna arvestusse ainult põhigrupi järgi (säilitades õiguse individuaalarvestusele vanemas grupis).

§ 9. Ülesandmised. Võistlejate lubamine võistlustele

1. Võistlejad lubatakse võistlustele osavõtivate organisatsioonide poolt esifatavate ülesandmiste alusel, mis esitatakse juhendiga määratud tähtajaks.

2. Ülesandmine peab olema koostatud täielikult juhendi ja võistlusmääruste nõuete kohaselt.

3. Nimelise ülesandmise vormi (lisa 3) kõigi lahtrite täitmine on kohustuslik. Selle tingimuse mittetäitmisel ei tohi kohtunikekogu ülesandmist vastu võtta.

4. Täiendav ülesandmine uute võistlejate kohta tuleb esitada nimelise ülesandmise vormi (lisa 3) kohaselt.

5. Kui tekib vajadus ülesantud võistlejate aladele ümberpaigutamiseks, esitatakse vormikohane ümberregistreerimine (lisa 6).

6. Lisaülesandmised ja ümberregistreerimised tuleb esitada hiljemalt üks tund enne vastava ala algust.

Märkus. Peakohtunikul on õigus enne võistluste algust määrata selleks teisi tähtaegu.

7. Võistlustele lubatakse osavõtjaid, kes on vajalikult treeninud ning on kehakultuuridisperserites, arstliku kontrolli kabinettides või muudes ravi-profülaktilistes asutustes meditsiinilise järelevalve all.

Osavõtjad saavad võistlemiseks arstilt loa. Luba kinnitavaks dokumendiks on nimeline ülesandmine, kus iga osavõtja nime taga on arsti viisa ja pitsat, või vormikohane individuaalne tõend.

§ 10. Võistlejate õigused ja kohustused

1. Võistleja peab tundma võistlusmäärusi, juhendit ja kõiki oma ala läbiviimise tingimusi.

2. Distsiplineerimatuse või ebakorrekse käitumise eest tehakse võistlejale hoiatus. Määruste korduval rikkumisel võib teda võistlustest eemaldada. Määruste jämeda rikkumise korral võib võistlejat ilma hoiatuseta võistlustelt eemaldada.

3. Võistlejat, kes näitab sooritataval alal ilmselt nõrka tehnilist ettevalmistust, võib ala vanemkohtuniku või peakohtuniku otsusel võistlustelt eemaldada.

4. Võistlejad lähevad võistluspaikadele kohtunike juhtimisel organiseeritult ühes grupis ja lahkuvad väljakult samas korras. Kui eel- ja lõppvõistlused toimuvad järjestikku, siis eelvõistlusel väljalangenud osavõtjad lahkuvad väljakult enne lõppvõistluse algust.

5. Võistlejad peavad olema kohtuniku kutsel valmis

esinemiseks oma alal. Mittevalemisoleku korral võib võistlejat hüpetes ja heidetes vastava järjekordse katse sooritamisel vahele jätta.

6. Kui võistleja on üles antud üheaegselt toimuvale jooksule ja hüppele, jooksule ja heitele või hüppele ja heitele, peab ta jooksust osa võtma võistluste kavast ettenähtud kellaajal; hüppeks või heiteks määrab aga peakohtunik talle vastavalt avaldusele teise aja vastava ala graafiku piirides.

Märkus. Kõrgus- ja teivashüppes peab võistleja katsetama selle kõrguse ületamist, mis on peal tema tulekul vastava ala sooritamisele.

7. Kõigil juhtudel, kui võistluste üksikutel aladel toimuvad lõppvõistlused, peab finaali pääsenud võistleja oma tagajärjele vastava koha saamiseks sellest osa võtma.

Erandina võib peakohtunik (või tema asetäitja) lubada võistlejal haigestumise või vigastamise korral hüpete ja heidete finaalist mitte osa võtta, ilma et ta tagajärjele vastavat kohta kaotaks. Loa võib anda ainult võistluste arsti kirjaliku otsuse alusel. Lõppvõistlustel vabanenud kohta ei lubata täita teise võistlejaga.

8. Võistleja võib antud ala läbiviimisse puutuvates küsimustes pöörduda seletuse saamiseks seda ala läbiviiva vanemkohtuniku poole. Viimane lahendab küsimuse ise või lubab pöörduda peakohtuniku või tema asetäitja poole.

§ 11. Võistlejate riietus

1. Võistleja riietus koosneb spordisärgist, -pükstest (mitte trikoo) ja spordikingadest.

Märkus. Hüpetes ja heidetes lubatakse võistelda ka treeningpükstes.

2. Võistleja peab esinema puhtas, korralikus ja talle hästi sobivas spordiriietuses. 3000 m takistusjooksust osavõtjate spordipüksid peavad olema märjaks saamisel mitteläbipaistvad.

Võistkondadel ja individuaal-võistkondlikel võistlustel peavad võistlejad esinema oma organisatsiooni ühtlases spordidressis ja vastava embleemiga.

3. Võistlusi korraldav organisatsioon annab võistlejatele välja isiklikud numbrid (selge kirjaga, kõrgusega mitte alla 20 cm). Numbrid peavad olema korralikult kinnitatud spordisärgile rinnal ja seljal. Suurtest võistlustest osavõtjal peab olema number ka treeningdressil.

§ 12. Võistkondade esindajad ja kaptenid

1. Igal võistlustest osavõtval organisatsioonil peab olema oma esindaja, kui see on ette nähtud võistlusjuhendis.

2. Esindaja on võistkonna juhiks. Ta vastutab osavõtjate distsipliini eest ja tagab nende õigeaegse ilmumise võistluspaikadele.

3. Esindaja võtab osa kohtunikekogu koosolekutest, kui need toimuvad koos esindajatega.

4. Esindajal on keelatud segada end võistlusi läbiviivate kohtunike või isikute korraldustesse.

5. Esindajal pole õigust viibida võistluspaikadel.

6. Kui võistkonnal pole ametlikku esindajat, täidab tema kohuseid osavõtjate hulgast määratud kapten.

III. KOHTUNIKEKOGU

§ 13. Kohtunikekogu koosseis

1. Võistluste läbiviimiseks moodustab võistlusi korraldav organisatsioon kohtunikekogu. Võistluste peakohtuniku kinnitab vastav kehakultuuri- ja spordikomitee ning võistlust korraldav organisatsioon.

2. Kohtunikekogu otsuseid võib läbi vaadata ja muuta ainult võistlusmääruste rikkumise korral see kehakultuuri- ja spordikomitee või organisatsioon, kes kinnitas kohtunikekogu.

3. Kohtunikekogu koosneb:

Kohtunike ametinimetused	Kohtunike arv olenevalt võistluste ulatusest			
	ülelõidul., vabariikl.	kraal. obl., ANSV	linna, rajooni	kehakult. kollektiiv
1. Peakohtunik	1	1	1	1
2. Peakohtuniku asetäitjad	4-7	2-4	1-3	1
3. Peasekretär	1	1	1	1
4. Peasekretäri abid	6-10	3-5	2-4	1
5. Lähetajad	2-3	1-2	1-2	1
6. Lähetaja abid	1-2	1-2	1	—
7. Lõpukohtunikud	6-7	5-7	5-6	3-4

Kohtunike ametinimetused	Kohtunike arv olenevalt võistluste ulatusest			
	üleliidul., vabariikl.	kral, obl., ANSV	linna, rajooni	kehakult. kollektiivi
8. Distsantsi-, etapi- ja tök- kekohtunikud	12—18	8—12	8—10	3—5
9. Ajamõõtjad	6—9	5—7	4—6	3—4
10. Käigukohtunikud	10—12	8—10	6—8	2—4
11. Jooksude sekretär	1—2	1—2	1	1
12. Hüpete brigaad	5—7	4—5	3—4	3—4
13. Heidete brigaad	5—8	4—6	3—5	3—4
14. Kohtunikud võistlejate juures	3—5	2—3	1—2	—
15. Informatsioonikohtunikud	4—6	3—5	2—3	1
16. Kohtunikud inventari alal	2—3	1—2	1	—
17. Võistluste arst	2—3	1—2	1	1
Kokku	71—106	51—76	42—59	25—33

Märkused. 1. VSÜ nõukogude võistlused võrdsustatakse vastavate territoriaalsete võistlustega.

2. Brigaadide hulk ja kohtunike arv neis määratakse olenevalt kava ulatusest, läbiviimise graafikust ja osavõtjate arvust üksik-aladel.

3. Kui kavas on jooks väljaspool staadioni, siis määratakse täiendavalt kohtunikekogu koosseisu kohtunikud distantsil ja toitlustamispunktides. Neid kohtunikke juhivad distantsi ülem ja tema abid. Kohtunike arv oleneb distantsi pikkusest ja iseloomust.

4. Kui võistlustel rakendatakse elektromehaanilisi seadmeid (automaatajamõõtmine, fotofiniš, elektrilised näitajad jne.), võib vastavaid brigaade täiendada vajaliku arvu kohtunike ja tehniliste töötajatega.

4. Ala läbiviivad kohtunikud moodustavad brigaadi, mida juhivad vanemkohtunik.

5. Peakohtunik, tema asetäitja ja peasekretär tuleb määrata aegsasti, et asuda õigeaegselt võistluste läbiviimise ettevalmistamisele.

§ 14. Peakohtunik

1. Peakohtunik, juhtides kohtunikekogu tööd, on võistluste juhiks.

2. Peakohtunik:

a) vastutab võistluspaikade õige ettevalmistamise eest;

Märkus. Võistluspaikade ettevalmistamise ja kvaliteedi tagab staadioni direksioon ja võistlusi korraldav organisatsioon.

b) kontrollib enne võistluste algust võistluspaikade ja jooksuradade seisukorda staadionil, jooksudistantse väljaspool staadioni, jooksuradade ja -distantide mõõtmise akti, võistlusteks vajalikku inventari ja sisseseadet (nende kõlblikkust ja määrustikule vastavust), võistlejate ja kohtunike ruume;

c) määrab kohtunikke võistluste kavas ettenähtud aladele;

d) jälgib võistluste määrustepärast ja häireteta käiku, otsustab kõik võistluste käigus tekkinud küsimused ja arusaamatused;

e) määrab uue võistluse nende võistlejate vahel, kellele tema arvates on selleks õigus, kui määruste rikkumine ühe võistleja poolt on kahjustavalt mõjunud kaasvõistlejate tagajärgedele;

f) kontrollib ja kinnitab kõigi rekordiliste tagajärgede määrustepärasust;

g) korraldab kohtunikekogu koosolekuid enne võistluste algust, samuti pärast nende (või võistluspäeva) lõppu, et arutada võistluste käiku ja kinnitada tagajärgi;

h) esitab hiljemalt kolm päeva pärast võistluste lõppu võistlusi korraldavale organisatsioonile ja vabariiklikule kohtunikekogu presiidiumile kirjaliku aruande võistluste läbiviimise kohta, lisades koondprotokollid võistlustel saavutatud tagajärgedega.

M ä r k u s. Aruandes peab olema märgitud:

- 1) võistluste täpne nimetus;
- 2) võistlusi korraldav organisatsioon;
- 3) võistluste aeg ja koht;
- 4) osavõtnud võistkondade (organisatsioonide) arv;
- 5) osavõtnud sportlaste arv (kokku, neist naisi, mehi, neide, noormehi jne.);
- 6) järgunormide täitmine: meistri-, I, II, III, noortejärk (kokku, neist naisi, mehi, neide, noormehi jne.);
- 7) võistluspaikade seisukord ja ettevalmistus;
- 8) ilmastikutingimused (temperatuur, tuul, sademed, valgustus);
- 9) avaldused ja protestid (kas esitati, kuidas lahendatud);
- 10) esimesed kuus võistkonda;
- 11) iga ala kuus paremat võistlejat;
- 12) rekordid ja tipptagajärjed;
- 13) vigastused (kas esines, milliseid abinõusid rakendati);
- 14) paremad ja halvemad võistkonnad, osavõtjate tehniline ettevalmistus;
- 15) parimad esindajad, kohtunikud ja teised isikud, kes aitasid kaasa võistluste paremale kordaminekule;
- 16) peakohtunikekogu koosseis (nimeliselt);

17) pealtvaatajate arv, nende teenindamine (informatsioon, kaubandus, abiruumid jne.);

18) järeldused ja ettepanekud.

Aruandele tuleb kohustuslikult lisada täielik võistlustel tegutsenud kohtunike nimekiri, märkides nende ameti võistlustel ja töö hinnangu.

Peakohtunik peab oma riietuselt (värvi poolest) märgatavalt erinema teistest kohtunikest.

3. Peakohtunikul on õigus:

a) võistlused ära jätta, edasi lükata nende algust, katkestada ja lõpetada võistluste läbiviimine juhtudel, mis on loetletud § 6 p. 2 all;

b) muuta vajaduse korral võistluste kava ja üksikalade läbiviimise aega, kui selleks on tekkinud äärmine vajadus;

Märkus. Peakohtunikul pole õigust muuta võistluste juhendis ettenähtud võistluste tingimusi.

c) mitte lubada võistlustele võistlejaid, kelle vanus, spordijärk või -varustus ei vasta võistlusmäärustele ja võistluste juhendile;

d) keelata edaspidine osavõtt võistlejal, kes käitub jämedalt või nõukogude sportlasele esitatavatele eetilistele nõuetele mittevastavalt;

e) eemaldada kohtunikke, kes on raskesti eksinud või kes ei suuda täita neile pandud ülesandeid;

f) muuta iga kohtuniku otsust, kui ta on isiklikult veendunud kohtuniku otsuse ekslikkuses.

Märkus. Lähetaja otsust võib peakohtunik muuta siis, kui ta asub lähtekoha juures, kuid ta peab seda tegema kohe sealsamas.

§ 15. Peakohtuniku asetäitjad

1. Peakohtuniku asetäitjad alluvad vahetult peakohtunikele ja töötavad tema juhiste järgi, tema äraolekul aga asendab üks asetäitja peakohtuniku ja kasutab tema õigusi.

2. Peakohtuniku asetäitjatele tehakse ülesandeks üksikud tööloigud: jooksude, hüpete, heidete ja käigu läbiviimine; kohtunikebrigaadide paigutus ja töö arvestus, inventar ja sisustus, informatsioon ja side.

3. Peakohtuniku asetäitjad jooksude, hüpete, heidete ja käigu alal täidavad oma alal käesoleva määrustiku 14. paragrahvis loetletud ülesandeid.

4. Peakohtuniku asetäitja kohtunikebrigaadide paigutuse ja töö arvestuse alal:

a) koostab kohtunikebrigaadide jaotuse ja koormuse graafiku;

b) jagab kohtunikke brigaadide vahel;

c) peab kohtunike kohaleilmumise ja töö tabelit;

d) jälgib kohtunikebrigaadide tööd ja teeb võistluste käigust tingitud vajalikke ümberpaigutusi;

e) koostab kohtunike töö iseloomustuse (hinnangu), mis lisatakse peakohtuniku aruandele.

5. Peakohtuniku asetäitja inventari ja sisustuse alal kontrollib võistluspaikade õiget ja õigeaegset ettevalmistust, vajaliku inventari ja sisustuse kohalolekut ja kõlblikkust (vastavalt võistlusmäärustele), jälgib, et inventar toimetatakse õigeaegselt võistluskohtadele.

Märkus. Peakohtuniku asetäitja inventari alal saab staadioni direksioonilt või võistlusi korraldavalt organisatsioonilt oma käsutusse võistluste komandandi ja vajaliku arvu töölisi, kes ei kuulu kohtunikekogu koosseisu.

6. Peakohtuniku asetäitja informatsiooni ja side alal — koos informatsioonikohtunikega (diktorid, sidepidajad jne.) — organiseerib võistlejate ja pealtvaatajate informeerimist, kasutades oma töös kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid: raadio, telefon, teadetetahvlid jne.

7. Peakohtuniku asetäitjate arv oleneb võistluste ulatusest.

§ 16. Peasekretär ja tema abid

1. Võistluste peasekretär:

a) võtab vastu võistlejate nimelisi ülesandmisi;

b) foimetab võistlejate loosimist ja eeljooksudesse määramist;

c) valmistab võistluste protokollid, jaotab need eriala vanemkohtunikele ja paigutab ära kirjad nendest teadetetahvlile;

d) kontrollib üksikalade sekretäride tööd;

e) töötab läbi alade protokollid ja arvutab punkte mitmevõistluses, teeb kokkuvõtted individuaalsete ja võistkondlike tulemuste kohta;

f) koostab võistluste tagajärgede põhjal üldise tehnilise aruande;

g) peab kohtunike töö tabelit (kui kohtunikekogu koos-

seisus pole peakohtuniku asetäitjat kohtunikebrigaadide töö arvestuse alal);

h) annab kõik võistluste materjalid (tehniline aruanne, peakohtuniku poolt kinnitatud individuaalse ja võistkondliku võistluse tagajärjed, algprotokollid, ülesandmised jne.) üle võistlusi korraldanud organisatsioonile.

2. Peasekretär vastutab protokollide, nende läbitöötamise, punktide arvutamise ja üksikvõistlejate kui ka võistkondade paremusjärjestuse kindlaksmääramise õigsuse eest.

3. Tehnilise töö läbiviimiseks peab peasekretäril olema, olenevalt võistluste ulatusest, vajalik arv abisid (kohtunikke), samuti tehnilisi töötajaid, kes töötavad tema juhendamisel (masinakirjutajad, joonestajad, sidepidajad jne.).

§ 17. Lähetaja ja tema abid

1. Lähtekohtunike brigaad koosneb lähetajast ja tema abidest. Lähetaja abisid määratakse vastavalt võistluste ulatusele.

2. Lähetaja peaülesandeks on anda lähe nii, et ükski võistleja ei algaks jooksu enne lähtesignaali.

3. Lähetaja:

a) veendub enne iga lähet lõpukohtunike valmisolekus;

b) jälgib, et võistlejad ei kulutaks liiga palju aega lähtekohtade ettevalmistamisele ja oleksid valmis lähtele kutsumise momendiks;

c) jälgib võistlejate määrustepärast asendit lähtes;

d) annab lähtekäsklused ja signaali jooksu alustamiseks püstolipaugu või häälesignaali, viimasel juhul koos samaaegse lipu langetamisega; häälesignaali ja lipu langetamine peavad langema ajaliselt ühte.

Käskluste andmise ajal peab lähetaja seisma kohal, kust ta kõige paremini näeb kõiki võistlejaid.

Kui jooks toimub eraldi radadel ja lähtekohad ei asu ühel joonel, peab lähetaja suurtel võistlustel andma käsklused valjuhääldajaga. Sel juhul on lähetaja ligiduses mikrofon ja iga lähtekoha juures valjuhääldaja.

Nende seadmete puudumisel peab lähetaja asuma kõigist startijatest võimalikult ühesugusel kaugusel.

4. Lähetaja otsustab üksi küsimused lähte määruste-

pärasuse üle. Lähetaja otsust võib muuta ainult peakohtunik (või tema asetäitja), kui ta asub lähtepaiga juures.

5. Lähetaja peab erinema teistest kohtunikest riietuse värvilt ja olema lähtefoonil hästi nähtav.

6. Et lähetaja oleks ajamõõtjatele hästi nähtav, on soovitatav valmistada talle kantav torn.

Tarviduse korral asetatakse lähetaja taha kantav ekraan, mille võib kinnitada torni külge või lähetaja käevarrele.

7. Lähetaja abi:

a) kontrollib järgnevast jooksust osavõtvaid võistlejaid (nime, organisatsiooni, rinnanumbrit, riietust) ja teeb selle kohta lähteprotokolli märkuse.

b) viib läbi radade loosimise, kui seda pole varem tehtud;

c) kannab kõik lähetaja märkused ja otsused määruste rikkumise kohta võistlejate poolt lähteprotokolli;

d) jälgib võistlejate määrustepärast asendit lähtes;

e) kutsudes võistlejad kogunemisjooonele, paigutab iga võistleja vastavale rajale või lähtekohale;

f) hoolitseb, et lähtel oleksid stardipakud ja teatepulgad.

8. Kui lähetajal pole abisid, täidab ta kõik eelloetletud ülesanded ise.

§ 18. Lõpukohtunikud

1. Lõpukohtunikud teevad kindlaks võistlejate finišeerimise järjekorra, loevad nende poolt läbitud ringe ja teatavad neile järelejäänud ringide arvu. Kui jooksu (käigu) juhtija alustab viimast ringi, teatatakse sellest kella või gongi helistamisega.

Lühimaajooksudes peavad kohtunikud tähelepanelikult fikseerima üksikute võistlejate vahet (metraaži) finišis enne lõpujoont selleks märgitud ala piires.

2. Lõpukohtunikud paigutatakse lõpujoone pikendusele kohtuniketrepile, mis asetatakse vähemalt 4 m kaugusele lähemast lõpupostist ja sissepoole jooksurada.

3. Lõpukohtunike vahelised vaieldavad küsimused lahendab vanem-lõpukohtunik.

4. Vanem-lõpukohtunik juhib staadionil peetavatel võistlustel lõpukohtunike, distantsikohtunike ja vahetuskohtunike tööd. Ta kontrollib ka tõkete ja takistuste asetamist rajale.

5. Vanem-lõpukohtunik peab võistlejate finišeerimise protokoll, märkides üksikute võistlejate vahemaad (metraaži), ja annab selle pärast jooksu lõppu jooksude sekretärile.

6. Rohkearvulise osavõtuga suurtel võistlustel määratakse peakohtuniku asetäitja jooksude alal, kelle ülesandeks on kõigi jooksu- ja käigukohtunike brigaadide töö juhtimine.

7. Võistluste puhul vähemalt 3000 m või pikemas jooksus ja käigus jaotab vanem-lõpukohtunik võistlejad kohtunike vahel (mitte rohkem kui 3 igale). Kohtunikud jälgivad ja märgivad võistlejate poolt läbitavaid ringe, teatades neile järelejäänud ringide arvu.

8. Tunnijooksus (-käigus) teatavad lõpukohtunikud võistlejatele läbitud ringide arvu.

Üks minut enne jooksu (käigu) lõppu antakse signaal ja kohtunikud saadetakse arvatavatele jooksu (käigu) lõpetamise kohtadele. Saates võistlejaid jooksu (käigu) lõpetamise signaalini, fikseerivad nad võistlejate asukohad signaali momendil.

§ 19. Distanti- ja vahetuskohtunikud

1. Distantikohtunikud:

a) jälgivad, et võistlejad täidaksid jooksumäärusi (distanti läbimise õiget korda), märkides protokollis kõik määruste rikkumised ja teatades neist kohe vanemkohtunikule;

b) jälgivad tõkke- ja takistusjooksus tõkete või takistuste määrustepärast ületamist ja seda, et mahaasetud tõkked asetataks õigeaegselt ja täpselt oma kohtadele.

2. Jooksu puhul eraldi radadel peab igal kurvil olema vähemalt kaks kohtunikku.

3. Vahetuskohtunikud:

a) registreerivad oma vahetuse võistlejaid;

b) peavad vahetuses korda;

c) jälgivad teatevahetuse määrustepärasust, märkides protokollis kõik määruste rikkumised ja teatades neist viivitamatult vanemkohtunikule.

4. Vahetuskohtunikke määratakse etapile olenevalt osavõtjate arvust, kuid mitte vähem kui kaks igale etapile.

5. Võistluste puhul staadionil alluvad distanti- ja

vahetuskohtunikud vanem-lõpukohtunikule, kes jaotab nende vahel ülesanded.

6. Võistluste puhul väljaspool staadioni (pikemad jooksud, krossid, maastikujooksud, käik) määratakse distantsi ülem, kes:

a) valib välja ja mõõdab distantsi ning koostab selle kohta akti;

b) märgib kontroll- ja toitlustamispunktid;

c) paigutab kohtunikke distantsile, juhib nende tööd ja distantsi märkimist;

d) enne võistluste algust kannab peakohtunikule ette distantsi võistluskorras olekust;

e) pärast võistluse lõppu kutsub kohtunikud distantsilt ära ja koos nendega kontrollib võistlejate poolt distantsi läbimise õigsust;

f) teatab peakohtunikule kirjalikult distantsi läbimisest võistlejate poolt ja asetleidnud määruste rikkumistest.

7. Distantsikohtunikud kontrollivad distantsi läbimise õigsust võistlejate poolt, kannavad protokollki kõik määruste rikkumise juhud (pärast võistluste lõppu antakse protokoll distantsi ülemale), märgivad mööduvate võistlejate numbreid, kontrollivad võistlejakaardi talongide äraandmist (massilistel krossidel) ja märgivad võistluse katkestanud võistlejate numbreid.

§ 20. Ajamõõtjad

1. Ajamõõtjad teevad kindlaks võistlejate poolt jooksu- ja käigudistantside läbimise aja.

Iga ajamõõtja võtab ühe või kahe võistleja aega (tal on kas üks või kaks kella).

2. Ajamõõtjad paiknevad lõpujoone pikendusel asetseval kohtuniketrepil, mille eesäär peab asetsema vähemalt 4 m kaugusel lähemast lõpupostist. Ajamõõtjad asuvad trepil sellises järjekorras, et esimese saabuja aega määravad kohtunikud on ülemistel kohtadel.

3. Kellad käivitatakse püstolisuitsu, -tule või lipu langetamise alguse momendil ja vajutatakse kinni, kui jooksja kere puudutab lõpupostide vahelist tasapinda.

4. Ajamõõtjad teatavad oma stopperi näidu (ilma teiste ajamõõtjatega võrdlemata) vanem-ajamõõtjale ja tema nõudmisel näitavad talle oma stopperit.

Lahkarvamiste puhul stopperi näidu kohta on otsustav vanem-ajamõõtja seisukoht.

5. Pärast aja märkimist tohib ajamõõtja vajutada osuti tagasi nullile ainult vanem-ajamõõtja loal.

6. Esimesena võistluse lõpetanud võistleja aega võetakse kolme kellaga.

7. Ajamõõtjate tööd juhib vanem-ajamõõtja. Ta jaotab ajamõõtjate vahel nende ülesanded ja kannab pärast jooksu lõppu ajamõõtjate poolt fikseeritud ajad ajamõõtjate protokollis, mille annab edasi jooksude sekretärile. Lähtesignaali momendil käivitab ta võitja aja kontrollimiseks tagavarastopperi ja annab selle edasi ajamõõtjale, kui selle stopper juhtub jooksu ajal seisma jääma.

Lühimaaajooksudes peab vanem-ajamõõtja võrdlema aegasid lõpukohtunike poolt fikseeritud vahedega (metraažiga) ja vajaduse korral tegema ajamõõtjate protokollis vastavad parandused.

M ä r k u s. Kui vanem-ajamõõtja ja vanem-lõpukohtuniku arvamused erinevad, lahendab vaieldava küsimuse peakohtunik või tema ase-täitja.

Vanem-ajamõõtja ülesanne on kellade võrdlemine enne võistluste algust.

Vanem-ajamõõtja asub kohtuniketrepi kõrval.

§ 21. Käigukohtunikud

1. Käigukohtunikud jälgivad käijate liigutuste määru-sepärasust ja fikseerivad kõik määruste rikkumise juhud.

2. Käiguvõistlust juhib vanem-käigukohtunik, kes määrab oma abide (kohtunike) arvu, olenevalt võistluste kohast, osavõtjate arvust ja võistlejate jälgimise meetodist.

3. Käigu puhul staadioni jooksurajal jaotatakse rada käigukohtunike vahel 40—80-meetristeks lõikudeks. Lõikude piirid tähistatakse lipukestega piki raja siseserva. Kohtunik seisab oma lõigus seal, kus tal on võistlejaid oma lõigu ulatuses parem jälgida. Vanem-käigukohtunik asub väljaku keskel.

4. Kui võistleja kasutab liikumisviisi, mis võib viia käigumääruste rikkumisele, teeb kohtunik talle hoiatuse, määruste ilmse rikkumise korral aga võistleja kõrvaldatakse võistlusest. Iga kohtunik otsustab iseseisvalt käigu

õigsuse üle, kuid võistleja kõrvaldamine või hoiatuse tegemine otsustatakse vähemalt kahe kohtuniku poolt.

5. Vanemkohtunik* otsustab kohtunikevahelised lahk-
arvamised ja kinnitab otsused võistleja kõrvaldamise kohta.

6. Otsuse võistleja kõrvaldamise või temale hoiatuse tegemise kohta teatab kohtunik kõva häälega võistleja numbri nimetamise ja temale punase (kõrvaldamine) või valge (hoiatuse) lipu näitamisega. Võistleja kõrvaldamine või temale hoiatuse tegemine tehakse teatavaks ka valjuhääldaja kaudu.

7. Käiguvõistluste puhul väljaspool staadioni asetatakse osa kohtunikke piki distantsi, kuna mõned neist läbivad distantsi jalgrattal, mootorrattal või autol, saates üksikuid võistlejaid või võistlejate gruppe.

§ 22. Jooksude sekretär

1. Jooksu- (käigu-) protokollide pidamiseks määratakse jooksude sekretär, kes allub vanemlõpukohtunikule.

2. Jooksude sekretär:

a) kannab protokollide võistlejate paremusjärjestuse ja tagajärjed vastavalt vanemlõpukohtuniku ja vanemajamõõtja andmetele (protokollide kantakse kõigi kellade poolt näidatud ajad);

b) kannab vanemlõpukohtuniku nõudel protokollide kõik võistluste käiku puutuvad märkused (protokollile lisatakse kõigi kohtunike lõpujärjekorra ja aegade märkimise sedelid);

c) teatab kohe tagajärjed teadustajale;

d) esitab vormistatud protokollide peasekretärile ja annab temale aru.

§ 23. Hüpete ja heidete kohtunikud

1. Iga hüppe- ja heiteala läbiviimiseks määratakse vanemkohtunikust, kohtunikest-mõõtjatest ja sekretärist (üleliidulise ja vabariikliku ulatusega võistlustel kaks sekretäri) koosnev brigaad.

2. Hüpete ja heidete vanemkohtunikud:

a) kontrollivad enne ala algust võistluspäiga määruste-pärast ettevalmistust;

b) organiseerivad ala parima ja kiireima läbiviimise korra ja jälgivad korda võistluspäigal;

c) jälgivad, et hüpe ja heide oleks määrustepäraselt sooritatud ning tagajärg õigesti mõõdetud, et protokoll oleks õigesti peetud ja vormistatud; kohtunike otsus hüppe ja heide määrustepärase täitmise kohta on lõplik;

d) võivad võistlustelt kõrvaldada ilmselt nõrga tehnilise ettevalmistusega võistleja;

e) teostavad rekordi püstitamise puhul peakohtuniku või tema asetäitja juuresolekul kontrollmõõtmist ja rekordilise tagajärje saavutamisel kasutatud spordiriista kaalumist;

f) kontrollivad pärast ala lõppu võistlusprotokolli ja kinnitavad selle oma allkirjaga.

3. Hüpete ja heidete kohtunikud-mõõtjad:

a) tähistavad määrustepäraselt sooritatud katse korral ala vanemkohtuniku märguande peale hüppaja või spordiriista maandumiskoha ja mõõdavad tagajärje (vanemkohtuniku poolt tühistatud tagajärje märkimine ja mõõtmine on keelatud).

b) asetavad kõrgus- ja teivashüppes latti ja mõõdavad lati kõrgust;

c) võtavad teivashüppes vastu hüppaja poolt lahtilastud teiba.

4. Hüpete ja heidete sekretärid:

a) registreerivad protokollis ülesantud osavõtjate kohaloleku;

b) kutsuvad võistlejaid ala sooritamisele;

d) kannavad protokolli võistlejate kontrollmärkide numbrid, mis on teatatud kohtunikele-mõõtjatele, ning hüpete ja heidete mõõtmise tulemused vastavalt ala vanemkohtuniku korraldusele;

d) esitavad vormistatud protokolli peasekretärile ja annavad temale aru.

§ 24. Võistlejate juurde määratud kohtunikud

1. Võistlejate juurde määratud kohtunikud valvavad, et võistlejad oleksid oma ala sooritamisele minekuks valmis, kontrollivad nende kohalolekut võistluste protokolli järgi, jälgivad, et nad oleksid võistlusdressis ja kannaksid õigesti kinnitatud numbreid ning viivad seejärel võistlejad võistluspaigale.

2. Suurtel võistlustel nimetatakse üks võistlejate juurde määratud kohtunikest nende vanemaks ja ta juhib ülejäänud kohtunike tööd.

§ 25. Informatsioonikohtunik (teadustaja)

1. Informatsioonikohtunik (teadustaja) allub vahetult peakohtuniku asetäitjale informatsiooni ja side alal.

2. Informatsioonikohtunik:

a) teatab tagajärgi ning annab pealtvaatajatele, osavõtjatele ja kohtunikele informatsiooni, mis on seotud võistluste läbiviimisega;

b) kasutab kõiki tema korralduses olevaid sidevahendeid, nagu telefoni, valjuhääldajat, ruuporit, teadetahtvleid jne.;

c) organiseerib informatsiooni andmist nii, et see ei segaks võistlejaid (eriti lähtemomendil) ega kohtunikke.

3. Informatsioonikohtunike brigaad koosneb teadustajatest, sidepidajatest, tekstide koostajatest jne. Nende arv oleneb võistluste ulatusest.

4. Kui pole peakohtuniku asetäitjat informatsiooni ja side alal, täidab tema ülesandeid informatsioonikohtunik.

§ 26. Kohtunik inventari ja seadmete alal

1. Kohtunik inventari ja seadmete alal töötab selle ala peakohtuniku asetäitja juhiste järgi.

2. Kohtunik inventari ja seadmete alal:

a) kontrollib enne võistluste algust võistluspaikade ettevalmistamist ja kvaliteeti, inventari ning seadmete vastavust võistlusmäärustele;

b) tagab inventari ja seadmete õigeaegse toimetamise võistluspaigale;

c) juhib võistluste teenindamiseks antud töölisi;

d) kui pole peakohtuniku asetäitjat inventari ja seadmete alal, täidab selle ülesandeid.

§ 27. Võistluste arst

1. Võistluste arst kuulub kohtunikekogu koosseisu peakohtuniku asetäitja õigustes meditsiinilisel alal.

2. Võistluste arst:

a) kontrollib võistlejate meditsiinilist dokumentatsiooni (selle olemasolu ja täitmise õigsust);

b) teostab võistluste käigus võistlejate arstlikku järelevalvet;

c) organiseerib võistlejate arstlikku kontroll-ülevaatusi haigestumiste, vigastuste jne. puhul ja teeb otsuse nende edasivõistlemise võimaluse kohta;

d) jälgib sanitaar-hügieenilistest nõuetest kinnipidamist võistlustel;

e) tagab meditsiinilise abi andmist vigastuste ja haigestumiste korral;

f) võtab vahetult osa toitlustamispunktide organiseerimisest ja tööst;

g) pärast võistluste lõppu esitab võistlusi korraldavale organisatsioonile aruande võistluste meditsiinilis-sanitaarsest teenindamisest koos oma järelduste ja ettepanekutega.

Märkus. Suurvõistluste läbiviimisel kutsutakse selle teenindamiseks vajalik arv meditsiinilisi töötajaid ja määratakse võistluste peaarst, kes juhib võistluste kogu meditsiinilist teenindamist.

IV. JOOKS JA KÄIK

A. VÕISTLUSPAIGAD JA NENDE SISSESEADMINE

§ 28. Üldosa

1. Kõik jooksu- ja käigualad staadionil toimuvad jooksurajal, mis kujutab endast kinnist ringrada kahe sirgtee ja kahe kurviga (joonis 1).

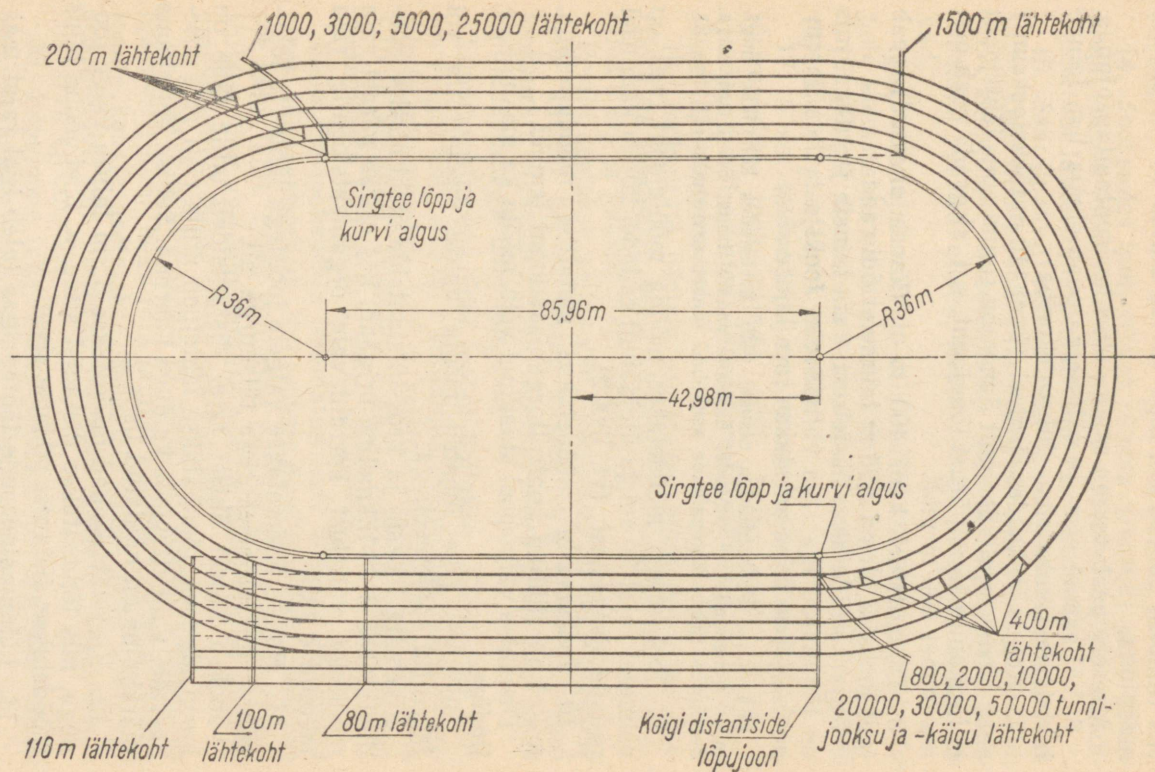
2. Ringraja pikkuseks võib olla 300—500 m, levinuimaks ja võistluste korraldamisel mugavaimaks ringraja pikkuseks on 400 m.

3. Jooksuraja laius peab olema vähemalt 5 m. Soovitakse jooksurada laiusega 7,5 m kurvis ja 10 m ühel või mõlemal sirgel.

4. Jooksuraja kalle ei tohi ületada 1:1000 jooksu suunas (sirgel) ja 1:100 ristsuunas. Kurvi ei lubata tõsta.

5. Jooksurada eraldatakse siseväljakust 3,5 m kõrguse ja 4—6 sm laiuse valgeks värvitud servaga. Serv, mille ülemine osa peab olema ümarik, tehakse kas betoonist, serviti asetatud tellistest või laudadest.

Kui maapinnast väljaulatuv materjalist siseserv kas täielikult või osaliselt puudub (näit. 3000 m takistusjooksus), tuleb see asendada 5 sm laiuse kriidijoonega. Sellele joonele pannakse kuni 5 m vahedega lipukesed, mille

Joonis 1. Normaalmöödetega staadioni jooksuraja skeem

vardad on kallutatud ringi sisse umbes 60° all. Lipu suurus (umbes) 25×20 sm. Lipu varras ulatub 45—50 sm üle maapinna.

Siseserv peab asuma rajaga ühes horisontaaltasapinnas.

6. Väljaspool sise- ja välisserva peab olema 1 m laiune takistustest vaba riba (julgeolekuriba).

7. Kõigis jooksudes sirgteel (kuni 110 m tõkkejooksuni) peab olema rajal vähemalt 5 m vaba ruumi enne lähtejoont ja ligikaudu 15 m pärast lõpujoont, s. t. sirgrada peab olema umbes 130 m pikk.

8. Distantssidel kuni 400 m-ni (kaasa arvatud) peab igal jooksjal olema 1,25 m laiune eraldi rada.

Rajad eraldatakse üksteisest 4 sm laiuste joontega, mis on tõmmatud iga raja välisäärele. Jooksja suhtes parempoolse joone laius arvatakse raja laiuse sisse.

Märkus. Peakohtuniku otsusel võib, arvestades kohalikke tingimusi, vähendada eri juhtudel üksikute radade laiust 5—10 sm võrra. Seejuures tuleb lähte paikade asukohad ümber arvestada (vt. lisa 2).

9. Jooksurada mõõdetakse mööda mõttejoont, mis on esimesel rajal 30 sm ja ülejäänud radadel 20 sm kaugusel radade siseäärtest (vt. lisa 2).

10. Jooksuradu mõõdetakse metallist mõõdulindiga, millel on riikliku kontrollorganisatsiooni tempel.

Distantse väljaspool staadioni võib mõõta ka maamõõdulindiga.

Distanti pole lubatud mõõta auto-, mootorratta või jalgratta spidomeetriga.

Pikemate jooksu- ja krossidistantide mõõtmiseks moodustatakse 3—4-liikmeline brigaad, kes esitab pärast raja mõõtmist võistlusi korraldavale organisatsioonile raja mõõtmise akti.

11. Rajale tõmmatakse valgete joontega lähte- ja lõpukohad, mis on siseäärega täisnurga all.

Jooksu korral ühisel rajal distantssidel, mille lähe on kurvi alguses, tõmmatakse lähtejoon mitte risti raja siseservale, vaid ettepoole kalduva kaarena. Sellise lähtejoone märkimine on näidatud lisa 2.

12. Kõik lähtekohad märgitakse 5 sm laiuse valge joonega, mis tõmmatakse distantssi sisse, s. t. et joone laius mõõdetakse distantssi pikkuse sisse.

13. Lühimaaajooksude lähte paigas tuleb igal rajal märkida kas maapinnale või näidata lähtejoone taha paigu-

tatavate näitajate abil raja järjekorranumber (alates siseservast).

14. Jooksudes kuni 400 m (kaasa arvatud) peab lähtekohal olema jooksuradade arvule vastaval hulgal stardipakke või lähtelabidaid stardiaukude tegemiseks.

15. Stardipakud võivad olla igasuguse konstruktsiooniga, kuid neil ei tohi olla vedrusid ega muid seadmeid, mis kunstlikult soodustaksid lähtest väljumist. Stardipakud peavad olema kantavad ja kergesti ülesseatavad.

Igal võistlejal võivad olla isiklikud stardipakud. Ta pole kohustatud neid teistele võistlejatele edasi andma.

16. Kõigil distantsidel on ühine lõpujoon, mis asetseb raja ühe sirgtee lõpus enne kurvi.

17. 5 sm laiune lõpujoon, mis ei kuulu distantsi sisse, tõmmatakse jooksurajaga risti. Selle joone esiserva (jooksja poolt arvates) läbivat vertikaaltasapinda nimetatakse lõputasapinnaks.

18. Jooksuraja äärtele asetatakse lõpujoone pikendustele kaks lõpuposti, mille kõrgus raja pinnast on 1,37 m, laius 8 sm ja paksus 2 sm (joonis 2).

Postid seatakse väljapoole jooksurada 30 sm kaugusele selle äärtest nii, et nende kitsam külge oleks pööratud jooksuraja poole. Jooksjale lähemal oleva posti tahk peab lõputasapinnaga ühte langema.

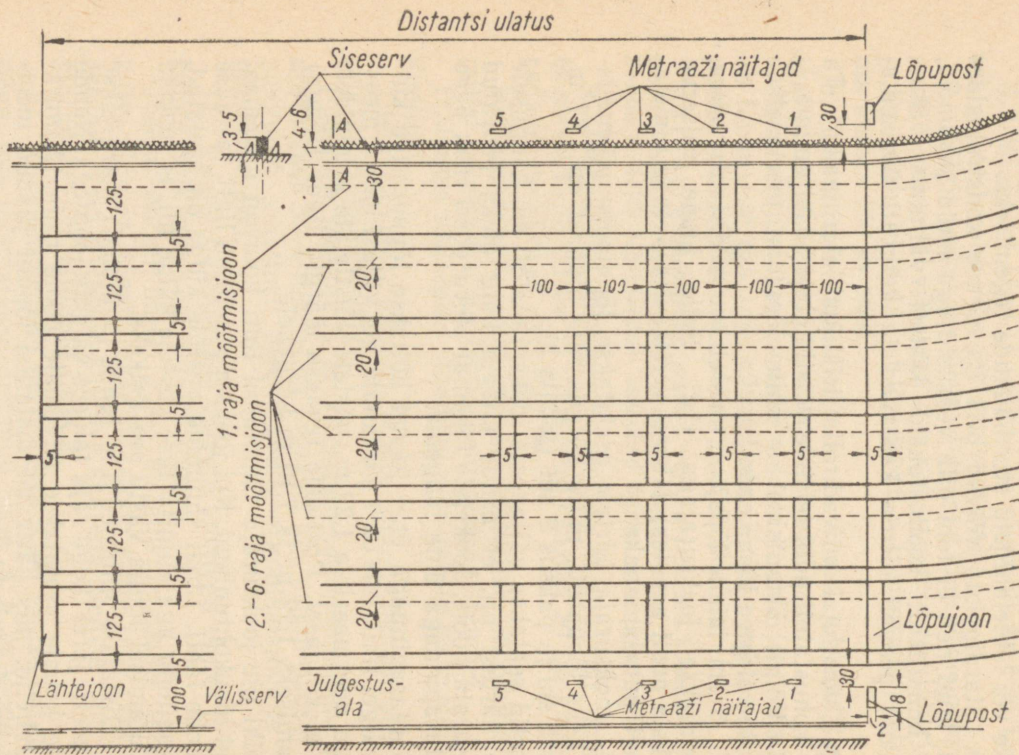
Lõputasapinnaga ühel joonel hoitakse lõpupostide küljes valget linti, mis on 1 sm laiune, või villast lõnga, mees-tele ja noormeestele 1,22 m, teistele võistlejate gruppidele 1,10 m kõrgusel. Postidele tehakse märgid lindi (lõnga) asetamiseks 1,22 m ja 1,10 m kõrgusele.

Põiki üle jooksuraja tõmmatud linti hoiavad mõlemast otsast lõpukohtunikud. Kui jooksja puudutab linti, lastakse see kohe lahti. Lindi sidumine postide külge on keelatud. Villane lõng aga kinnitatakse postide külge nii, et jooksja puudutamisel lõnga vastu see katkeks.

19. Distantsi viimased 5 m (enne lõpujoont) märgitakse iga meetri järel kogu raja laiuses valgete joontega. Nende joonte kohale asetatakse mõlemale poole rada täisnurksed tahvlid, mis näitavad distantsi lõpuni jäänud meetrite arvu (joonis 2).

20. Lõpujoone taha, alates siserajast, märgitakse maapinnale vastava jooksuraja järjekorranumber.

21. Lõpujoone mõlemapoolsele pikendusele asetatakse

Joonis 2. Jooksuraja lähte- ja lõpualade märkimise skeem

kohtuniketrepid; üks lõpukohtunikele, teine ajamõõtjatele.

Märkus. Üksikjuhtudel lubatakse lõpukohtunike ja ajamõõtjate paiknemist ka ühelt poolt jooksurada.

Treppide esiserv ei tohi olla jooksurajale ligemal kui 4—5 m.

Finiši juures peab olema jooksude sekretäri laud.

22. Ajamõõtjate ja lõpukohtunike valmisoleku signali seerimiseks lähetajale ja vahetuskohtunikele, samuti vahetuskohtunike valmisoleku signali seerimiseks kasutatakse värvilisi lippe või valgusfoore.

23. Lõpujoone lähedal peab jooksu ja käigu viimase ringi alustamise signali seerimiseks olema kell või gong.

24. Teatejooksudes märgitakse iga vahetuse jaoks 20 m pikkune teate vahetamise ala, mis piiratakse kas igal eraldi rajal või ühislähte korral kogu raja ulatuses kahe 5 sm laiuse põikjoonega ees- ja tagapool vahetusala keskoont. Põikjooned (5 sm laiad) kuuluvad vahetusala sisse.

25. Teatepulk on silindrikujuline, ükskõik missugusest materjalist õõnes kinniste otstega toru, mille kaal on 50—75 g, pikkus 28—30 sm ja diameeter 4 sm. Noorematele vanuseklassidele tehakse 3 sm diameetriga teatepulk, mis ei tarvitse olla õõnes.

26. Sisevõistlustel korraldatakse kõik jooksud kas maapinnal või põrandal. Põrandat on lubatud katta kummirajaga (sile või kare), mis kinnitatakse põranda külge ja mis ei tohi jooksu ajal kohalt nihkuda.

Sirgtee pikkus ruumis peab olema vähemalt 30 m, peale selle 2 m rada enne lähtejoont ja 8 m tagapool lõpujoont. Vastu lõpujoont asetsev sein peab 1,5—2 m kõrguselt olema mattidega kaetud.

§ 29. Tõkkejooks

1. Tõke koosneb põiklatist, mis on kinnitatud jalastega vertikaalsete külgtugede otstele. Külgtõed on allpool kas jalaste juures või veidi kõrgemal ühendatud teise põikpuuga. Külgtõed kinnituvad alumise otsaga jalaste otstele.

Külgtugesid, alumist põikpuud ja jalaseid võib teha metalltorudest või puust. Külgtõed ja jalased võivad olla omavahel täiendavalt ühendatud poolviltuste tugega.

Tõkke konstruktsioon võib olla universaalne, mis võimaldab muuta tõkke kõrgust.

Ei ole lubatud kasutada tõkkeid telgedel pööratava ülemise raamiga, et saada sel teel kahesugust kõrgust.

Ülemine põiklatt peab olema tingimata puust. Selle mõõdud (kõigil tõkkesüüpidel) on: pikkus 1,20 m, laius 7 sm, paksus 2 sm (vt. joonis 3). Tõkke jalase maksimaalne pikkus on 70 sm ja tõkke väikseim kaal 10 kg.

Põiklatti ülemised servad peavad olema ümarikud. Põiklatti värvitakse valgeks, kuid 20 sm kaugusele mõlemast otsast tehakse 10 sm laiune tume vertikaalne riba. Tõkke teised osad värvitakse tumeda värviga.

Tõkke mahaajamiseks on vajalik ülemise põiklatti keskkohal rakendatud 3,6—4,0 kg suurune horisontaaljõud.

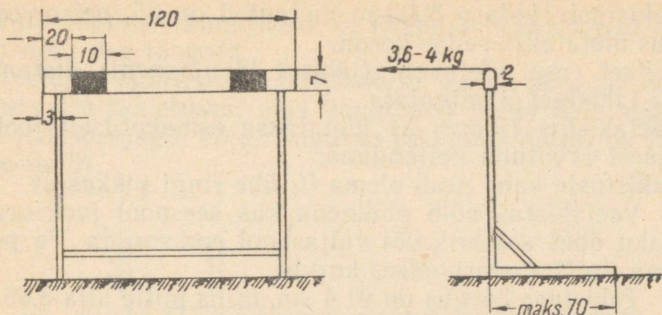
Universaalse konstruktsiooniga (väljalükatavate külgtugedega) tõkete ehitus peab olema selline, et igal kõrgusel on tõkke mahaajamiseks vajalik eespoolmärgitud suurusega horisontaaljõud.

Tõket mahaajava jõu mõõtmiseks kasutatakse koormatud plokki.

2. Alltoodud tabelis on antud tõkete kõrgused erinevatele võistlejate kategooriatele:

Võistlejate grupp	Distsants m	Tõkke kõrgus sm
Naised, neid ja tüdrukud	30	76,2
„ „ „ „	40	76,2
„ „ „ „	80	76,2
Tütarlapsed	30	76,2
„	60	76,2
Mehed ja noormehed	35	106,7
„	55	106,7
„	110	106,7
„	200	76,2
„	400	91,4
„	30	76,2
Poisid	40	76,2
„	80	76,2
„	110	91,4
„	200	76,2
„	30	76,2
Poeglapsed	40	76,2
„	80	76,2
„		

Märkus. Üksikute tõkete kõrguse kõrvalekaldumine eeltoodud kõrgustest võib olla kuni ± 3 mm.

Joonis 3. Tõke (skeem)

3. Tõkete paigutamisel distantsile tuleb juhendada alltoodud tabelist:

Distants m	Tõkete arv ühel rajal	Kaugus meetrites			Märkused
		Lähtest esimese tõkkeni	Tõkete vahel	Vilmasest tõkkest lõpujooneni	
30	3	12,00	8,00	2,00	
30	3	13,00	7,20	2,60	tütarlastele
35	3	13,72	9,14	3,00	
40	4	12,00	8,00	4,00	
55	5	13,72	9,14	4,72	
60	6	13,00	7,20	11,00	tütarlastele
80	8	12,00	8,00	12,00	
110	10	13,72	9,14	14,02	
200	10	18,29	18,29	17,10	
400	10	45,00	35,00	40,00	

Märkus. Mitte üle linna ulatusega sisevõistlustel lubatakse korraldada tõkkejooksu ükskõik millisel distantsil (olenevalt ruumi pikkusest). Seejuures peab kaugus lähtest esimese tõkkeni ja tõkete vahe olema võistlejate vanusegrupile vastav.

4. Tõkked asetatakse igale rajale nii, et sirgteel ei puudutaks kõrvuti asetsevad tõkked teineteist.

Tõkked asetatakse jalastega lähtesuunas.

§ 30. Takistusjooks

1. Jooks toimub ringrajal, osaliselt kasutades väljaku üht sektorit (olenevalt veetakistuse paiknemisest).

2. Igal ringil (400 m) on viis takistust. Ühe taga neist (jooksu suunas) on veega täidetud auk.

Takistuste üldarv 3000 m distantsil on 35, neist veetakistus ületatakse seitse korda.

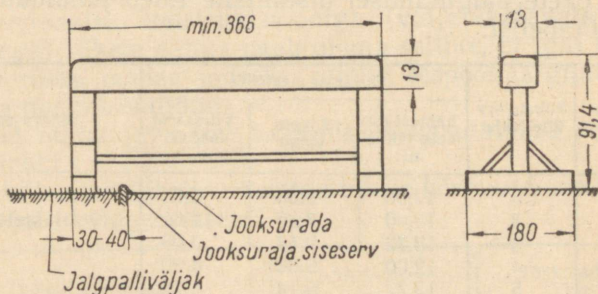
Seitset ringi ületavale (lähtest lõpujooneni) distantsiosale takistusi ei paigutata.

Veetakistus (joonis 5) ületatakse esmakordselt jooksu algusest arvatuna neljandana.

Takistuste vahe peab olema $\frac{1}{5}$ ühe ringi pikkusest.

3. Veetakistus võib paikneda kas seespool jooksurada väljaku ühes sektoris või väljaspool jooksurada. Ta peab asuma finiisi vastaspooles kurvis.

4. Takistuse kõrgus on 91,4 sm, laius mitte alla 3,66 m. Ülemine põikpuu tehakse puust ristlõikega 13×13 sm (joonis 4).

Joonis 4. 3000 m takistusjooksu skeem

Kõrvalekaldumine üksikute takistuste kõrgusest võib olla ± 3 mm.

Takistuse konstruktsioon on vaba, kusjuures takistuse jalased peavad olema ülemise põikpuu otste kohal. Jooksu suunast vasakpoolne jalas asetatakse 30—40 sm võrra sissepoole jooksurada.

Veetakistuse ülemise põikpuu alune ava kaetakse halja hekiga.

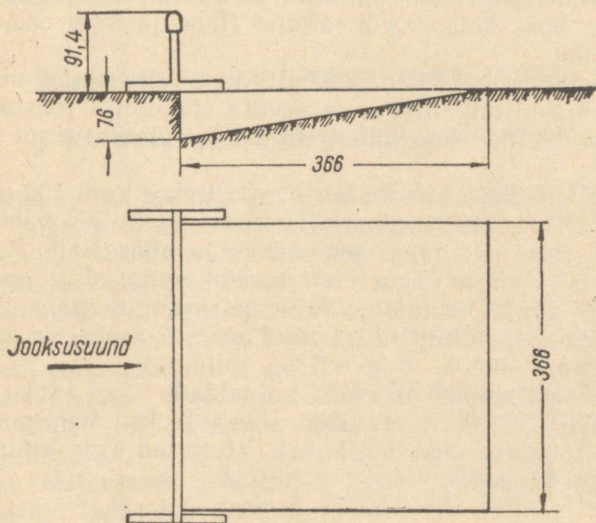
Veetakistuse laius peab ületama veeloigu laiuse, et toetuda kindlalt maapinnale (joonis 5).

Ülemine põikpuu värvitakse valgeks ja sellele tõmmatakse mitu tumedavärvilist vertikaalset triipu. Teised takistuse osad värvitakse tumeda värviga.

Takistused peavad olema niivõrd rasked ja stabiilsed

või nii tugevalt kinnitatud, et jooksjad võiksid end kindlalt neilt ära tõugata.

Veeloigu suurus on $3,66 \times 3,66$ m. Loigu põhi on kallak ja arvates takistusest oma kaugeimas otsas ühel tasapinnal jooksurajaga. Loigu sügavus takistuse juures on 76 sm (joonis 5).

Joonis 5. Veeauk ja takistus (skeem)

Loigu põhi peab olema veekindel, mitte libe, ja niisugune, et saaks naelkinga naelu vabalt sellesse suruda. Loigu betoonist põhjale asetatakse puukate, mille külge kinnitatakse kõvasti 1,5—2 sm paksune rogusk või vilt.

Veeaugu sügavust mõõdetakse arvates katte pinnast.

Märkus. Eesti NSV-s korraldatavatel võistlustel noormeeste 1500 m takistusjooksus rakendatakse järgmisi reegleid:

1. Takistuste arv distantsil on 16, seejuures veetakistus puudub.
2. Takistused paiknevad nagu 3000 m takistusjooksus, kusjuures veetakistus asendab harilik takistus ja lähtest kuni lõputasapinna esmakordse läbimiseni ületatakse 400 m ringrajal üks takistus.
3. Takistuste mõõted on samad mis 3000 m takistusjooksus.

§ 31. Maastikujooks (kross)

1. Maastikujooks toimub võimalikult vahelduval ja reljeefsel maastikul (üle väljade, läbi metsa, orgude jne.). Distantstile lubatakse valmistada mõningad kunstlikud takistused — mitte üle 1 m kõrgused tarad ja hekid ning veeaugud või kraavid.

2. Maastikujooksu marsruut võib olla kas suletud (lähe ja lõpp ühes kohas) või lahtine (lähe ja lõpp erinevates kohtades).

Maastikujooksu lähe ja lõpp võivad olla staadionil. Sel juhul ei tohi distantssi sisse arvata staadionil joostud distantstist üle ühe ringi jooksu alguses ja üle ühe ringi jooksu lõpul.

3. Maastikujooksu distantss märgitakse kuni 100 m kaugusele nähtavate värviliste lipukeste, paelte või paberitükidega, mis asetatakse puukestele ja pöösastele, lipukestega nõõri küljes, soovitatav vasakul punased ja paremal valged; samuti suuna- ja kilomeetrinäitajatega, mis peavad olema asetatud nii, et need oleksid jooksjale kaugelt nähtavad.

4. Maastikujooksu võib korraldada ka tähistamata maastikul. Lähtes teatatakse ainult jooksu lõpp-punkt ja kontrollpunktid (üks või kaks). Viimased olgu umbkaudu distantssi keskel.

§ 32. Maanteejooksud, -käigud ja maratonijooks

1. Maanteejooksu ja -käiguvõistlusi korraldatakse mööda tänavaid, maanteid ja külade vahelisi teid. Distantss võib kulgeda sama teed mööda edasi ja tagasi (lähte- ja lõpupaigaga ühes kohas) või ainult ühes suunas (lähte- ja lõpupaigaga eri kohtades).

2. Maanteejooksu distantss märgitakse kilomeetrinäitajate (iga 2 km tagant), suunanäitajate ja lipukestega.

3. 20 km ja pikematele distantssidele paigutab võistlusi korraldav organisatsioon alates 15. kilomeetrist iga 5 km peale toitlustamispunkti, mis on varustatud vajalike produktidega.

Märkus. 50 km käimisvõistlustel peavad toitlustamispunktid asuma alates 10. kilomeetrist iga 5 km peal. Kui see võistlus toimub staadioni jooksurajal, võib võistleja saada toitu 1 tunni möödumisel pärast lähet. Toitlustamispunkt asub sel juhul finiši juures.

4. Distsantsil peavad olema kiirabipunktid ja sanitaarauto, mis järgneb võistlejatele. Kõigil teistel sõidukitel, peale kohtunike sõidukite, lubatakse liikuda ainult taga-pool sanitaarautot.

Kohtunikekogu sõidukil peab olema nähtav eraldusmärk.

5. Maratonijooks korraldatakse 42195 m pikkusel distantsil. Lähe ja lõpp võivad olla staadionil. Seejuures ei tohi võistlejad staadionil läbida jooksu algul rohkem kui kaks ringi ja jooksu lõpul üle ühe ringi.

B. JOOKSU JA KÄIGU VÕISTLUSMÄÄRUSED

§ 33. Jooksude ja käigu läbiviimise kord

1. Jooksu- ja käimisvõistlused viiakse läbi selliselt, et võitja selgub antud võistlusel tugevaimate osavõtjate omavahelise vahetu võistluse teel.

Võistlused meestele kuni 1500 m (kaasa arvatud) ja naistele kuni 800 m (kaasa arvatud) korraldatakse üksteisele järgnevate voorudena: võidakse korraldada eeljooksud, veerandfinaalid, poolfinaalid ja finaal. Pikematel distantsidel (jooksud 2000—5000 m ja käimine 10000—20000 m) võidakse korraldada eeljooksud (-käigud) ja finaal.

Igast eeljooksust (-käigust) pääseb edasi võrdne arv parematele kohtadele tulnud võistlejaid (kuid vähemalt kaks).

Mõnel juhul võib edasipääsemise kord (ja edasipääsevate võistlejate arv) olla teistsugune. Näiteks lühimaa-jooksudes ja tõkkejooksus (kuni 400 m kaasa arvatud), teatejooksudes (kuni 400 m pikkuste etappidega) võib edasi pääseda kindel arv paremaid tagajärgi näidanud osavõtjaid.

Võistlejate edasipääsemise kord peab olema fikseeritud võistluste juhendis või määratud enne võistluste algust peakohtuniku poolt.

2. Jooksjate lõplik paremusjärjestus määratakse kindlaks lõppjooksu tagajärgede põhjal, sõltumata võistlejate poolt eeljooksudes näidatud aegadest.

3. Kõigil distantsidel koostatakse eeljooksudest osavõtjate koosseis nii, et ülesandmise järgi parimate tagajärgedega võistlejad paigutatakse eraldi eeljooksudesse

järgmise põhimõtte kohaselt: näiteks kui korraldatakse 3 eeljooksu, paigutatakse parim jooksja kolmandasse eeljooksu, paremuselt teine teise eeljooksu, paremuselt kolmas esimesse eeljooksu, neljas esimesse, viies teise, kuues kolmandasse, seitsmes kolmandasse, kaheksas teise jne.

Märkus. Suure osavõtjate arvuga võistlustel võib võistlejad eeljooksudesse loosida.

4. Jooksjate jaotamine veerand- ja poolfinaalidesse toimub vastavalt eelmises voorus näidatud tagajärgedele ja samal põhimõttel, mis on toodud eelmises punktis.

5. Distsantsidel kuni 200 m kaasa arvatud ei või järgmist vooru alata enne 30—40 minuti möödumist eelmise vooru viimase jooksu toimumisest. Meeste 400—1000 m ja naiste 400—500 m jooksudes peab see vahe olema vähemalt 1,5 tundi. Pikematel distantsidel võib poolfinaale ja finaale läbi viia 3 tunni möödumisel eelmise vooru viimase jooksu lõppemisest või järgmisel päeval.

6. Üksikujuhtudel, kui jooksjate arv ei võimalda võistlemist ühes jooksus, võib peakohtuniku otsusel korraldada mitu finaaljooksu (-käiku). Sel juhul määrab võistleja koha sellel võistlusel tema poolt näidatud tagajärg olenevata sellest, mitmendas jooksus ta startis või millise koha ta oma jooksus (-käigus) saavutas.

Sellised jooksud (käigud) koostatakse nii, et igas jooksus oleksid enam-vähem võrdsete võimetega võistlejad.

Võistluse läbiviimise niisugune kord peab olema ette nähtud võistluste juhendis või kehtestatud ja teatatud enne võistluse algust.

7. Ühel võistluspäeval võib võistleja startida kuni kahel lühidistsantsil, või ühel lühi- ja ühel keskdistsantsil, või ühel lühi- ja ühel pikkdistsantsil (400 m meestele ja 300 m naistele loetakse siin keskdistsantsiks). Meistri- ja I järgu sportlastele seda punkti ei rakendata.

Märkus. See punkt kehtib ka käimisvõistlustel, samuti siis, kui võistleja esineb jooksus ja käigus. Igasugune käimisdistsants võrdsustatakse pikamaajooksuga.

8. Jooksude puhul eraldi radadel määrab distantsidel kuni 400 m (kaasa arvatud) eeljooksust osavõtjate arvu jooksuradade arv.

Lähtest väljumise puhul ühisel rajal ei tohi võistlejate arv olla suurem, kui on näidatud alljärgnevalt (olenevalt raja üldlaiusest):

naistel	500 m — mitte üle	8
”	800—1000 m — „ „	10
”	1000—1500 m — „ „	20
meestel	800—1000 m — „ „	8—10
”	1500—2000 m — „ „	12—15
”	3000 m — „ „	20

Märkus. Mõningatel võistlustel võib peakohtuniku äranägemisel korraldada 400 m jooksu ühisel rajal, kuid korraga mitte rohkem kui 6 osavõtjale.

500 m ja pikematel distantsidel ei tohi ühes jooksus olla üle 25 osavõtja (välja arvatud massilised jooksukrossid).

9. Sisevõistlustel ühisel rajal toimuvast jooksust osavõtjate arvu määrab kohtunikekogu.

10. Kui halva ilma tõttu või muul kohtunikest ja osavõtjatest olenemata põhjusel võistlus katkestatakse või viiakse teisele päevale, siis peakohtuniku äranägemisel seda kas jätkatakse või korraldatakse uuesti.

§ 34. Lähe (start)

1. Jooksurajad eeljooksudest osavõtjatele kas loositakse lähtes või kohtunikekogu loosib need varem. Viimasel juhul peab nimede järjestus protokollis vastama loosimise tulemustele.

Märkus. Esindajatel või võistlejatel on lubatud viibida kohtunikekogu poolt teostatava loosimise juures.

Vahejooksudes ja lõppjooksus loositakse rajad lähtes. Loosib lähetaja või tema abi. Võistlejatel on pärast loosimist keelatud omavahel jooksuradu vahetada.

2. Kui võistlejaid on vähem kui jooksuradu, loositakse võistlejate arvule vastav radade arv. Sel juhul jäetakse vabaks esimene ja äärmised jooksurajad. Kui rajad on loositud varem ja mõni võistleja ei tule kohale, asetatakse jooksjad lähtesse protokollis kohaselt, ilma võistlejate nihutamiseta.

3. Jooksu korral ühisel rajal paigutatakse jooksjad lähtele kas protokollis järgi (kui kohtunikekogu teostas loosimise) või lähtes korraldatud loosimise tulemuste järgi. Viimasel juhul paigutatakse väiksema loosinumbriga võistleja lähemale raja siseäärele. Kui pole võimalik paigutada võistlejaid ühte viirgu, rivistatakse nad sama põhimõtte järgi kahte või mitmesse viirgu.

Osavõtjate asend peab lähtes olema selline, et nad üksteist ei puudutaks.

4. Võistlejal on õigus valmistada endale lähtepaik. Selleks antakse talle aega mitte üle 2 minuti, arvates võistlejate lähtele kutsumise momendist. Lähtekoha ettevalmistamisel on keelatud kasutada kõrvaliste isikute abi.

5. Pärast seda, kui osavõtjad lähtekoha ette valmistasid, rivistuvad nad lähetaja käsklusel kogunemisjoonele, 2—3 m kaugusele lähtejoonest.

6. Lähetaja annab kaks eelkäsklust — «Kohtadele!» ja «Valmis!», millele järgneb signaal jooksu alustamiseks kas püstolipaugu näol või valju ja katkelise hüüdena «Marss!», millega üheaegselt langetatakse järsult lipp.

Märkus. Kui ajamõõtjad asuvad vahetult lähtekoha juures, antakse käsklus «Marss!» ilma liputa.

7. Käskluse peale «Kohtadele!» asuvad võistlejad lähtejoone taha vabas asendis, puudutamata lähtejoont käte või jalgadega. Lähtepakkude kasutamisel peavad mõlemad kinganinad (mõlema jala varbad) puudutama maad.

8. Kui lähetaja on veendunud, et võistlejad on stardi valmis, annab ta käskluse «Valmis!», mille peale võistlejad võtavad sobivaima lähteasendi ja katkestavad iga suguse liigutamise.

Lähetaja võib anda lähtesignaali ainult siis, kui jooksjad on täielikult liikumatus asendis.

9. Kui võistleja (või võistlejate grupp) liialt viivitab liikumatu lähteasendi võtmisega enne lähtesignaali, on lähetajal õigus seda lugeda määruste rikkumiseks ja teha võistlejale hoiatus.

10. Kui lähetaja tahab enne või pärast käsklust «Valmis!» teha mõnele võistlejale hoiatust või märkust või kui ta tahab lähetamist katkestada, peab ta andma käskluse «Üles tõusta!». Pärast seda peavad kõik võistlejad üles tõusma ja minema kogunemisjoonele.

11. Võistleja (või võistlejate grupp), kes enne lähetaja signaali esimesena vabastab maapinnalt käe või jala või alustab jooksu, loetakse valelähte sooritanuks.

12. Lähetaja teeb hoiatuse sellele võistlejale (või võistlejatele), keda ta loeb lähtemääruste rikkujaks. Kui ühe võistleja (või grupi) poolt sooritatud valelähe põhjustab teiste osavõtjate enneaegse (enne signaali) lähtest väljumise, peab lähetaja tegema hoiatuse ainult sellele võistlejale (võistlejatele), kes on valelähtes süüdi.

Hoiatuse saanud võistleja (või võistlejad) kõrvaldatakse teistkordsel määruste rikkumisel antud jooksu lähetest.

Hoiatuse saanud võistleja peab tõstma käe üles. Sellega ta kinnitab, et kuulis temale tehtud hoiatust.

Kõik lähetaja märkused ja otsused kantakse lähteprotokollis.

13. Kui lähetaja loeb lähte määrustevastaseks pärast signaali, kutsub ta võistlejad tagasi teistkordse pauguga (või vilega, või häälega). Kui tal sel juhul on raske süüdlas kindlaks teha, võib ta jätta hoiatuse tegemata.

Enne lähetamist peab lähetaja võistlejatele selgitama, missuguse signaaliga ta nad ebaõnnestunud lähte puhul tagasi kutsub.

§ 35. Jooks ja käik

1. Jooks ja käik jooksurajal toimuvad kellaosuti liikumisele vastupidises suunas.

2. Jooksmise või käigu puhul ühisel rajal peavad võistlejad liikuma üksteist segamata. Tuleb hoiduda raja siseääre poole. Kaasvõistlejast võib mööduda paremalt. Vasakult mööduda on lubatud siis, kui eesolev võistleja on raja siseservast niivõrd eemaldunud, et temast saab mööduda teda puudutamata.

3. Võistleja, kes tahtlikult tõukleb, läheb teise võistleja tee ette või vajub kehaga teise võistleja peale ja segab viimase liikumist, kõrvaldatakse distantsilt (diskvalifitseeritakse).

4. Jooksus staadioni jooksurajal toob jooksja siirdumine jooksult käigule kaasa tema kõrvaldamise sellelt distantsilt (välja arvatud juhud, kui üleminek käigule on tingitud korratusest riietuses või vigastustest, mida ta kõrvaldab iseseisvalt ja ilma teisi võistlejaid segamata).

5. Kellelgi pole lubatud võistlejat distantsil saata.

Igasugune võistleja vedamine antud jooksust mitteosavõtivate isikute poolt on keelatud. Selle määruse rikkumisel kõrvaldatakse veetav võistleja distantsilt.

Märkus. Vedamiseks nimetatakse võistleja saatmist tema ees või kõrval joostes, käies või sõites.

6. Jooksmisel ühisel jooksurajal on keelatud astumine raja siseäärele või üle selle. Erandiks on juhud, kus seda on põhjustanud kaasvõistlejad või kukkumine.

Jooksurajalt lahkunud võistleja loetakse antud distantsil võistlemisest loobunuks.

7. Eraldi jooksuradadel võisteldes peab osavõtja jooksa oma rajal. Jooksja kõrvaldatakse võõrale rajale sattumisel distantsilt ainult siis, kui oma rajalt lahkumine annab talle eeliseid — lühendab distantsi (näiteks astumine vasakpoolsele valgele joonele kurvis kaks või rohkem kordi järjest) või segab teist võistlejat.

§ 36. Jooksu lõpp (finiš)

1. Distantsi lõpetamisena fikseeritakse see moment, kui võistleja on kerega puudutanud lõputasapinda.

2. Distantsi läbinuks loetakse võistleja, kes on ilma kõrvalise abita läbinud lõputasapinna kogu kehaga.

Märkus. Kui võistleja kukub enne lõpujoont, kuid läbib inertsil mõjul kogu kehaga lõputasapinna lõpulindi alt, loetakse ta distantsi läbinuks.

3. Kui võistleja pärast kerega lõputasapinna puudutamist kukub lõpujoonele, loetakse tema poolt saavutatud aeg ja koht, kui ta seejärel läbib lõputasapinna kogu kehaga ja iseseisvalt.

4. Kui eeljooksus, mis selgitab järgmisse vooru või finaali pääsejad, saavutavad mitu võistlejat ühesuguse aja, siis võimaluse korral lubatakse järgmisse vooru kõik sellele pretendeerivad võistlejad.

Kui niisugune võimalus puudub, korraldatakse võrdse aja saavutanud võistlejatele järeljooks.

Kui lõppjooksus (distantsidel kuni 400 m kaasa arvatud) kaks või mitu võistlejat lõpetavad jooksu üheaegselt (rind-rinnaga), on peakohtunikul õigus neile määrata järeljooks või lugeda kõik need osavõtjad võitjaks. Järgmiste kohtade selgitamiseks ei korraldata järeljooksu, vaid kohad jagatakse võistlejate vahel.

Individaalse koha selgitamiseks korraldatud järeljooksus saavutatud tagajärgi võib arvestada järgunormi täitmiseks ja kinnitada rekordiks, kuid nad ei lähe võistkondlikku arvestusse.

5. Iga võistleja aega, kes jooksu või käigu on lõpetanud, fikseeritakse eraldi kellaga.

Esimeseks tulnud võistleja aeg tuleb fikseerida kolme kellaga. Kui kellad näitavad erinevaid aegu, tehakse taga-

järg kindlaks järgmiselt: võetakse lõppajaks kas kahe ühesugust aega näitava kella aeg või, kui kõik kolm kella näitavad erinevaid aegu, keskmist aega näitava kella aeg (näiteks aegade juures 49,6 — 49,6 — 49,7 on tagajärjeks 49,6 sek.).

Juhul kui aeg on võetud kahe kellaga (kolmas on jäänud seisma), võetakse lõppajana arvesse halvemat aega näitava kella aeg.

Kesk- ja pikamaajooksudes ning käigus peab võitja aega määrama kella peatamisega, kuna teiste osavõtjate aegu on lubatud fikseerida jooksvalt kellalt (ilma stopperi seismapanekuta); massilistel krossidel lubatakse võistlejate aega määrata, olenevalt osavõtjate arvust ja distantsi pikkusest, 1—5 sek. täpsusega.

6. Distantsidel kuni 2000 m (välja arvatud) võetakse aega 0,1 sek. täpsusega. Pikematel jooksu- ja käigudistantsidel mõõdetakse lõplik aeg 0,2 sek. täpsusega, kusjuures paaritu kümnendiksekundite arv muudetakse suuremaks (näiteks kui kellad näitavad tegelikult 15.02,4, 15.02,5 ja 15.02,9, tehakse keskmist aega näitava kella aeg ümmarguseks — 15.02,6 — ja kantakse võistluste protokollil lõpp-tagajärje lahtrisse).

7. Kasutada lubatakse ainult riikliku kontrollorganisatsiooni poolt kontrollitud stoppereid.

§ 37. Tunnijooks (-käik)

1. Tunnijooksu kestus on 1 või 2 tundi.
2. Tunnijooksu lähe antakse lõpujoonelt.
3. Tunnijooksust osavõtjaid informeeritakse joosta jäänud aja suhtes 30, 45 ja 55 min. möödumisel (ühe tunni jooksus) ja peale selle 1 tunni 30 min., 1 tunni 45 min. ja 1 tunni 55 min. möödumisel (kahe tunni jooksus) jooksu algusest.

1 minut enne jooksu lõppu jaotatakse kohtunikud vastava signaali peale mööda ringrada, et fikseerida iga võistleja tagajärg. 15 sek. enne tunni möödumist antakse hoiatussignaal. Jooks lõpetatakse püstolipauguga. Lõpusignaali järgi peavad kohtunikud täpselt märkima iga võistleja asukoha rajal (kanna tagumise punkti järgi).

4. Lähtemomendil käivitatakse kolm stopperit. Kõik hoiatused võistlejatele, samuti signaali jooksu lõpetamise

kohta antakse vanema ajamõõtja märguandel keskmise stopperi näidu järgi. Jooksu lõpusignaali momendil tuleb stopperid seisatada.

5. Läbitud distants mõõdetakse tervetes meetrites (sentimeetrid jäetakse ära).

6. Tunnikäigu läbiviimisel rakendatakse sama paragrahvi (p. 1—5) määrusi.

§ 38. Tõkkejooks

1. Kõigil tõkkejooksualadel jookseb iga võistleja eraldi rajal ja peab ületama kõik sinna paigutatud tõkked.

2. Tõkete ületamisel ei loeta määruste rikkumiseks tõkete mahaajamist (piiramata arvul), nende riivamist jalaga, käega või muu kehaosaga.

3. Võistleja kõrvaldatakse distantsilt (diskvalifitseeritakse), kui ta:

a) jookseb tõkkest kõrvalt mööda;

b) viib kanna või jala tõkke kõrvalt mööda;

c) ületab võõral rajal asuva tõkke või ajab tahtlikult selle maha.

4. Distantsil kuni 110 m kaasa arvatud toimub tõkkejooks sirgteel.

§ 39. Takistusjooks

Võistleja võib takistusest kas üle hüpata või ületada selle käte või jalgade toetamisega takistusele.

Takistusest mööda jooksnud või jala takistuse kõrvalt mööda toonud võistleja kõrvaldatakse antud võistlusalt.

§ 40. Krossid, maanteejooksud, maratonijooks ja käimine maanteel

1. Massilistel krossidel määrab kohtunikekogu jooksust osavõtjate arvu, olenevalt võistluse iseloomust ja võistlusmaast, enne võistluse algust.

Maanteejooksus, maratonijooksus ja käimises maanteel stardivad kõik võistlejad ühes jooksus (käigus).

2. 20 km ja pikemale jooksu- ja käimisvõistlusele lubatakse võistlejaid, kellel on selleks meditsiinilise komisjoni

eriluba. Peale selle vaadatakse võistlejad vahetult enne starti arstlikult läbi. Kui võistluse käigus ametlikult määratud meditsiinilise personali hulgast kellegi arvates on mõnele võistlejale võistluse jätkamine kardetav või mitteesoovitav, peab võistleja distantsilt lahkuma ja võistluse katkestama.

3. Võistlejat võib toitlustada ainult selleks organiseeritud toitlustamispunktides.

Toitu annab ainult punkti teenindav personal. Spordiorganisatsioonid võivad anda toitlustamispunktidesse oma võistlejate jaoks toitu vaid arsti loal. Väljaspool toitlustamispunkte on toitlustamine keelatud.

Maanteejooksus ja -käigus ning maratonijooksus on kõrvalistel isikutel keelatud võistlejatele toitu anda (samuti osutada neile mingit abi).

Neid määrusi rikkunud jooksjad ja käijad kõrvaldatakse võistlusest.

4. Kui tekkinud olukorra tõttu võistleja peab distantsilt ajutiselt lahkuma, võib ta seda teha ainult kohtuniku loal. Ta peab võistlust jätkama sellest kohast, kus ta rajalt lahkus.

§ 41. Patrulljooks

1. Patrulljooks kuulub võistkondlike alade hulka ning seda korraldatakse 1 km ja pikematel distantsidel.

2. Patrullvõistkonna suurus määratakse võistluste juhendiga.

3. Patrullvõistkonna tulemuse määrab viimase antud võistkonna arvessemineva jooksja aeg.

4. Võistkonna liikmetele on lubatud üksteist abistada.

§ 42. Teatejooks

1. Ringrajal (samuti kõigil teistel juhtudel, nagu näiteks ümber linna teatejooksus) antakse teade edasi vahetuslal. Teadet vastuvõttev võistleja peab alustama jooksu ja teate vastu võtma vahetuslal. Teadet edasiandev võistleja peab teate üleandmisel samuti asuma vahetusala piirides. Selle määruse vastu eksinud võistkond kõrvaldatakse võistlusest.

2. Teade tuleb anda käest kätte. Teadet pole lubatud

visata või veeretada mööda maad. Iga jooksja peab teadet kandma käes. Viimane võistleja peab finiši läbima koos teatega.

3. Teate üleandmisel on keelatud ühel võistlejal teist abistada (näiteks tõugata).

4. Teate üle andnud jooksja võib rajalt lahkuda siis, kui ta ei sega teisi võistlejaid.

5. Teate pillamine ei põhjusta võistkonna kõrvaldamist. Teate pillamisel teate üleandmise-vastuvõtmise momendil peab teate maast üles võtma teate üleandja. Kui eraldi radadel joostes teade pillatakse naaberrajale, lubatakse teadet üles võtta ainult teisi võistlejaid segamata; vastasel korral võistkond kõrvaldatakse võistlusest.

6. Teatejooksudes etappidega kuni 200 m (kaasa arvatud) jookseb iga võistkond eraldi rajal. Pikemate etappidega teatejooksudes lubatakse joosta kõik etapid ühisel rajal või ainult esimene etapp eraldi radadel (näit. 4×400 m). Viimasel juhul võib teise vahetuse jooksja pärast esimese vahetuse jooksjalt teate vastuvõtmist minna oma rajalt siserajale alles pärast vahetusala läbimist oma rajal.

7. Võistkonna iga liige võib antud teatejooksus läbida ainult ühe etapi.

8. Võistkond, kes ei lõpeta distantsi võistleja puudumise tõttu ühel etapil, võrdsustatakse sel alal starti mitteilmunutega.

9. Võistkonna koosseisu muutmine pärast eeljooksu pole lubatud, küll aga on lubatud muuta jooksjate järjekorda.

§ 43. Võistluskäimine

1. Käigul ei tohi käija hetkekski kaotada kontakti maapinnaga.

2. Käigul peab etteviidud jalg puudutama maad enne, kui tagumine jalg maapinnalt lahkub.

Igas sammus sel momendil, kui jalakand on maas, peab jalg vähemalt momendiks olema põlvest sirge.

3. Käigumääruste rikkumise eest võistleja kõrvaldatakse distantsilt. Käiguviisi eest, mis võib viia määruste rikkumisele, teevad kohtunikud võistlejale hoiatuse, kuid teise hoiatuse tegemine pole kohustuslik.

4. Kõrvaldatud võistleja peab kohe rajalt lahkuma.

5. Võistluste puhul väljaspool staadioni võib kõrvaldamine järgneda ka pärast võistluse lõppu (vastavalt kontrollkohtunike andmetele), kuid hoiatuse käigumääruste rikkumise kohta peab võistlejale tegema nende rikkumise kohal.

6. Võistleja kõrvaldatakse määrustevastase käigu pärast kahe käigukohtuniku üksmeelsel otsusel.

V. HÜPPED

A. VÕISTLUSPAIGAD JA SISUSTUS

§ 44. Kaugus- ja kolmikhüpe

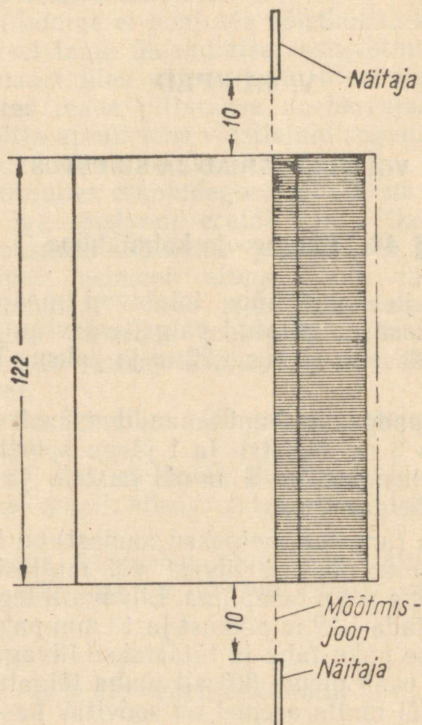
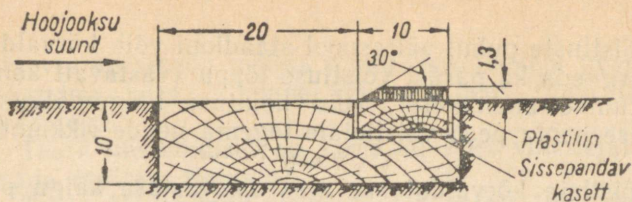
1. Kaugus- ja kolmikhüpe toimuvad maapinna sisse ja sellega ühetasa paigutatud valgeksvärvitud puupakult, mille laius on 20 sm, pikkus 1,22 m ja paksus 10 sm (joonis 6).

Vahemaa hüppepakust kuni maandumiskasti lähima servani on umbes 3 m. Meistri- ja I järgu sportlastele suu- rendatakse vahemaad 4—5 m-ni. Lastele ja algajatele naistele on vahemaa 2 m.

2. Paku taga (arvates hoojooksu suunast) on kogu pikkuses 10 sm laiune niiskest liivast või mullast vall, mis ulatub 13 mm üle paku tasapinna. Liivavalli tegemisel soovitatakse kasutada 1,22 m pikkust ja 13 mm paksust raami. Raam pannakse paku taha ja täidetakse liivaga. Valli pakupoolne serv peab olema 30° all maha lõigatud (vt. joonis 6). Liiva või mulla asemel on soovitatav kasutada plastilist savi (plastiliini), mis on pandud paku taha kinnituvale liistukesele (vt. joonis 6).

3. Paku otste juurde asetatakse kuni 20×25 sm suurused täisnurksed (või ümmargused) näitajad, mis on värvitud valgeks, musta diagonaaliga esiküljel, ja pööratud hoojooksu suunas. Näitajad asetatakse hüppepaku maandumiskasti poolse serva pikendusele. Vahemaa hüppepakust kuni näitaja lähema ääreni peab olema 10 sm.

4. Maandumiskasti laius peab ühe jooksuraja puhul olema vähemalt 3 m ja asetatud raja telje suhtes süm-

Joonis 6. Kaugus- ja kolmikhüppe äratõukekoht

meetriliselt. Maandumiskasti pikkus hüppe suunas peab olema vähemalt 6 m ja sügavus 0,5 m.

Maandumiskast piiratakse kummi või pehme polstri ja presendiga kaetud ääristega, mis on maapinnaga ühes tasapinnas. Hüppepaku poolne ääris peab asuma vähemalt 5 sm hoojooksuraja pinnast madalamal.

0,5 m paksune liivakiht maandumiskastis peab olema niiske, hästi kohevil ja ühes tasapinnas hoojooksurajaga.

Väljapoole kasti, selle külgedele mitte ligemale kui 0,5 m, tuleb asetada kilbikesed meetrite ja rekordite näitamiseks.

Kahe kõrvutiasetatud hüppepaku puhul, millel on ühine maandumiskast, peab hüppepakude keskkõhtade vahemaa olema vähemalt 1,5 m, kasti laius vähemalt 4,5 m ja hoojooksuraja laius mitte alla 3 m.

5. Hoojooksuraja laius peab olema vähemalt 1,25 m ja pikkus, arvates hüppepakust, vähemalt 45 m ning tema kalle ei tohi ületada 1:1000 hoojooksu suunas.

6. Arvates hüppepakust märgitakse hoojooksuraja äär iga meetri tagant.

7. Kolmikhüppes peab hüppepakk paiknema vähemalt 11 m kaugusel maandumiskasti eesäärest. Kui üheaegselt võistlevad suuresti erinevate võimetega hüppajad, on soovitatav, et paralleelsel hoojooksurajal oleks teine maandumiskastist 9 m kaugusel asuv hüppepakk.

8. Kolmikhüppe ajaks on keelatud jätta hoojooksuraja lõigule hüppepakust kuni maandumiskastini kaugushüppepaku. See tuleb välja kaevata ja koht kõvaks rullida.

9. Kinnises ruumis võib sõeraja puudumise korral kaugushüppe hoojooksuks kasutada täkilist kummirada, mis peab kogu ulatuses, eriti aga äratõukekohal, olema kõvasti põranda külge kinnitatud ja ei tohi äratõukel paigalt nihkuda. Hoojooksuraja laius peab olema vähemalt 80 sm.

Äratõukekoht (pakk) märgitakse põiki rada tõmmatud kuiva kriidijoonega. Vahemaa äratõukekohast kuni ruumi vastasseinani peab olema vähemalt 9 m.

Liivaga täidetud kasti ääred peavad olema ühes tasapinnas saali põrandaga. Hüppepakule lähem äär lüüakse üle kummi või pehmel alusel presendiga. Kasti teised ääred kaetakse mattidega.

§ 45. Kõrgushüpe

1. Hüppepostid võivad olla püsivalt kinnitatud maandumiskasti eesääre külge seestpoolt või kantavad. Hüppepostide konstruktsioon on vaba, see peab olema küllalt tugev, et tagada püsivat vertikaalset asendit.

Hüppepostid võivad olla puust või metallist. Postide kõrgus maapinnast on vähemalt 2,25 m (on lubatud kasutada väljalükatavaid poste).

Postide vahe on 3,66—4,02 m.

2. Hüppelatt võib olla puust või metallist, kolmnurkse

või ümmarguse ristlõikega. Tema diameeter või iga külj peab olema 3 sm (joonis 7). Ümmarguse lati otsad peavad olema sellised, et hüppepostidele kinnituvatele lati kandepindadele toetumiseks oleks 3×8 sm suurune tasapind. Lati pikkus peab olema selline, et lati otste ja hüppepostide vahe oleks 1 sm, nii et hüppaja poolt riivatud latt saaks maha langeda. Kandepindadele asetatud latt ei tohi palju painduda (keskkohas mitte üle 1—2 sm).

Märkus. Kohtunikel soovitatakse teha hüppelatile märk, mille järgi saab asetada lati pärast mahaajamist kandepinnale sama küljega.

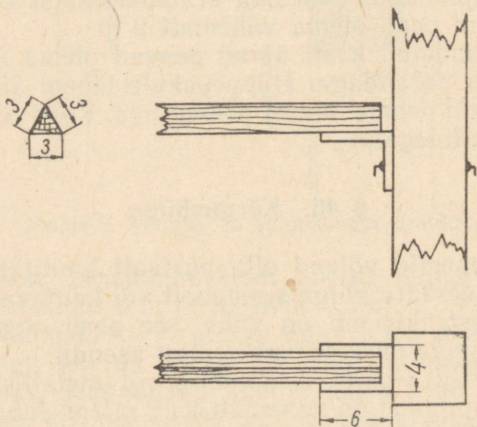
Hüppelatt peab olema heledat värvi ja, et ta oleks paremini nähtav, omama 3—4 tumedat 20—30 sm laiust triipu. Lati maksimaalne kaal on 2 kg.

3. Hüppelatt seatakse horisontaalsetele metallist kandepindadele, mis on kinnitatud klambrite külge. Viimased on mööda poste üles-alla nihutatavad.

Kandepinna pikkus on 6 sm, laius 4 sm. Kumbki neist on pööratud vastaspoolse hüppeposti poole (vt. joonis 7).

Hüppelatt peab kandepindadel asetsema täiesti horisontaalselt.

4. Maandumiskasti suurus on 6×3 m. Puust maandumiskastil on neli seina. Kasti ääred peavad olema ühes tasapinnas maaga ja kaetud (peale eesääre) kummiga või pehme polstri ja presendiga.

Joonis 7. Hüppelati kandepindadele paigutamise skeem kõrgushüppes

Maandumiskasti sügavus on 0,5 m.

Liiv maandumiskastis peab olema vähemalt ühes tasapinnas kasti seintega, hästi kohevil ja tasandatud.

Kõrgema kvalifikatsiooniga kergejõustiklastele peab liiva tasapinda 0,5 m võrra tõstma.

5. Hüppelati kõrguse täpseks mõõtmiseks paigutatakse maandumiskastist väljapoole, selle eesäärele maa sisse, ühte tasapinda hoojooksuväljaku pinnaga, 5 sm laiune puulatt. Selle pikkus peab 40—50 sm võrra ületama hüppepostide vahe ja sellele pannakse kõrguse mõõtmiseks mõõdupuu jalg.

6. Hoojooksuväljaku pind ja äratõukekoht peavad olema tihked ja ei tohi äratõukest mureneda.

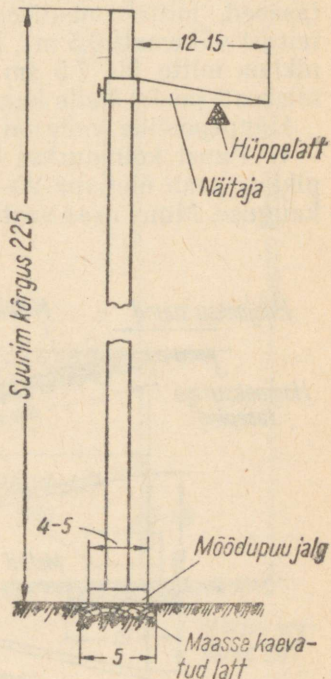
Hoojooksuväljaku pind peab olema täiesti horisontaalne ja võimaldama vähemalt 15 m pikkust hoojooksu mistahes nurga all 150°-lise sektori ulatuses.

7. 2,2—2,3 m pikkusel mõõdupuul peab olema 50 sm pikune jalg, et mõõdupuud saaks asetada täiesti vertikaalselt. Jala laius on 4 sm.

Mõõdupuu ühele küljele kinnitatakse metallmõõdulint, mille nullpunkt ühtub jala põhjaga. Mõõdupuu liikuva klambri külge on kinnitatud näitaja, mis asetatakse hüppelati kõrguse mõõtmisel hüppelatile. Näitajat on võimalik kinnitada igal kõrgusel ja ta fikseerib mõõdulindil hüppelati kõrguse (vt. joonis 8).

On lubatud kasutada ka metallist väljalükatavat mõõdupuud.

8. Sisevõistlustel lubatakse kõrgust hüpata kas puupõrandalt või täkitud kummirajalt. Kummirada peab katma hüppekastieelse maa-ala hoojooksu suunas 2,5 m ulatuses ega tohi äratõukel paigalt nihkuda. Sel juhul mõõdetakse kõrgust kummirajalt.

Joonis. 8. Kõrgushüppe mõõdupuu (skeem)

Maandumiskastiks võib olla põrandale raputatud 0,30—0,40 m paksune liivakiht.

§ 46. Teivashüpe

1. Hüppeks lubatakse kasutada vabaltvalitava pikkuse, diameetri ja raskusega pilliroost või metallist teibaid. Teiba (pilliroost või metallist) alumises otsas peab olema ümardatud puukork.

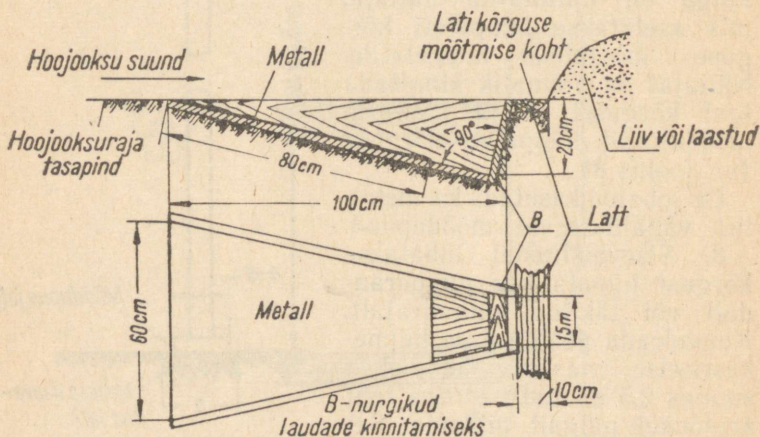
2. Teibal ei tohi olla mingisuguseid vahendeid käte toeks. On lubatud ühtlane, mitte rohkem kui kahekihiline liimipaelast mähis.

3. Hüppepostid tehakse vabaltvalitavate möödete ja konstruktsiooniga, sellised, et kumbagi neist oleks võimalik 60 sm võrra mõlemale poole maandumiskasti esiserva nihutada.

Kummalgi hüppepostil peavad olema horisontaalsed, tasased, mittehambulised kandepulgad (kaugusega üksteisest vähemalt 0,5 m). Nende läbimõõt on kuni 13 mm ja pikkus mitte üle 7,5 sm ning nad on pööratud maandumiskasti poole. Neile kandepulkadele asetatakse hüppelatt.

Hüppepostide vahe on 3,66—4,02 m.

4. Puust kolmnurkse $3 \times 3 \times 3$ sm ristlõikega hüppelati pikkus peab ületama 20—30 sm võrra hüppepostide vahekauguse. Muus osas vastab hüppelatt § 45 p. 2 nõuetele.

Joonis 9. Teibakast

5. Hüppelatt asub mõlema hüppeposti küljes olevatel kandepulkadel täiesti horisontaalselt. Lati otsad peavad ulatuma väljapoole hüppeposte mõlemale poole ühtlaselt.

6. Hüppelati asetamiseks kandepulkadele kasutatakse umbes 3 m pikkust ükskõik missuguse konstruktsiooniga ülalt harulist tõstepuud.

7. Hüppelati kõrguse täpseks mõõtmiseks paigutatakse maandumiskastist väljapoole, selle eesäärele maa sisse ühte tasapinda hoojooksurajaga 10 sm laiune puulatt, millele pannakse kõrguse mõõtmiseks mõõdupuu jalg (vt. joonis 10).

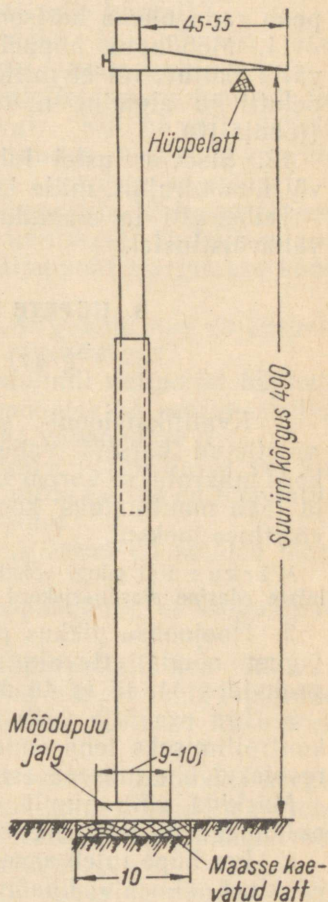
8. Toetuspunktiks teibale on kaldpõhjaga teibakast, mille pikkus on 1 m, laius eesäärel 60 sm ja tagaäärel 15 sm ning sügavus tagaääres 20 sm. Teibakasti põhja ja tagaääre vaheline nurk peab olema 90° .

Teibakasti põhjalaud kaetakse, arvates laiemast otsast 80 sm ulatuses vähemalt 2,5 mm paksuse plekiga, mis on tugevasti põhja külge kinnitatud (vt. joonis 9).

Teibakast kaevatakse maa sisse ühetasa hoojooksurajaga, kusjuures selle tagumine sein liitub maassekaevatud puulattiga (p. 7).

9. Maandumiskasti suurus on 5×5 m. Konstruktsioon on sama mis kaugushüppes (vt. § 44 p. 4). Liivakuhi peab tõusma hoojooksuraja tasapinnast vähemalt 1 m võrra kõrgemale.

Meistersportlaste jaoks soovivatatakse liiva asemel kasutada puulaastu (mitte saepuru), mille kiht on 1—1,5 m üle maandumiskasti seinte. Selleks pannakse maandumiskasti külgedele ja tahaserva mõni rida

Joonis 10. Teivashüppe mõõdupuu

laastudega täidetud kotte, mis moodustavad kolmest küljest kõrged seinad maandumiskastile.

10. Hoojooksuraja pikkus on vähemalt 45 m ja laius 1,5 m. Rada märgitakse samuti nagu kaugushüppes, kuid alates 5. meetrist. Mõõtmise alguskohaks on teibakasti tagaseina eesäär.

Hoojooksu suunas ei tohi rajakalle ületada 1:1000. Viimasel viiel meetril, arvates teibakasti tagumisest äärest, peab rada olema horisontaalne.

11. Mõõdupuu hüppelati kõrguse mõõtmiseks tehakse väljalükatav, nii et mitteliikuv näitaja toetub vastu hüppelatti ja alumine näitaja märgib mõõdetavat kõrgust (joonis 10).

12. Sisevõistlustel lubatakse hüpata teivast kas söevi kummirajalt, mille laius peab olema vähemalt 80 sm.

Teibakasti ja maandumiskasti mõõted on samad mis välisvõistlustel.

B. HÜPETE VÕISTLUSMÄÄRUSED

§ 47. Üldmäärused

1. Kvalifikatsiooni-, eel- ja lõppvõistlusel sooritavad võistlejad katseid vaheldumisi. Võistlejate stardijärjekord määratakse varem kohtunikekogu poolt loosimise teel ja jääb muutmatuks kogu kvalifikatsiooni-, eel- ja lõppvõistluse jooksul.

Märkus. Kui mingi võistlusvoor toimus mitmes kohas, siis võistlejate edasine stardijärjekord määratakse uue loosimisega.

2. Hoojooksu pikkus pole piiratud, kuid võistlejal pole õigust nõuda ettevalmistatud hoojooksurada üle paragrahvides 44, 45 ja 46 märgitud pikkuse.

3. Iga osavõtja võib märkida oma hoojooksu ja selle kontrollimiseks teha enne võistluse algust kohtunike juuresolekul ühe mitteamestava proovihüppe.

Märkida võib ainult väikeste lipukeste või värviliste pulkadega nii, et see ei sega teisi võistlejaid.

4. Iga hüpe tuleb arvestamisele pärast vanemkohtuniku käsklust «Loeb!» Ebaõnnestunud hüppe puhul antakse käsklus «Ei loe!»

5. Kui võistlejat segas hüppel temast mittesõltunud põhjus, võib vanemkohtunik lubada katse kordamist.

6. Pärast võistluse lõppemist vastaval hüppealal ei lubata võistlejaile lisakatseid.

§ 48. Kaugus- ja kolmikhüpe

1. Ära tõugatakse kas hüppepakult või hoojooksurajalt selle ees. Hüpe loetakse ebaõnnestunuks, kui hüppaja jookseb üle hüppepaku, möödub selle kõrvalt, või kui ta tõukab ära hüppepaku tagant või selle kõrvalt.

2. Hüpe loetakse ebaõnnestunuks, kui hüppaja jätab äratõukel märgi hüppepaku taga olevale vallile.

3. Pärast maandumist peab võistleja maandumiskastist lahkuma kas ette või ette-kõrvale. Kui hüppaja lahkub maandumiskastist hüppepaku suunas või taha-kõrvale, loetakse hüpe ebaõnnestunuks ja tagajärge ei mõõdetata.

4. Tagajärge mõõdetakse hüppepakule lähimast jäljest, mille hüppaja on jätnud maandumiskasti ükskõik missuguse kehaosaga. Pakule lähim jäljepunkt märgitakse kontrollmärgiga.

Tagajärge mõõdetakse mööda sirgjoont, mis on perpendikulaarne hüppepaku või selle pikendusega.

5. Mõõtmisel asetatakse mõõdulindi nullpunkt hüppaja maandumise kohale. Tagajärg mõõdetakse sentimeetrilise täpsusega, tehes ta ümmarguseks vähenemise poole.

6. On lubatud kasutada mõõtmist kergendavat või kiirendavat spetsiaalset seadeldist, mille täpsus on tõendatud riikliku kontrollorganisatsiooni poolt.

7. Hoojooksuta (hoota) kaugushüppes on nõuded järgmised:

a) hüppaja peab asuma hüppepakul nii, et kinganinad ei ületaks hüppepaku eesäärt;

b) mõlemad jalad peavad hüppepakult ära tõukama üheaegselt ja ainult üks kord. Kui hüppepakult lahkunud jalad puudutavad uuesti hüppepakku, loetakse hüpe ebaõnnestunuks;

c) enne lõplikku äratõuget on lubatud hüppajal kergitada jalaninasid või -kandu vaheldumisi, kuid ta ei tohi hüppepakult jalataldu täielikult eraldada või ükskõik mis suunas libiseda (ka mitte ühe jalaga).

8. Hoojooksuta (hoota) kolmikhüppes on nõuded järgmised: hüppepakult mõlema jalaga ära tõuganud, maandub hüppaja ükskõik kummale jalale, sellega ära tõuganud, maandub ta teisele jalale, ja viimasega ära tõuga-

nud, maandub maandumiskasti. Pärast äratõuget jalaga maa riivamisel hüpet ei loeta.

Muus osas on kehtivad samad määrused, mis hoojooksuta (hoota) kaugushüppes.

10. Kaugus- ja kolmikhüppes antakse igale võistlejale kolm katset, millest arvesse tuleb parim tagajärg.

Märkus. Mõningatel võistlustel võib vastavalt võistlusjuhendile anda igale võistlejale kuus katset.

11. Eelvõistluse kuus paremat võistlejat pääsevad lõppvõistlusele, kus neile antakse veel kolm katset.

Juhul kui kuuendal kohal on võrdse tagajärjega kaks või rohkem võistlejat, lubatakse nad kõik lõppvõistlusele. Ka siis, kui osavõtjaid on vähem kui kuus, lubatakse kõik lõppvõistlusele.

Märkus. Kuue ja väiksema arvu osavõtjate korral võistleja, kes eelvõistlusel ei soorita ühtegi õnnestunud hüpet, lõppvõistlusele ei pääse.

Lõplik paremusjärjestus määratakse parima tagajärje alusel kuuest hüppest.

Võistleja, kes loobub lõppvõistlusest, saab koha tagapool lõppvõistlusest osavõtnud võistlejaid, olenemata eelvõistluse tagajärjest. Erandiks on ainult § 10 p. 7 nimetatud juhud.

Märkus. Kui lõppvõistlusest loobujaid on rohkem kui üks, siis jagunevad nende kohad (tagapool lõppvõistlusest osavõtnuid) vastavalt eelvõistluse tagajärgedele.

12. Kõigil individuaalsetel ja individuaal-võistkondlikel võistlustel toimuvad lõppvõistlused kohe pärast eelvõistlust ja peakohtuniku poolt määratud paigas.

13. Kui kaugus- või kolmikhüppes on kahel või mitmel võistlejal võrdne tagajärg, määrab nendevahelise paremusjärjestuse järgmine parem tagajärg (arvesse tulevad nii eel- kui ka lõppvõistluse tagajärjed). Näiteks:

	Eelvõistlus	Lõppvõistlus	Parim tagajärg	Koht
Hüppaja A	6.89—7.21—7.33	5.90—7.00—7.01	7.33	I
Hüppaja B	7.00—7.11—7.16	7.33—7.20—7.10	7.33	II

Parema koha saab hüppaja A, kelle ülejäänud hüpetest on paremuselt järgmine tagajärg 7.21 hüppaja B 7.20 vastu.

14. Suure osavõtjate arvu puhul jagatakse hüppajad 15—20-liikmelistesse gruppidesse. Iga grupp sooritab kõik kolm hüpet ja pärast seda asub hüppeid sooritama teine grupp.

Kui hüppepaikade arv staadionil seda võimaldab, siis võivad grupid sooritada üheaegselt hüppeid erinevates paikades, kuid seejuures peavad kõik grupid olema võrdsetes võistlustingimustes (hüppepaiga kvaliteet, tuule suund jne.).

15. Kui alustatud kaugus- või kolmikhüppevõistlused katkevad mitmeks tunniks või viiakse halva ilma tõttu või muul kohtunikest ja võistlejatest olenemata põhjusel üle järgmisele päevale, siis peakohtuniku äranägemisel kas alustatakse võistlusi samade osavõtjate vahel uuesti või jätkatakse katkenud võistlust.

Märkus. Kui võistlus katkestatakse finaali toimumise ajal või vahetult enne selle algust, siis pärast vaheaega toimub ainult lõppvõistlus.

§ 49. Kõrgus- ja teivashüpe

1. Võistleja võib märkida hoojooksuväljakule äratõukekoha ja enne hüppe sooritamist riputada hüppelatile rätikese. Kui need märgid segavad teisi võistlejaid, tuleb need kohe pärast hüpet kõrvaldada.

2. Algkõrgus ja hüppelati edasine tõstmine määratakse võistluste juhendis või määrab selle enne võistluste algust kohtunikekogu koos esindajatega ja see teatatakse kohtuniku poolt enne ala algust osavõtjaile. Rekordhüppeks asetatakse hüppelatt kõrgushüppes 1 sm ja teivashüppes 2 sm võrra kõrgemale kehtivast rekordist.

3. Võistleja võib alustada hüppamist ükskõik missuguselt kõrguselt ja, alustanud võistlust, ka kõrgusi vahele jätta.

Esimesel väljakutsel peab võistleja teatama, missuguselt kõrguselt ta alustab. Võistlejal on õigus enne võistluse algust muuta varem teatatud algkõrgust (suurendada või vähendada).

4. Kõrgus- ja teivashüppes antakse võistlejale iga kõrguse ületamiseks mitte üle kolme katse, kusjuures iga katse sooritatakse vaheldumisi.

Märkus. Kõrguse ületamisel esimesel või teisel katsel ei anta võistlejale sellel kõrgusel ülejäänud katseid.

5. Võistlejal on õigus ükskõik millisel kõrgusel pärast esimest või teist ebaõnnestunud katset ülejäänud katseid (vastavalt kahte või ühte) sellel kõrgusel mitte kasutada ja alustada hüppeid järgmiselt kõrguselt. Tehes kolm ebaõnnestunud katset järjest, olenemata sellest, millistel kõrgustel need ebaõnnestunud katsed tehti, langeb võistleja võistlusest välja. Kui võistleja pärast üht või kaht järjest ebaõnnestunud katset ületas kõrguse, alustatakse järgmisest kõrgusest uuesti ebaõnnestunud katsete arvestamist.

Näide. Võistleja ületas kõrguse 1.75, ajas 1.80 esimesel katsel maha ja loobudes ülejäänud kahest katsest, läks kõrgusele 1.85 (või isegi jättis selle vahele ja läks kõrgusele 1.90). Esimesel katsel ei ületanud ta uut kõrgust ja tahtis minna järgmisele kõrgusele 1.90 (või veel kõrgemale). Kui ta ei ületa seda esimesel katsel, langeb ta võistlusest välja (kuna on sooritanud järjest kolm ebaõnnestunud katset — kõrgustel 1.80, 1.85 ja 1.90), kui ta aga esimesel katsel ületab 1.90, jätkab ta võistlust ja langeb välja siis, kui on järgmistel kõrgustel sooritanud kolm ebaõnnestunud katset järjest.

6. Kõrgus- ja teivashüppe protokollides tuleb kasutada järgmisi tingmärke:

- kõrguse vahelejätmine,
- V — kõrguse ületamine (õnnestunud katse),
- X — ebaõnnestunud katse.

7. Kui mitu võistlejat on saavutanud võrdse tagajärje, otsustatakse paremusjärjestus järgmiselt:

a) paremaks loetakse võistleja, kes ületas lõppkõrguse vähema arvu katsetega;

b) kui mitmel võistlejal on lõppkõrguse ületamisel katsete arv võrdne, otsustab paremusjärjestuse ebaõnnestunud katsete väiksem arv kogu võistluse kohta;

c) kui ka selle järgi on mõned võistlejad võrdses olukorras, osutub paremaks see, kes tegi vähem katseid kogu võistluse kohta (õnnestunud ja ebaõnnestunud kokku):

Näide (kõrgushüpe):

Osa- võitjad	1.75	1.80	1.85	1.90	1.95	2.00	2.05	Ebaõnn. katsete arv	Kokku katseid	Koht
A	---	XV	V	XV	---	XXV	XXX	4	8	II
B	V	V	V	X---	XV	XXV	XXX	4	9	III
C	V	V	X---	V	XXV	XXV	XXX	5	—	IV
D	V	---	---	XXV	XXV	XV	XXX	—	—	I

Võistlejad A, B, C ja D ületasid kõrguse 2.00, kuid ei ületanud järgmist kõrgust 2.05.

Vastavalt määrustele (alapunkt «a») võistleja D, kes ületas viimase kõrguse vähima katsete arvuga, on võitja.

Ülejäänud kolm võistlejat sooritasid viimasel ületatud kõrgusel võrdselt arvu katseid ja vastavalt määrustele (alapunkt «b») jääb rohkem ebaõnnestunud katseid teinud võistleja C neljandaks. Võistlejatel A ja B on ebaõnnestunud katseid võrdselt ja neile rakendatakse määruste alapunkti «c», mille kohaselt kokku vähem katseid sooritanud võistleja A saab teise koha, kuna B jääb kolmandaks.

d) kui kõik kirjeldatud moodused ei otsusta paremust, korraldatakse esikoha selgitamiseks järelhüppeid; need algavad kohe viimasest mitteületatud kõrgusest; kõrguse ületamiseks antakse igale võistlejale üks katse; kui selle kõrguse ületavad kõik või osa võistlejaid, tõstetakse latti kõrgushüppes 2 sm ja teivashüppes 5 sm võrra; kui kõrgust ei ületata, lastakse hüppelatt eelmisele ületatud kõrgusele; võitja on see võistleja, kes ületab teiste poolt mitteületatud kõrguse;

kui võitja on selgunud, katkestatakse järelhüpped ja ülejäänud kohad jagatakse;

individuaalse koha selgitamiseks sooritatud järelhüppeil saavutatud tagajärgi võib arvestada järgunormi täitmiseks ja kinnitada rekordiks, kuid nad ei kuulu võistkondlikku arvestusse;

e) kui mingi kõrguse ületanud võistleja loobub võistluse jätkamisest ja ei kasuta kõiki järelejäänud katseid, saab ta koha teiste sama kõrguse ületanud võistlejate järel, olenemata sellest, mitmendal katsel ta selle kõrguse ületas ja mitmendal katsel ületasid selle teised osavõtjad, kes võistlust jätkasid;

erandiks on ainult haigestumine või vigastus, nagu öeldud § 10 p. 7 toodud finaalist osavõtmise nõudes;

kui sama kõrguse ületanud ja edasisest võistlusest loobunud võistlejaid on mitu, siis kohad nende vahel (tagapool kõiki võistlust jätkanud võistlejaid) jagunevad üldisel alusel vastavalt käesoleva paragrahvi 7. punktile.

8. Kui peakohtuniku arvates on hoojooksuväljak või äratõukekoht muutunud kõlbmatuks, võib ta viia võistluse jätkamise teise paika, alates järgmisest kõrgusest. Seejuures lubatakse võistlejail uues paigas mõõta ja kontrollida oma hoojooksu.

9. Suure arvu võistlejate ja mitme hüppepaiga puhul jaotatakse võistlejad gruppidesse, mille hulk oleneb hüppe-

paikade arvust. Hüpete läbiviimist eraldi paikades tuleb alata varem kindlaksmääratud kõrguselt (sõltuvalt võistlejate kvalifikatsioonist), et võistlus lõpeks kõigis gruppides võimalikult üheaegselt. Pärast seda ühendatakse viimase kõrguse ületanud võistlejad ühte gruppi ja võistlust jätkatakse kuni lõpuni. Seejuures lubatakse võistlejail märkida oma hoojooksu ja sooritada üks proovihüpe. Paiga võistluse jätkamiseks määrab peakohtunik.

10. Kui võistlused kõrgus- või teivashüppes katkevad halva ilma tõttu või muul kohtunikest ja võistlejaist mitteleolevatel põhjustel mitmeks tunniks või viiakse üle teisele päevale, siis jätkuvad hüpped sellelt kõrguselt, millel nad katkestati (arvestades seejuures osavõtjate õnnestunud ja ebaõnnestunud katseid) või järgmiselt kõrguselt, kui kõik hüpped eelmisel kõrgusel olid enne võistluse katkestamist sooritatud. Viimasel juhul jätkavad võistlemist need hüppajad, kes ületasid viimase kõrguse enne võistluse katkestamist.

Võistluste uuesti jätkamisel on igal võistlejal õigus kolmele arvesse mittetulevale katsele kas viimasel tema poolt ületatud või sellele eelneval kõrgusel.

Arvesse tulevad nii võistluse esimeses kui ka teises osas sooritatud katsed (peale kolme arvesse mittetuleva katse).

11. Kõrgushüppes on nõuded järgmised:

a) hüpe loetakse määrustevastaseks, kui maapinnalt tõugati ära üheaegselt mõlema jalaga;

b) hüpe on ebaõnnestunud, kui hüppaja ajas lati maha ükskõik missuguse kehaosaga või läbis hüppelati vertikaaltasapinna või selle pikenduse.

Märkus. Kui kohtunik on veendunud, et hüppaja ületas kõrguse ega ajanud latti maha, vaid see langes kõrvaliste mõjude tagajärjel (näit. tuulehoog), võib ta lugeda katse õnnestunuks.

c) jala viimist lati alt läbi ei loeta ebaõnnestunud katseks, kui hüppaja seejuures ei puudutanud hüppelatti või maandumiskastis olevat liiva.

12. Hoojooksuta (hoota) kõrgushüppes on nõuded järgmised:

a) mõlemad jalad peavad maapinnalt ära tõukama üheaegselt ja ainult üks kord. Kui jalad puudutavad pärast äratõuget uuesti maapinda, loetakse hüpe ebaõnnestunuks;

b) enne lõplikku äratõuget võib hüppaja kergitada maapinnalt jalaninasid või -kandu vaheldumisi, kuid ei või

jalataldu täielikult maapinnast eraldada või ükskõik mis suunas libistada (ka mitte ühe jalaga).

13. Teivashüppes on nõuded järgmised:

a) hüpe loetakse ebaõnnestunuks, kui võistleja, torganud teiba teibakasti, tõusis maapinnalt mõlema jalaga, kuid ei sooritanud hüpet, või kui ta mingi kehaosaga või teibaga puudutas maandumiskasti liiva tagapool teibakasti;

b) äratõuke momendil või teibal rippes olles on keelatud nihutada ülemist kätt (käte asendi järgi teibal) kõrgemale või viia alumist kätt ülemisest käest ülespoole;

c) hüpe loetakse ebaõnnestunuks, kui võistleja ajas kehaga hüppelati maha;

Märkus. Kui kohtunik on veendunud, et hüppaja ületas kõrguse ega ajanud latti maha, vaid see langes kõrvaliste mõjude (näit. tuulehoog) tagajärjel, võib ta lugeda katse õnnestunuks.

d) hüpe loetakse ebaõnnestunuks, kui hüppaja poolt riivatud hüppelatt põrkub ühe või mõlema otsaga hüppepostidest kõrgemale või teistele kandepulkadele;

e) kohtunik võib teiba kinni püüda alles siis, kui hüppaja on selle lahti lasknud mõlema käega ja teivas langeb hoojooksuraja suunas;

keegi ei tohi haarata teivast, kui see langeb hüppekasti poole; sellisel juhul, teiba enneaegsel haaramisel, loetakse hüpe ebaõnnestunuks;

kui pärast lati ületamist lahtilastud teivas langeb läbi hüppepostide vahelise tasapinna (olenemata sellest, kas ta seejuures ajab lati maha või mitte), loetakse hüpe ebaõnnestunuks;

f) enne iga hüpet võib võistleja nõuda hüppepostide ümbernihutamist 60 sm ulatuses ette või taha, arvates maandumiskasti eesäärest;

g) pärast igakordset hüppepostide nihutamist peavad kohtunikud uuesti kõrgust mõõtma;

h) lati kõrgust mõõdetakse mõõdulatiga, mis asetatakse maassepaigutatud latile;

i) võistleja võib kasutada isiklikku teivast, mida ta ei ole kohustatud andma teistele kasutamiseks;

j) iga võistleja peab kontrollima kasutatava teiba kõlblikkust ja vigastamatust;

k) enne võistluste algust peavad kohtunikud kõigi isiklike ja üldkasutatavate teivaste juures kontrollima mähise õigsust ja toetsal ümardatud puukorgi olemasolu; muud teivaste kontrolli kohtunikud ei teosta;

1) kui teivas murdus hüppe sooritamise ajal, antakse võistlejale kordamishüpe;

m) kui toimusid kvalifikatsioonivõistlused, siis põhi-võistlused viiakse läbi teisel päeval.

VI. HEITED

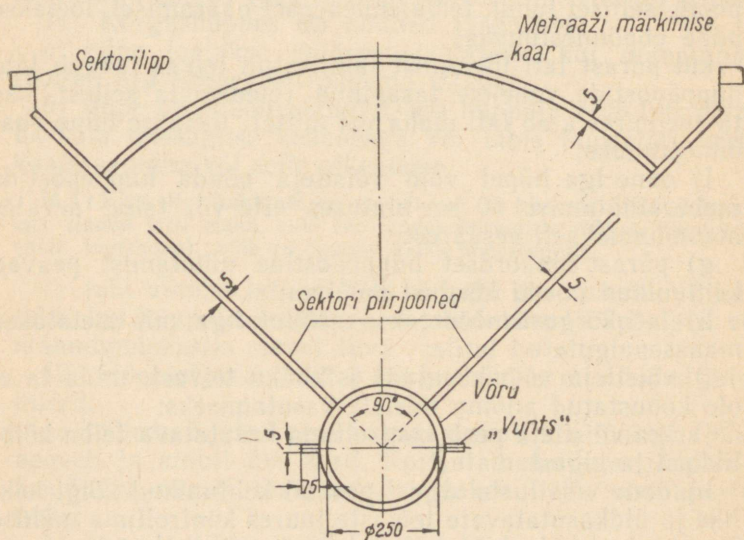
A. VÕISTLUSPAIGAD, SISUSTUS JA INVENTAR

§ 50. Ketta- ja vasaraheide ning kuulitõuge

1. Ketta- ja vasaraheide ning kuulitõuge sooritatakse ringist väljakule märgitud sektorisse (joonised 11, 12 ja 13).

2. Ringid ääristatakse metallist või puust võrugä, mille laius on 4—6 sm ja kõrgus maapinnalt 2 sm. Võru asetatakse maapinnale ja lüüakse sinna teravikega kõvasti kinni.

Võrud värvitakse valgeks. Maapind peab seespool ringi olema kõva ja ühetasane. Ta võib olla söepind, betoonist või muust materjalist.

Joonis 11. Kettaheitepaik

On lubatud kasutada 5—6 mm paksusi ja 7—8 sm kõrgusi metallist võrusid, mis on kaevatud maapinna sisse nii, et maapinnast kõrgemale jääks 2 sm võru.

3. Sektor, mille nurga tipp asetseb ringi keskkohas, märgitakse 5 sm laiuste küljjoontega, mis algavad ringi välisservast. Küljjoone laius ei kuulu sektori pinna sisse. Küljjoonte otstesse asetatakse sektorilipud. Sektorilipp peab olema metallist või puust, mõõdetega 10×18 sm ja pandud 6—8 mm jämeduse metallvarda külge ning ulatuma vähemalt 60 sm üle maapinna.

Maapind vasara- ja kettaheite sektoris ei ole kõva, (muru või muldpind), kuulitõukes aga peab olema kõva (rullitud maapind, tellisepuru jne.).

Sektori pindala märgitakse ära ringi keskkohast tõmmatavate kaartega, mis näitavad kaugust ringist.

Sektori küljjooned ja kaared tõmmatakse valge värviga või märgitakse maapinna külge kinnitatud valge paelaga.

Sektori küljjoonte ja kaarte lõikumispunktidesse asetatakse kilbikesed numbritega, mis näitavad kaugust ringist. Kilbid võivad olla kahe- või kolmetahulised kui ka avatud raamatu kujulised. Kilbi iga külje mõõted on 30×50 sm.

Ringide ja sektorite mõõted ning märkimine

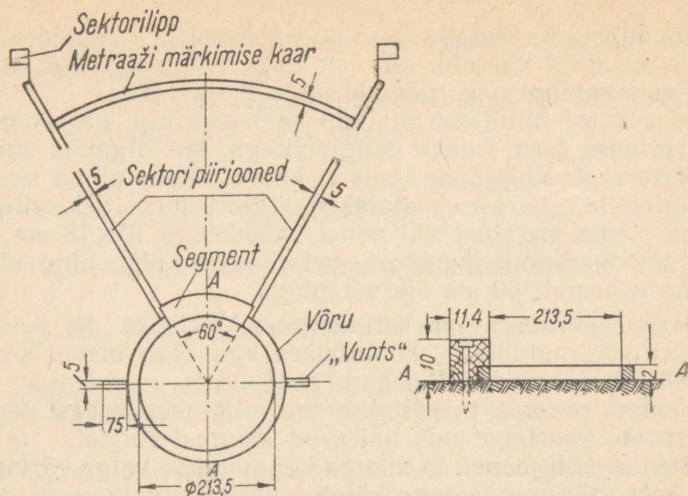
Mõõte nimetus	Kettaheide	Vasaraheide	Kuulitõuge
Ringi siseläbimõõt	2,5 m	2,135 m	2,135 m
Sektori nurk	90°	90°	60°
Kaarte vahemaa	5 m	5 m	1 m
Kaarte märkimise ulatus	30—60 m	35—65 m	8—19 m

4. Ringide ja sektorite mõõted on näidatud joonistel 11, 12 ja 13.

5. Kuulitõukes asetatakse ringi eesäärde hästikinnitatud puust segment, mis katab võru pealtpoolt ja langeb ühte võru seesmise ääre tasapinnaga (joonis 12).

Segmenti mõõted: kõrgus — 10 sm, laius — 11,4 sm, pikkus mööda seesmist äärt — 1,22 m. Segment värvitakse valgeks.

Märkus. Sisevõistlustel kuulitõukes liivakasti määratakse selle kaugus segmendini kohtunikekogu poolt, olenevalt osavõtjate võimetest.

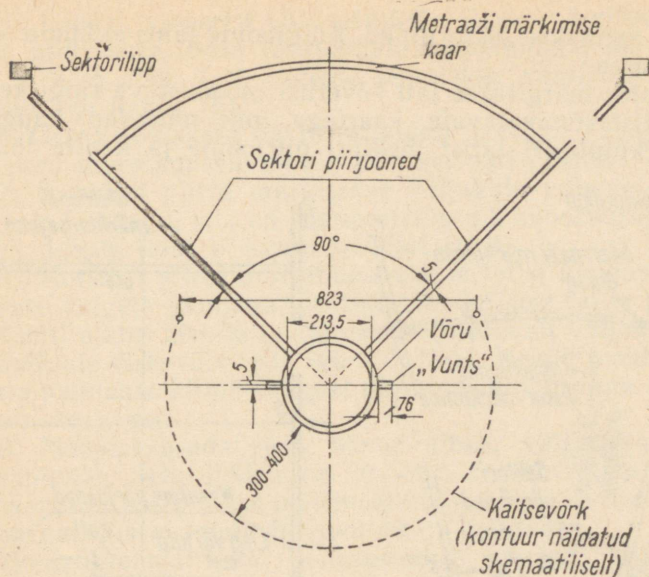
Joonis 12. Kuulitõukepaik

6. Sektori keskjoonega perpendikulaarselt märgitakse ringi mõlemale välisküljele 75 sm pikkused joonekesed, mis jagavad ringi eespooleks (heite suunas) ja tagapoolseks.

7. Vasaraheite ringi peab piirama kaitsevõrk. Võrk võib olla statsionaarsena alaliseks kinnitatud heiteringi ümber või peab kinnituma lahtivõetavatele metallraamidele.

Võrgu kõrgus on 2,75 m. Ta paigutatakse vertikaalselt ja nii, et igast punktist oleks võrgu kaugus heiteringist 3—4 m. Vasara lennusuunas peab olema 8,23 m laiune heiteava.

Võrk võib olla tehtud nõorist või traadist. Nõorist võrk on valmistatud 12—13 mm jämedusest nõorist ja tema kärje suurus on 50×50 mm. Olenevalt raami konstruktsioonist on tema pikkus 18—25 m. Ta riputatakse või nõoritakse (samajämeduse nõoriga) metallraami ülemise serva külge kogu selle perimeetri ulatuses. Võrgu alumist serva ei kinnitata, vaid see lamab vabalt maapinnal (selleks peab võrk olema 30—40 sm võrra konstruktsiooni kõrgusest laiem). Võrgu maapinnal lamavale osale pannakse võrdsele kaugusele üheksa umbes 13 kg raskust liivakotti.

Joonis 13. Vasaraheitapaik

Traadist võrgu traadi jämedus on 4 mm, kärje suurus 70×70 mm ja ta paigutatakse raamile kahekordselt ning kinnitatakse tugevalt.

§ 51. Oda- ja granaadivise

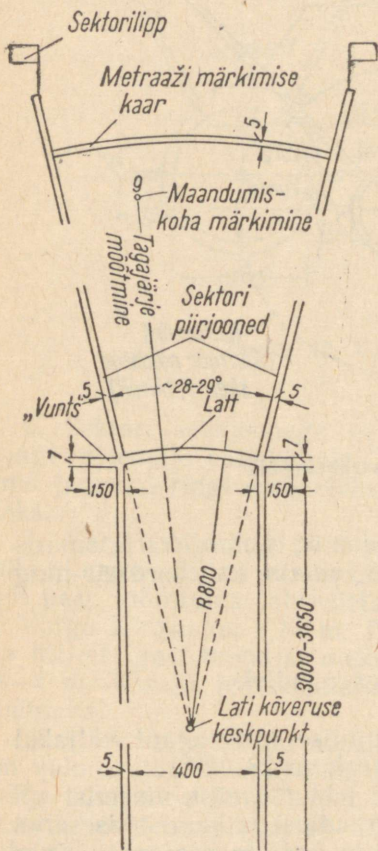
1. Odavise toimub kaarekujulise lati tagant väljakul märgitud sektorisse (sektori nurk on $28-29^\circ$).

2. 7 sm laiune latt võib olla tehtud lauast, vineerist või metallist. Ta moodustab 8 m raadiusega kaare (siseserva mööda); kaare otste vahe on 4 m (mööda sirgjoont). Kaar värvitakse valgeks ja kinnitatakse pealmise poolega ühele tasapinnale hoojooksurajaga. Lati otstesse maapinnale tehakse 1,5 m pikkused ja 7 sm laiused jooned («vuntsid») (vt. joonis 14).

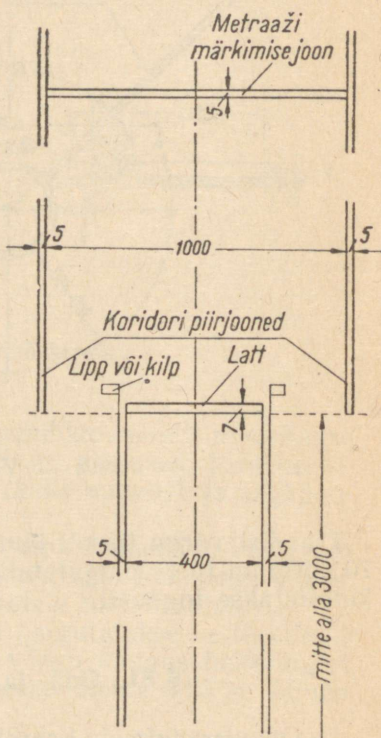
3. Sektor, mille tipp asub 8 m raadiusega ringi keskpunktis, moodustub kahe 5 sm laiuse külgjoone abil, mis algavad lati otstest. Külgjoonte väljakupoolsetesse ots-

tesse pannakse sektorilipud. Külgjoonte laius ei kuulu sektori sisse.

Sektor märgitakse lati kõverust moodustava ringi keskpunktist tõmmatavate kaartega, mis näitavad kaugust kaarekujulisest latist. Sektori piirjoonte ja kaarte lõiku-

Joonis 14. Odaviskepaik

Joonis 15. Granaadiviskepaik

mispunktidesse asetatakse kilbikesed kaugust näitavate numbritega (vt. § 50 p. 3).

4. Granaadivise toimub sirge lati tagant väljakule.

5. Lauast, vineerist või metallist valgeks värvitud latt, mis asetatakse ühele tasapinnale maapinnaga, on 7 sm lai ja 4 m pikk. Lati otstesse asetatakse värvilised lipukesed (vt. joonis 15).

6. Granaadiviskeks on 10 m laiune koridor. Tagajärjed tulevad arvestamisele ainult selle koridori piirides.

7. Koridori piirid märgitakse väljakule valgete 5 sm laiuste joontega, mis on sümmeetrilised hoojooksuraja teljega. Joonte laius ei kuulu koridori sisse.

8. Koridori piires märgitakse väljak latist kaugust näitavate valgete joontega. Jooned tõmmatakse latile paralleelselt, alates 20—30 m kauguselt (olenevalt väljakust ja osavõtjate viskevõimeist) iga 5 m järel. Nende joonte otstesse pannakse kilbid kaugust näitavate numbritega (nagu odaviskes).

9. Hoojooksurada peab olema tihke, väljakuga ühes tasapinnas. Selle pikkus on 30—36,5 m, laius 4 m. Hoojooksurada märgitakse mõlemast küljest 5 sm laiuse valge joonega, mis ei kuulu hoojooksuraja laiusesse.

Hoojooksuraja kalle jooksusuunas ei tohi olla üle 1:1000.

10. Oda ja granaati lubatakse visata ka murul.

§ 52. Üldnõuded võistluspaikade suhtes

1. Heiteriista maandumisväljak peab olema ühetasane ja vaba igasugustest kõrvalistest esemetest. Minimaalne pikkus heitesuunas on:

Võistlejad	Väljaku minimaalne pikkus meetrites				
	Kuullitõuge	Kettaheide	Vasaraheide	Odavise	Granaadivise
Naised	19	60	—	60	65
Mehed	20	60	75	90	95

Märkus. Kui heited toimuvad üheaegselt jooksude (käigu) või hüpetega, peab peakohtunik tarvitusele võtma ettevaatusabinõud.

2. Rekordid peavad olema väljakule märgitud hästinähtavate näitajatega.

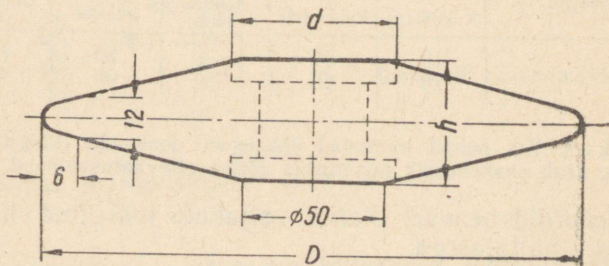
§ 53. Ketas

1. Ketas koosneb puuosast, mis on ääristatud sileda liikumatu metallvõruga (joonis 16). Täpselt ketta keskohta on mõlemale poole kinnitatud ümmargused metallplaadid, mille diameeter on 50—57 mm ja mis ulatuvad puust pinnani. Lubatakse kasutada metallist kettaid (tingimusel, et peetakse kinni kaalust, kujust ja mõõdetest).

2. Ketta mõlemad küljed peavad olema ühesugused, ilma väljaulatuvate kühmude, lohkuude ja teravate nurkadeta. Alates 25 mm kauguselt tsentrist küljed ahenevad kuni metallvõruni.

3. Ketta mõõted ja kaal peavad olema järgmised:

Parameetri nimetus	Ketta mõõted ja kaal		
	naiste	noorte	meeste
Kaal (minimaalne)	1 kg	1,5 kg	2 kg
Metallvõru välimine läbimõõt (D)			
minimaalne	180 mm	199 mm	219 mm
maksimaalne	182 mm	201 mm	221 mm
Metallplaatide läbimõõt (d)			
minimaalne	50 mm	50 mm	50 mm
maksimaalne	57 mm	57 mm	57 mm
Paksus keskkohal (h)			
minimaalne	37 mm	37 mm	44 mm
maksimaalne	39 mm	39 mm	46 mm
Metallvõru paksus 6 mm kaugusel servast (minimaalne)	12 mm	12 mm	12 mm

Joonis 16. Ketas

2 kg raskusi kettaid kasutavad mehed ja noormehed, 1,5 kg raskusi poisid, 1 kg raskusi naised, neiud, tüdrukud, tütar- ja poeglapsed.

4. Metallvõru välisäär peab olema poolümar ja sellel ei tohi olla mingeid sisselõikeid, tækkeid ega kühme.

§ 54. Oda

1. Oda koosneb puuvarrest ja metallteravikust (vt. joonis 17). On lubatud kasutada ka metallist odasid (kui nad vastavad võistlusmäärustele).

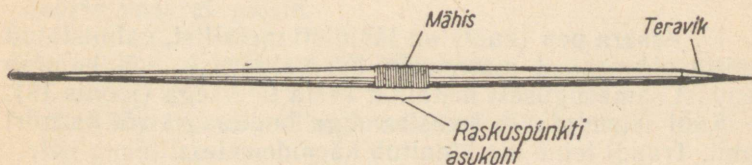
2. Oda mõõted ja kaal peavad olema järgmised:

Parameetri nimetus	Oda kaal ja mõõted	
	naiste oda	meeste oda
Kaal (mähisega, minimaalne)	600 g	800 g
Pikkus: minimaalne	220 sm	260 sm
maksimaalne	230 sm	270 sm
Metallteraviku pikkus (minimaalne)	15 sm	15 sm
Kaugus teraviku otsast raskuskeskmeni: minimaalne	80 sm	90 sm
maksimaalne	95 sm	110 sm
Odavarre kõige jämedama koha läbimõõt: minimaalne	20 mm	25 mm
maksimaalne	30 mm	35 mm
Mähise pikkus: minimaalne	14 sm	15 sm
maksimaalne	15 sm	16 sm

3. Raskuskeskme kohalt kaetakse oda ühtlase (sõlmedeta, silmusteta, lohkedeta) nõõrist mähisega. Oda raskuse võib asuda mähise ükskõik millises kohas.

Nõõri jämedus on 2,5—4 mm.

Odast kinnihoidmiseks pole lubatud kasutada mingisuguseid teisi seadmeid.

Joonis 17. Oda

3. Granaadi mõõted: pikkus — 23,6 sm, käepideme läbimõõt 5 sm, kere pikkus 10,5 sm, kaela* (kere ja käepideme vahel) pikkus granaadi telge mõõda 2,6 sm.

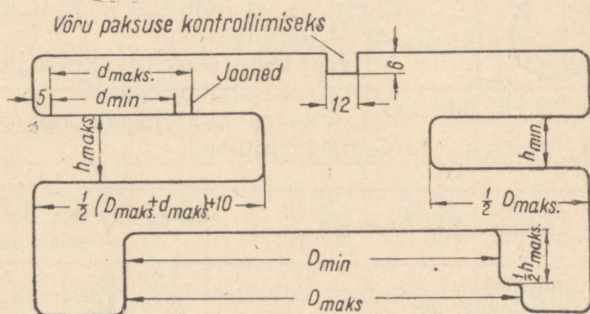
4. Granaadi käepide peab olema sile, ilma lohkude, kühmude ja mähiseta.

5. Normaalsel granaati kasutavad mehed, noormehed, poisid, naised ja neiud, 500-grammist granaati — tüdrud ja poeglapsed, 300-grammist granaati tütarlapsed.

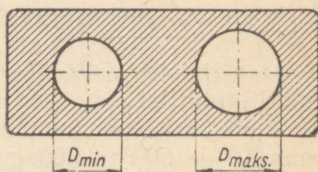
§ 58. Heiteriistade kontrollimine

1. Inventarikohtunik kontrollib kõigi heiteriistade kuju, mõõdede ja kaalu vastavust mäarustikule.

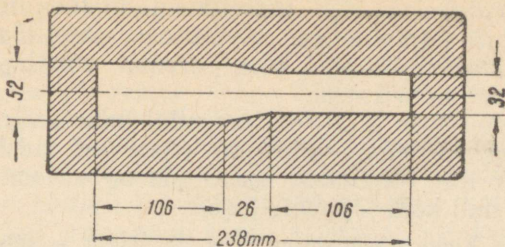
2. Staadionil peavad heiteriistade kuju ja mõõdede kontrollimiseks olema kahepoolsed kaalud vihtidega ja heiteriistade šabloonid (joonised 20, 21 ja 22).

Joonis 20. Ketta mõõdede kontrollimise šabloon

Joonis 21. Kuuli ja vasara mõõdede kontrollimise šabloon

Joonis. 22. Granaadi mõõdete kontrollimise šabloon
(granaadi ja šablooni lubatav vahe 2 mm)

Võistlejatele kasutada antavad kettad, odad, granaadid, naiste ja laste kuulid võivad olla kuni 50 g raskemad. Meeste ja noorte vasar ning kuul võivad olla raskemad kuni 75 g.

B. HEIDETE VÕISTLUSMÄÄRUSED

§ 59. Üldmäärused

1. Võistlejad võivad kasutada ainult võistlusi korraldava organisatsiooni poolt kasutada antavaid heiteriistu.

2. Võistlejate esinemise järjekord määratakse varem kohtunikekogu poolt läbiviidud loosimisega. See järjekord jääb nii kvalifikatsiooni-, eel- kui ka lõppvõistluse kestel muutmatuks. Võistlejate suure arvu korral jaotatakse nad 15—20-liikmelistesse gruppidesse.

Märkus. Kui mingi võistlusvoor toimus kahes või mitmes kohas, siis lõppvõistlusel esinemise järjekord määratakse uue loosimisega.

3. Kvalifikatsiooni- ja eelvõistlustel sooritavad võistlejad kolm katset järjest.

Märkus. Võistkondade kohtumisel, samuti mõnel muul juhul võivad võistlejad sooritada peakohtuniku otsusel eelvõistluse katsed vaheldumisi.

4. Lõppvõistlusel sooritatakse katsed vaheldumisi.

Märkus. Halva ilma korral võivad võistlejad peakohtuniku äranägemisel sooritada kolm katset järjest.

5. Igale osavõtjale antakse kolm katset. Arvesse võetakse neist parim tagajärg.

Märkus. Mõningatel võistlustel antakse osavõtjatele võistlusjuhendi alusel kuus katset.

6. Individuaalsetel ja individuaal-võistkondlikel võistlustel toimub pärast kolme eelvõistluse katset lõppvõistlus. Lõppvõistlusele pääsevad kuus paremat võistlejat, kellele antakse veel kolm katset.

Kui eelvõistluse järel on kuuendal kohal võrdse tagajärgena kaks või enam võistlejat, pääsevad nad kõik lõppvõistlusele. Kui võistlusest osavõtjaid on vähem kui kuus, pääsevad nad kõik lõppvõistlusele.

Märkus. Kuigi osavõtjaid on kuus või vähem, eelvõistlusel kolm ebaõnnestunud katset sooritanud võistleja finaali ei pääse.

Lõpliku paremusjärjestuse määrab kuuel katsel saavutatud parim tagajärg.

Kui finaali pääsenud võistleja loobub sellest osavõtust, saab ta koha tagapool finaalist osavõtnuid, olenevata eelvõistluse tagajärjest. Erandiks on § 10 p. 7 all toodud juhud.

Märkus. Kui finaalist loobunuid on kaks või rohkem, siis nende kohad jagunevad (tagapool finaalist osavõtnuid) vastavalt eelvõistluse tagajärgedele.

7. Kõigis heidetes on katse kehtiv pärast vanemkohtuniku käsklust. Pärast riista maandumist ja kui võistleja on saavutanud tasakaalustatud asendi, lausub kohtunik «Loeb!». Määruste rikkumise korral võistleja poolt lausub kohtunik «Ei loe!» ja sooritatud katset ei arvestata.

Mõlemal juhul annab kohtunik üheaegselt käsklusega mõõtekohtunikule signaali lipuga. Määrustepärase katse puhul tõstab ta lipu üles, määrustevastase katse puhul aga vehib langetatud lipuga.

8. Võistlejal pole õigus ilma kohtuniku loata asuda heite sooritamisele ega väljuda ringist enne heite sooritamist.

9. Riista kukkumisel võistleja käest kas väljapoole ringi või latti loetakse katse ebaõnnestunuks.

10. Kui võistleja puudutab heite ajal mõne kehaosaga või riietusega maapinda väljaspool ringi või eespool latti, loetakse katse ebaõnnestunuks. Samuti loetakse ebaõnnestunud katseks astumine võrule, segmentile või latile. Võru, segmenti või lati sisekülje puudutamine jalaga on lubatud.

11. Odaviskel peab võistleja hoojooksu ajal ja äraviske momendil asuma külgsuunega piiratud hoovõturajal.

12. Pärast katse sooritamist ja vanemkohtuniku käsklust «Loeb!» võib võistleja ringist lahkuda ainult selle

tagumiselt poolelt («vuntside» tagant). Lati tagant viskamisel võib võistleja pärast viset minna üle hoojooksuraja külgjoonte, kuid tal pole õigust astuda latile või «vuntsidele» või nende taha. Selle määruse rikkumisel teeb kohtunik võistlejale hoiatuse.

13. Pärast heidet pole võistlejal ilma kohtuniku loata õigust minna väljakule (isegi heiteriista järele).

14. Kui heiteriist murdub (läheb katki) katse sooritamisel ja kui selles pole süüdi võistleja, antakse talle uus katse, kui katse oli muidu sooritatud määrustepäraselt või rikuti määrusi heiteriista katkimineku tõttu.

15. Võistlejal on keelatud kanda randmekaitset, samuti mähistada randmeliigest.

Käte ja heiteriistade määrimiseks või sissehõõrumiseks ei tohi kasutada magneesiumi, kampsolit või teisi aineid.

Vasaraheitjal on lubatud kasutada kindaid.

16. Jälg, mille riist jätab maandumisel sektorisse, märgitakse numbriga varustatud kontrollmärgiga. Kontrollmärk torgatakse ringi või lati suhtes lähimasse punkti jäljel, mille on jätnud riist.

17. Kõigis heidetes loetakse katse ebaõnnestunuks, kui kontrollmärk tuleb torgata väljapoole sektorit või koridori.

Kui sisevõistlustel kuul kukkus puupõrandale, mitte aga liivakasti, loetakse tõuge ebaõnnestunuks.

18. Tagajärgi kõigis heidetes mõõdetakse mööda sirgjoont kontrollmärgist kuni ringini või latini.

Ringist sooritatavate heidete tagajärgi mõõdetakse kontrollmärgist kuni võru siseservani ringi keskpunkti suunas. Kuulitõuke mõõtmisel asetatakse mõõdulint segmendi peale ja mõõdetakse selle siseservani.

Odaviske mõõtmine toimub kontrollmärgiks kaarekujulise lati siseservani kaare keskpunkti suunas.

Granaadiviske mõõtmine toimub kontrollmärgist latile või selle pikendusele tõmmatavat ristjoont mööda kuni lati (või selle pikenduse) hoojooksupoolse servani.

19. Mõõtmisel asetatakse mõõdulindi nullpunkt kontrollmärgile. Tagajärgi mõõdetakse sentimeetrilise täpsusega, ümardades vähenemise suunas.

20. Vajaliku pikkusega mõõdulindi puudumisel tõmmatakse kontrollnõör, mille üks ots kinnitatakse tugevasti ringi keskohta, teine ots aga asetatakse järjekorras kõigi kontrollmärkide juurde. Mõõdulint asetatakse piki nõöri, alates kontrollmärgist. Visete puhul lati tagant kasuta-

takse mõõtmise kergendamiseks latist 30, 40 ja 50 m kaugusel tehtud paralleelseid kontrolljooni (traati), kust toimetatakse täiendavat mõõtmist mõõdulindiga kuni kontrollmäärgini.

21. Kõik määrustepäraseks katsed mõõdetakse ja kantakse protokollis.

Märkus. Massilistel võistlustel ja mõningatel teistel juhtudel lubatakse peakohtuniku otsusel kvalifikatsiooni- ja eelvõistlusel mõõta ainult parim katse kolmest (kui silma järgi on raske otsustada, milline on parim katse, siis mõõdetakse nad kõik, kuid protokollis kantakse ainult parim).

22. Mõõta võib pärast iga katset või pärast ala lõppu (kuulitõukes mõõdetakse pärast iga tõuget).

23. Lõppvõistlusel jääb iga võistleja parimat tagajärge näitav numbriga kontrollmärk võistlejate ja pealtvaatajate paremaks orienteerimiseks paigale kuni ala lõpuni.

24. Kui heidetes on kahel või mitmel võistlejal võrdne tagajärg, määrab nende vahelise paremusjärjestuse järgmine parem tagajärg eel- ja lõppvõistluse kestel.

25. Pärast antud heiteala lõppemist ei anta osavõtjatele mingisuguseid lisakatseid.

26. Kui alanud võistlus halva ilma tõttu või muul kohkunikest ja osavõtjatest olenemata põhjusel katkestatakse mitmeks tunniks või viiakse üle teisele päevale, siis peakohtuniku äranägemisel seda ala kas jätkatakse või alatakse uuesti (samade võistlejatega).

Märkus. Kui võistlus katkestatakse lõppvõistluse toimumise ajal või vahetult enne seda, siis pärast vaheaega viiakse läbi ainult lõppvõistlus.

§ 60. Erimäärused üksikute heitealade läbiviimisel

1. Ketast heidetakse heiteringist pööretega või paigalt pärast seda, kui võistleja on heiteringis võtnud algasendi.

2. Kuuli tõugatakse ühe käega õla juurest kas paigalt või hooga tõukeringi piires pärast seda, kui võistleja on tõukeringis võtnud algasendi.

Algasendi võtmise momendil peab kuul puutuma lõualuud või asuma sellele võimalikult lähedal.

Tõuke algmomendist alates on keelatud viia kuuli õlavööst kõrvale või tahapoole.

3. Vasarat heidetakse kahe käega kas paigalt või pööretega. Kui vasar puudutab pöörete sooritamisel vasara-

kuuliga maapinda enne vasara äralennutamist ja heide viiakse lõpule, loetakse katse määrustepäraseks. Kui võistleja ei vii seda heidet lõpuni, loetakse katse ebaõnnestunuks.

Vasaraheites mõõdetakse tagajärge vasarakuuli jälje lähimast punktist (mitte aga vasara traadi või käepideme jäljest).

4. Oda visatakse kas paigalt või hoojooksuga (ilma pöoreteta). Oda tuleb kinni hoida mähisest. Vise loetakse määrustepäraseks ainult siis, kui oda puudutab maapinda esmalt metallteravikuga, mis jätab maapinnale jälje.

5. Granaati visatakse kaugusele kas paigalt või hoojooksuga (ilma pöoreteta).

VII. MITMEVÕISTLUSED

§ 61. Mitmevõistluste läbiviimise kord ja määrused

1. **Kümnevõistlus.** Viiakse läbi kahel üksteisele järgneval päeval järgmise alade järjestusega:

esimesel päeval — 1) 100 m jooks, 2) kaugushüpe, 3) kuulitõuge, 4) kõrgushüpe, 5) 400 m jooks;

teisel päeval — 6) 110 m tõkkejooks, 7) kettaheide, 8) teivashüpe, 9) odavise, 10) 1500 m jooks.

2. **Kuuevõistlus.** Viiakse läbi kahel üksteisele järgneval päeval järgmise alade järjestusega:

esimesel päeval — 1) 100 m jooks, 2) kuulitõuge, 3) kõrgushüpe;

teisel päeval — 4) kaugushüpe, 5) kettaheide, 6) 800 m jooks.

3. **Viievõistlus.**

A) Meeste viievõistlus toimub ühel päeval järgmise alade järjestusega: 1) kaugushüpe, 2) odavise, 3) 200 m jooks, 4) kettaheide, 5) 1500 m jooks.

B) Naiste viievõistlus viiakse läbi kahel päeval järgmööda järgmise alade järjestusega: esimesel päeval — 1) kuulitõuge, 2) kõrgushüpe, 3) 200 m jooks; teisel päeval — 4) 80 m tõkkejooks, 5) kaugushüpe.

4. **Kolmevõistlus.**

A) Naiste ja noorte kolmevõistlus toimub ühel päeval järgmise alade järjestusega: 1) 100 m jooks, 2) kuulitõuge, 3) kõrgushüpe.

B) Laste kolmevõistlus toimub ühel päeval järgmise alade järjestusega: 1) 60 m jooks, 2) kuulitõuge, 3) kõrgushüpe.

5. Võistluspäevade arvu muuta ega alasid ümber paigutada ei tohi. Erandiks on juhud, kui kahel päeval läbi viidav mitmevõistlus halva ilma tõttu katkestatakse. Sel juhul kui katkestamine toimus esimesel päeval, alatakse teisel päeval samade võistlejate osavõtul võistlust uuesti algusest peale. Kui katkestamine toimus teisel päeval, jätkatakse seda kolmandal päeval sellest alast, millel ta katkestati. Näiteks kümnevõistlus katkestati teivashüppe ajal, kui hüppama oli jäänud mõni võistleja, aga osa mitmevõistlejaid sooritas juba odaviset. Järgmisel päeval viiakse läbi teivashüpe neile, kes seda ala enne katkestamist ei lõpetanud; odavise aga toimub kõigile võistlejatele ja eelmise päeva tagajärgi sel alal ei arvestata.

Märkus. Niisugusel juhul, kui ollakse sunnitud mitmevõistlust läbi viima kolmel päeval, ei saa tagajärge kinnitada rekordiks, kuid järgutäitmisi arvestatakse.

6. Mitmevõistluste alad viiakse läbi ajaliselt nii, et oleks vähemalt 30-minutiline vaheaeg meeste viievõistluses pärast kolmandat ja kümnevõistluses pärast esimest, neljandat, kuuendat ja kaheksandat ala.

Päevakava on lubatud jaotada võistluste hommiku- ja õhtupoolsetele tundidele.

7. Kõik mitmevõistlused viiakse läbi nõrgemaid võistlejaid hajutamata.

8. Mitmevõistluse igal alal võistlejate poolt näidatud tagajärjed hinnatakse punktides punktitali järgi. Mitmevõistluse võitjaks osutub võistleja, kes saavutab suurima arvu punkte.

Võrdse punktide arvu korral antakse parem koht võistlejale, kes on kaasvõistlejast rohkemal arvul aladel eespool.

9. Võistlejate esinemise järjekord kõigil üksikaladel (jooksude koostamine, katsete sooritamise järjekord hüpetes ja heidetes) määratakse kohtunikekogu poolt loosimise teel, mis teostatakse eraldi iga ala jaoks. Tulemused teatatakse võistlejatele enne võistluse algust.

10. Jooksudes ei korraldata eel- ja lõppjookse. Ühes jooksus ei tohi olla üle 6 võistleja.

11. Iga võistleja aeg määratakse kolme kellaga.

Märkus. Erandjuhtudel lubatakse võistleja aja määramist kahe kellaga.

12. Mitmevõistluse kõigil jooksudistantsidel kõrvaldatakse võistleja jooksust kolmanda valelähte järel ja ta saab null punkti.

13. Heidetes ja kaugushüppes antakse kolm katset. Kõrgus- ja teivashüppes määrab kohtunikekogu algkõrguse ja lati edasise tõstmise korra ning see teatatakse osavõtjatele enne võistluste algust.

14. Võistlejate poolt individuaalaladel saavutatud tagajärgi mitmevõistluses ei arvestata.

15. Suure osavõtjate arvu puhul jaotatakse mitmevõistlejad 12—16-liikmelistesse gruppidesse, kes sooritavad järgemööda üksikud mitmevõistluse alad.

KERGEJÕUSTIKUREKORDITE REGISTREERIMISE JUHEND

1. Rekordite liigid

1. Rekordiks on antud kergejõustikualal ametlikel võistlustel nädatud ja NSV Liidus kehtiva võistlusmäärustiku nõuetele täpselt vastavates tingimustes saavutatud kõrgeim tagajärg, mis on kinnitatud kehtestatud korras vastava instantsi poolt.

2. Rekordina kinnitatakse, eraldi meestele ja naistele, antud kergejõustikualal absoluutselt parim tagajärg, olenemata rekordimehe vanuseklassist (s. t. et rekordi võib püstitada ka noorteklassi võistleja).

Eri vanusegruppides registreeritakse noorte parimad tagajärjed kui tipp tulemused antud vanusegrupis.

3. Rekordeid (parimaid saavutusi) registreeritakse välis- ja sisevõistlustel eraldi.

4. Rekordeid võib registreerida:

a) NSV Liidu kehakultuuriorganisatsioonide organisatsioonilise struktuuri järgi;

b) kehakultuuri ja spordi riikliku juhtimise struktuuri järgi.

Esimese tunnuse järgi registreeritakse:

a) Kehakultuurikollektiivi või temale vastava algorganisatsiooni (õppeasutuse, sõjaväeosa jne.) rekord. Rekord võib olla püstitatud selle kollektiivi liikme poolt ükskõik missugusel võistlusel ja kinnitatakse selle kollektiivi nõukogu poolt.

b) Vabatahtliku spordiühingu või temale vastava organisatsiooni rekord. Rekord võib olla püstitatud selle ühingu liikme poolt ükskõik missugusel võistlusel ja kinnitatakse selle ühingu nõukogu poolt. Võistluste peakohtunikul ja vastava ala vanemkohtunikul peab olema vähemalt I kategooria.

c) Ametkondlik rekord. Rekord võib olla püstitatud ükskõik missugusel võistlusel sellesse ametkonda kuuluva spordikollektiivi liikme poolt ja kinnitatakse organi poolt, kes juhib antud ametkonna sporditööd. Võistluste peakohtunikul ja vastava ala vanemkohtunikul peab olema vähemalt I kategooria.

Teise tunnuse järgi registreeritakse:

a) Rajooni, linna, oblasti, krai ja autonoomse vabariigi rekord. See võib olla püstitatud ükskõik missugusel NSV Liidus korraldatud võistlusel antud territooriumil asuva spordikollektiivi liikme poolt,

kes alaliselt elab selle territooriumi mingis asustatud punktis. Rekordi kinnitab vastav kehakultuuri- ja spordikomitee. Oblasti, krai ja autonoomse vabariigi ulatusega võistlustel peab peakohtunikul ja antud ala vanemkohtunikul olema vähemalt I kateegooria, rajooni ja linna ulatusega võistlustel — vähemalt II kateegooria.

b) Liiduvabariigi rekord. See võib olla püstitatud ükskõik missugusel NSV Liidus korraldatud võistlusel antud liiduvabariigi territooriumil asuva spordikollektiivi liikme poolt, kes alaliselt elab antud liiduvabariigis. Rekordi kinnitab vastava vabariigi kehakultuuri- ja spordikomitee. Peakohtunikul peab olema vähemalt vabariiklik kateegooria, antud ala vanemkohtunikul aga I kateegooria.

c) NSV Liidu rekord. See võib olla püstitatud ükskõik missugusel võistluskalendris ettenähtud võistlusel Nõukogude Liidu kodaniku poolt, kes on mingi spordikollektiivi liige. Peakohtunikul ja antud ala vanemkohtunikul peab olema vähemalt vabariiklik kateegooria. NSV Liidu rekordi kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Kehakultuuri- ja Spordikomitee.

5. Rekorditena võib kinnitada ka nõukogude sportlaste poolt välismaal toimuvatel ametlikel rahvusvahelistel võistlustel saavutatud tagajärgi.

6. Alade loetelu, millistel kinnitatakse rekordeid ja tippsaavutusi, kinnitatakse vastava kehakultuuri- ja spordikomitee (või kollektiivi, spordiühingu, ametkonna nõukogu) otsusega.

7. Kõik registreeritavad rekordid kinnitatakse vastava kehakultuuri- ja spordikomitee (või kollektiivi, ametkonna nõukogu) poolt pärast seda, kui vastav kergetõustikusektsioon on esitanud kohtunike kolleegiumi poolt kontrollitud materjalid.

8. Vabariiklikes, kraide ja oblastite keskustes, samuti Moskvas ja Leningradis võivad kohalikud kehakultuuri- ja spordikomiteed korraldada erivõistlusi rekordite püstitamiseks. Võistluste korraldamisest tuleb avaldada teadaanne vähemalt kolm päeva enne võistluste toimumist.

Sellistel võistlustel püstitatud rekordit võib kinnitada, kui võistluse lõpetas vähemalt kolm võistlejat.

II. Rekordilise tulemuse fikseerimise kord

1. Jooksus või käigus tuleb rekordtagajärg fikseerida kolme stopperiga, mille kontrollimisest (vastava riikliku kontrollorgani poolt) pole möödunud üle ühe aasta.

Jooksus võib rekordaja fikseerimisel äärmise stopperi aeg keskmisest lahku minna mitte rohkem kui:

distsantsidel kuni 400 m kaasa arvatud	— 0,2 sek.,
distsantsidel 500—3000 m	— 0,5 sek.,
distsantsidel 5000 m ja rohkem	— 1,0 sek.

M ä r k u s. Kollektiivi, spordiühingu, linna, vabariigi jne. rekordina võib kinnitada ka jooksu- ja käigutagajärgi, mis on saavutatud suurema ulatusega võistlustel, olenemata võistleja poolt saavutatud kohast. Näiteks võib vabariigi rekordina kinnitada NSV Liidu esivõistlustel saavutatud tagajärke, kuigi võistleja lõpetas distantsi kolmandana, neljandana, viiendana jne., seejuures isegi sel juhul, kui see tagajärg fikseeriti ühe stopperiga.

2. Lähelt tuleb anda lasuga. Püstoli puudumisel antakse lähtesignaal ainult häälega, ilma liputa, kusjuures ajamõõtjad peavad asuma lähtekohta juures.

3. Rekordiks ei saa tunnistada tagajärgi, mis on saavutatud jooksus sirgteel, kaugus- või kolmikhüppes, kui raja kalle jooksu suunas ületab 1:1000 või tuule kiirus jooksu suunas ületab 2 m/sek.

Võistlustel tuleb tuule kiirust mõõta jooksu juures 10 sekundi vältel, hüpete juures 5 sekundi vältel ja pärast määrata keskmine tuule kiirus.

4. Jooksus ja käigus pikkadel distantsidel võib rekordeid fikseerida ka vahedistantsidel, kui sellest huvitatud organisatsiooni esindaja vähemalt 1 tund enne lähet esitab peakohtunikule sellekohase kirjaliku avalduse ja kui kohtunikekogul on kasutada küllaldaselt stoppereid. Iga vahedistantsi lõpus peab olema lõpulint ja jooksja (käija) aeg tuleb fikseerida kolme stopperiga. Antud võistluse põhidistantsist pikemal distantsil rekordit püstitada ei lubata.

Märkus. Vahedistantsil rekordilist aega näidanud võistlejale kinnitatakse rekord ainult siis, kui ta põhidistantsi lõpetab.

5. Hüpetes ja heidetes peavad rekordtagajärke mõõtma kolm kohtunikku terve metallist mõõdulindiga, millel on vastava riikliku kontrollorganisatsiooni tempel.

6. Heiteriista, millega rekord saavutati, peab antud ala vanemkohtunik peakohtuniku või tema asetäitja juuresolekul kohe pärast rekordheidet kaaluma, samuti kontrollima tema mõõdeid.

7. Rekordtagajärje näitajaid (stopperil, mõõdulindil, mõõdupuul) peab peakohtunik või tema asetäitja kontrollima viivitamatult pärast rekordi püstitamist.

8. Rekordi kohta koostatakse vastav akt (trükikojas trükitud ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt kinnitatud vormikohasel plangil). Akt koostatakse iga rekordtagajärje kohta, isegi siis kui kehtiva rekordi ületas samal päeval kaks või rohkem võistlejat.

9. Rekordiks võib tunnistada nii eelvõistlusel, lõppvõistlusel, mitmevõistluse üksikalal, samuti kvalifikatsioonivõistlustel, individuaalse koha selgitamiseks korraldatud järeliooksus ja vahehüppel saavutatud tagajärke, kui võistleja tagajärg mõõdeti täpselt.

10. Mingisugustel võistlustel ei lubata lisakatteid rekordi püstitamiseks (üle võistlusjuhendis ettenähtud katsete arvu).

III. Rekordite vormistamise kord

1. NSV Liidu rekordi kinnitamiseks tuleb esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Kehakultuuri- ja Spordikomiteele: a) antud võistlusala originaalprotokoll koos kõigi juurdekuuluvate lisadega;

b) rekordi registreerimise akt;

c) võistleja kaks fotot (kogu pikkuses, seistes, spordiriietuses, suuruses 9×12 sm);

d) müürilehe, võistluskava ja muude materialide originaalid, mis kinnitavad võistluse toimumise kohta teadaande olemasolu vähemalt kolm päeva enne võistluse algust.

2. Nimetatud materjalid peab kohalik kehakultuuri- ja spordikomitee koos kaaskirjaga saatma kõrgemalseisvasse instantsi hiljemalt

viie päeva jooksul pärast rekordi püstitamist. Väljasaatmise kuupäev tehakse kindlaks postitempli järgi.

3. Rekordi püstitamise kohta saabunud materjalid lähevad üleliidulise kohtunikekolleegiumi presiidiumile koostamise õigsuse ja võistlusmäärustikule vastavuse kontrollimiseks. Pärast seda antakse materjalid koos presiidiumi otsusega läbi vaatamiseks üleliidulisele kergejõustikusektsiooni presiidiumile, kes esitab need kinnitamiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Kekakultuuri- ja Spordikomiteele.

Analoogiliselt toimub ka teiste kategooriate rekordite kinnitamine.

4. Etteandevõistlustel (handikap) jooksudes saavutatud tagajärgi ei või rekordiks kinnitada.

5. Kui jooksu- või käimisvõistlustel kaks (või enam) võistlejat ühes jooksus (käigus) saavutavad võrdse aja, kuulub rekord ainult sellele, kes oli antud jooksus (käigus) võitja.

6. Kui jooksu- või käimisvõistlustel mitu võistlejat samal päeval saavutavad eri eel- või lõppjooksus (käigus) võrdse tagajärje, kinnitatakse rekord kõigi selle tagajärje saavutanud võistlejate nimele.

7. Kui hüpetes või heidetes ühel võistlusel kaks (või enam) võistlejat saavutavad võrdse tagajärje, kuulub rekord neile kõigile, olenemata kohtade jagunemisest nende vahel.

8. Kui ühe päeva jooksul mitmes linnas mitu võistlejat saavutavad võrdse rekordtagajärje, siis tuleb rekord kinnitada kõigi seda tagajärge näidanud võistlejate nimele. Sel juhul kantakse nende nimed rekorditabelisse saavutamise järjekorras (astronoomilise aja järgi).

9. Kui noorteklassi kuuluva kergejõustiklase poolt antud vanuseklassi võistlustel saavutatud tagajärg ületab vanema vanusegrupi tipp-saavutuse, fikseeritakse see tagajärg ka järgmise vanusegrupi tipp-saavutusena.

10. Kui noored kergejõustiklased (tüdrukud, poisid, neiud, noormehed) võistlevad koos täiskasvanutega, siis vastava vanuseklassi tipp-tagajärjena loetakse üksnes saavutusi hüpetes ja heidetes. Jooksu ja käigu kohta seda reeglit ei rakendata.

Lisa 2

JOOKSURAJA MÕÖTMISE JA LÄHTEKOHTADE MÄRKIMISE EESKIRJAD

I. Jooksuraja pikkuse mõõtmine

Staadioni jooksurada mõõdetakse vastavalt käesolevate määruste paragrahvile 26 p. 9, arvates 30 sm kauguselt raja siseservast. Kuna raja mõõtmine mõõtmisjoont mööda, eriti kurvides, on tehniliselt raske ja ei anna täpset tulemust, tuleb mõõtmist toimetada vahetult mööda raja siseserva.

Seejuures peab raja pikkus mööda siseserva olema tegelikust pikkusest väiksem. Ühe ringi kohta on see vahe 1,88 m (iga kurvi kohta 0,94 m) ja see ei olene raja üldpikkusest ega kurvide raadiusest. Näiteks kui raja tegelik pikkus on 400 m, siis mööda siseserva mõõtmisel peab saama 398,12 m. 300 m pikkuse raja puhul 298,12 m.

II. Lähtekohtade märkimine eraldi radadel

Jooksmisel eraldi radadel mõõdetakse iga jooksurada, alates teisest rajast, 20 sm kauguselt siseraja (jooksu suunas vasakpoolse) märkimisjoone välisservast.

Igas kurvis välimine rada pikeneb, võrreldes naabruses oleva sise-mise rajaga. Seepärast ei asu eraldi radadel lähtekohad ühel joonel, vaid paiknevad üksteisest eraldi.

Lähtekohtade leidmiseks tuleb kasutada alltoodud tabelit, kus on toodud lähtekohtade ettepooleviimine iga raja kohta esimese raja suhtes. Lähtekohtade asetus jooksuradadel ei olene jooksuraja üldpikkus-est, vaid ainult täiskurve (180°) arvust antud distantsil.

Lähtekohtade paiknemise tabel

Jooksurajad	Mitme kurvi jaoks (meetrites)				
	üks	kaks	kolm	nell	viis
Teine	3,61	7,23	10,84	14,45	18,06
Kolmas	7,54	15,08	22,62	30,16	37,70
Neljas	11,47	22,93	34,40	45,87	57,33
Viies	15,39	30,79	46,18	61,57	76,97
Kuues	19,32	38,64	57,96	77,28	96,60

Märkus. Lähtekohtade kaugused on tabelis toodud ümardamisega täissentimeetriteks.

Antud suurused on maksivad ainult 1,25 m laiuste jooksuradade jaoks. Erinevate jooksuradade laiuste korral arvutatakse lähtekohtade kaugused ümber järgmiselt: raja kitsenemise iga 5 sm kohta väheneb lähtekoha kaugus ühe kurvi kohta 15 sm, kahe kohta — 31 sm, kolme kohta — 47 sm, nelja kohta — 63 sm, viie kohta — 78 sm. Näiteks kui raja laius on 1,15 m (s.t. 10 sm normaalsest kitsam), siis 400 m jooksuks tuleb teise raja lähtekoht arvutada järgmiselt: $7,23 - 2 \times 0,31 = 6,61$ m.

Vastavate radade lähtekohtade ettepooleviimise pikkus valitakse tabelist antud distantsil läbitavate kurvide arvu järgi.

Lähtekohad tuleb mõõta eraldi igal rajal mõõtmisjoont mööda jooksu suunas, arvates esimese jooksuraja sirgtele (kurvi alguses või lõpus) asuvast põhistardijoonest. Tabelis toodud andmeid ei saa kasutada, kui lähtekoht asub esimese jooksuraja kurvil. Sel juhul tuleb lähtekohtade märkimiseks kurvile nende asukohad määrata lähemale sirgrajale tõmmatud vabaltvalitud abijoonest.

Mõõtmist tuleb toimetada mööda eri radade mõõtmisjooni, arvates üldisest abijoonest.

Kui mõõtmise algpunkt on arvestamiseks mõne meetri võrra ettepoole viidud (distantsi pikkuse vähendamise suunas), siis tuleb lähtekohtade leidmiseks see vahe juurde panna.

Normaalmõõdetega staadioni 400 m pikkusel ringrajal (joonis 1) kasutatakse eraldi radade lähtekohtade märkimiseks algpunktidena nelja põhipunkti — siserajal asetsevaid 100, 200, 300 ja 400 m lähte-

kohti. Distsantsil läbitavate kurvide arvu loetakse lõpujoonest vastassuunas jooksja liikumisele kuni stardijooneni ja saadud kurvide arvu järgi valitakse tabelist vastava raja lähtekoht.

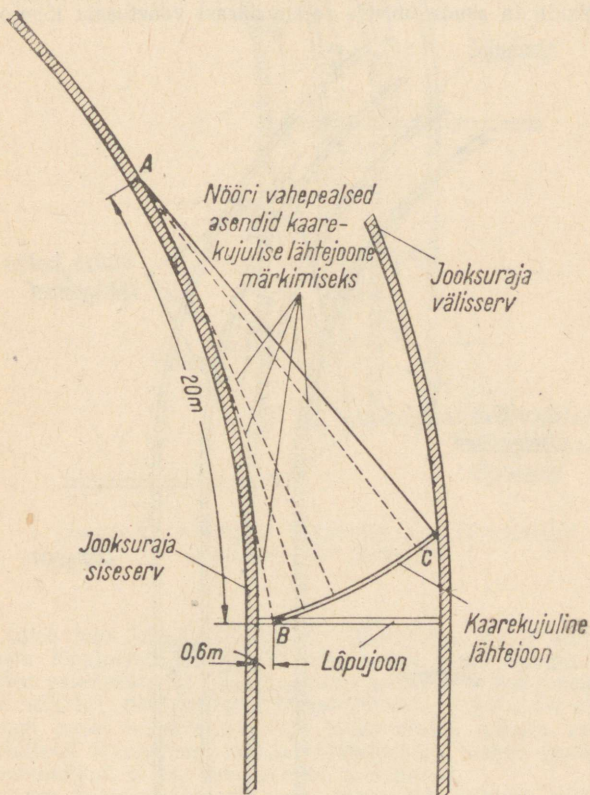
100 ja 110 m jooksude lähtekohad leitakse otsese mõõtmise teel, arvates lõpujoonest.

Siserajal leitakse 200 m lähtekoht, mis asub lõpujoonest ühe sirgtee ja ühe kurvi kaugusel, mõõtes lõpujoonest jooksu vastassuunas mööda jooksuraja siseserva ($200 - 0,94 = 199,06$ m).

1500 m lähtekoht leitakse, mõõtes 200 m lähtejoonest siserajal jooksu vastassuunas 100 m edasi.

400 m lähtekoht siserajal on lõpujoonel.

Jooksuraja märkimisel teatejooksuks mõõdetakse eraldi radade lähtekohtadest vahetusala määramiseks 10 m ette- ja tahapoolse. Vahetusala alg- ja lõppjooned eraldi jooksuradadel märgitakse raja kogu laiusel igal rajal.

Joonis 23. Kaarekujulise lähtejoone märkimine

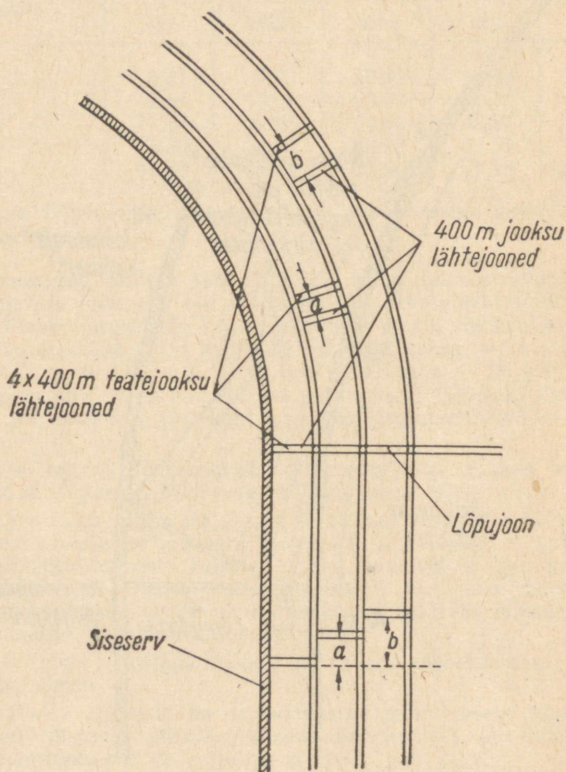
III. Kaarekujulise lähtejoone märkimine

Kaarekujulise lähtejoone märkimiseks mõõdetakse mööda jooksuraja siseserva 20 m lõpujoonest jooksu suunas. Saadud punktis (A) kinnitatakse nõör või mõõdulint ja lõpujoonel 60 sm kaugusel raja siseservast asuvast punktist (B) tõmmatakse pingutatud nõöri (või mõõdulindi) abil kaarjoon (B—C), mis ongi kaarekujuline lähtejoon (joonis 23).

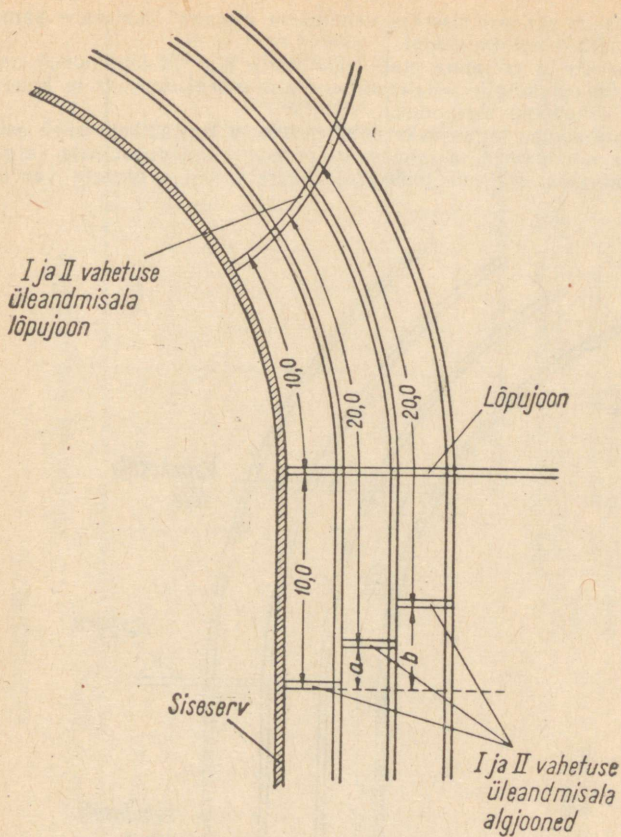
IV. 4×400 m teatejooksu lähtekoha ja etappide märkimine

Suurt tähelepanu ja täpsust nõuab 4×400 m teatejooksu lähtekoha ja vahetusala märkimine (joonised 24, 25 ja 26).

Kuna kehtivate määruste järgi võib teise vahetuse jooksja oma rajalt lahkuda ja asuda ühisele rajale pärast vahetusala lõppjoone üle-

Joonis 24. 4×400 m teatejooksu I vahetuse lähtejoone märkimine

Joonis 25. 4×400 m teatejooks. I ja II vahetuse üleandmisala märkimine

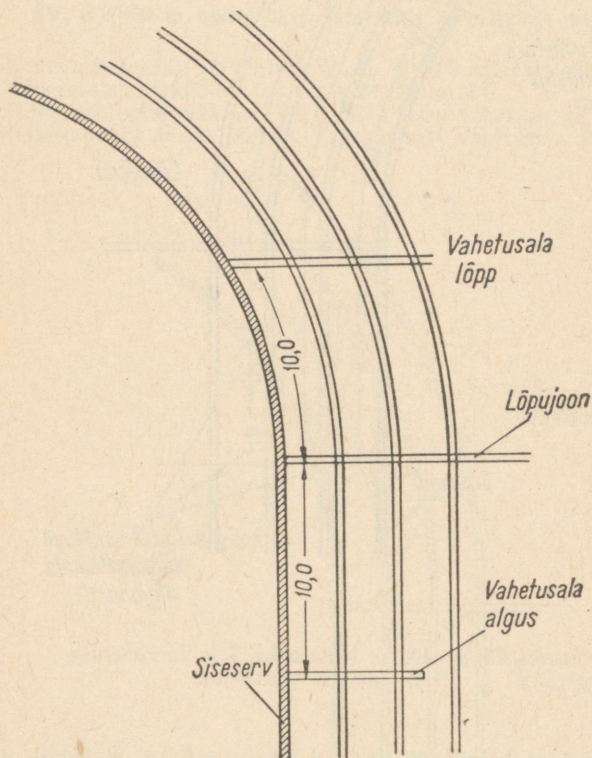
tamist, tuleb luua kõigile ühesugused tingimused, nii et kõigil oleks vahetusala lõppjoonest jooksuraja sisäservani sama kaugus. Selleks märgitakse vahetusala lõppjoon kaarekujulisena 10 m kaugusele (mõõtmisjoont mööda) sisäserva lähtejoonest arvates. Vahetusala algjooned teise etapi jaoks leitakse iga raja jaoks eraldi, mõõtes vahetusala kaarekujulisest lõppjoonest mööda mõõtmisjoont jooksu vastassuunas 20 m. Loomulikult ei asu need jooned ühel joonel.

Seega on teise etapi vahetusala algjooned esimese raja suhtes edasi nihutatud ja esimese vahetuse jooksijal ei tule 400 m läbimiseks startida mitte harilikest 400 m jooksu lähtekohtadest, vaid nii palju ettepoole viidud lähtekohtadest, kui palju iga raja teise etapi vahetus-

ala algus on eespool siseraja vahetusala algusest. See vahe pannakse juurde mööda möötmissjoont.

Kolmanda ja neljanda etapi vahetusala alg- ja lõppjooned on sirged ja ühised kõigile võistlejatele. Need märgitakse 10 m kaugusele ette- ja tahapoole lõpujoont.

Ülevaatlikkuse tagamiseks võistlejatele ja kohtunikele tuleb esimese vahetuse lähtejooned ja esimese ning teise etapi vahetusala (algus ja lõpp) märkida üldisest jooksuraja märkimisest erinevate värvidega.

Joonis 26. 4×400 m teatejooks. III ja IV vahetuse üleandmisala märkimine

VÖISTLEJA KAART

M
N

võistlusala)

Võistleja nr.

(nimi, eesnimi)

(organisatsioon)

Võistlusvoor	Tagajärg	Punkte	Koht	Järk	Märkusid
Kvalifikatsioon					
Eelvõistlus					
Lõppvõistlus					

«.....» 195..... a.

Sekretär

MITMEVÖISTLEJA KAART-PROTOKOLL

(nimi, eesnimi)

(võistleja nr.)

(organisatsioon)

Jrk. nr.	Alad	Tagajärg	Punkte	Summa	Koht
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

Punktide üldsumma

Koht

Spordijärk

«.....» 195..... a.

Sekretär

Esitatakse iga ala kohta eraldi

võistluste kohtunikekogule

(osavõttev organisatsioon)

ÜMBERREGISTREERIMINE

(võistlusala)

Palun lubada võistelda «.....» 195..... a.

Võistleb

Kelle asemel

1. Nr. Nr.
(nimi) (nimi)

2. Nr. Nr.

Võistkonna esindaja

«.....» 195..... a.

Lisa 7

KERGEJÕUSTIKU JÄRGUNORMID

A l a	Järgud				
	meistri	esimene	teine	kolmas	noorte
N a i s e d					
Jooks					
60 m	—	—	—	—	9,0
100 m	11,7	12,3	12,8	13,6	14,4
200 m	24,2	25,2	26,5	28,5	30,4
400 m	56,0	59,0	1.02,0	1.06,0	1.10,0
800 m	2.09,0	2.16,0	2.24,0	2.30,0	—
80 m tõkkejooks	11,1	11,7	12,4	13,4	14,4
Hüpped					
Kõrgushüpe	1.65	1.55	1.45	1.30	1.20
Kaugushüpe	6.00	5.60	5.10	4.50	4.10
Heited					
Kuul 4 kg	15.00	13.50	12.00	10.00	9.00
Ketas 1 kg	49.00	43.00	37.00	30.00	26.00
Oda 600 g	51.00	45.00	38.00	33.00	28.00
Granaat 700 g	—	—	40.00	35.00	30.00
Granaat 500 g	—	—	—	—	35.00
Mitmevõistlus					
Kolmevõistlus (100 m, kuul, kõrgus)	—	—	—	1900	1700
Viievõistlus	4500	3800	3200	2700	2500
M e h e d					
Jooks					
100 m	10,4	10,8	11,5	12,2	12,8
200 m	21,1	22,2	23,6	25,0	26,0

A l a	Järgud				
	meistri	esimene	teine	kolmas	noorte
400 m	47,0	49,4	52,0	54,8	60,0
800 m	1.48,4	1.54,0	2.02,0	2.09,0	2.18,0
1500 m	3.45,0	3.54,0	4.15,0	4.35,0	—
5000 m	14.05,0	14.50,0	15.50,0	17.00,0	—
10 000 m	29.40,0	31.10,0	33.00,0	36.00,0	—
110 m tj.	14,2	15,2	16,2	17,2	18,2
110 m tj. (91,4)	—	—	—	15,4	16,4
200 m tj.	23,5	24,5	25,5	27,0	—
400 m tj.	52,0	54,0	58,0	64,0	—
3000 m tak.	8.50,0	9.15,0	9.45,0	10.30,0	—
Maratonijooks	2:25.00,0	2:35.00,0	3:10.00,0	—	—
30 km maanteejooks	—	1:45.00,0	1:54.00,0	2:12.00,0	—
Hüpped					
Kõrgus	2.00	1.90	1.75	1.55	1.50
Teivas	4.40	4.00	3.60	3.20	3.00
Kaugus	7.60	7.00	6.50	5.80	5.40
Kolmik	15.50	14.70	13.60	12.80	11.50
Heited					
Kuul 5 kg	—	—	—	—	13.00
Kuul 6 kg	—	—	—	—	11.00
Kuul 7,25 kg	17.00	15.00	13.00	11.00	10.00
Ketas 1,5 kg	—	—	—	—	35.00
Ketas 2 kg	54.00	47.00	39.00	34.00	30.00
Vasar 5 kg	—	—	—	—	43.00
Vasar 6 kg	—	—	—	—	36.00
Vasar 7,25 kg	60.00	54.00	45.00	36.00	—
Oda 600 g	—	—	—	52.00	50.00
Oda 800 g	73.00	65.00	55.00	45.00	40.00
Granaat 700 g	—	—	65.00	60.00	50.00
Mitmevõistlus					
Viievõistlus	3600	2700	2400	2000	1300
Kümnevõistlus	6800	5800	4800	3800	—
Käimine					
3 km	—	—	—	—	20.00
5 km	—	—	—	—	34.00
10 km	43.30,0	47.30,0	52.00,0	58.00,0	—
20 km	1:32.00,0	1:38.00,0	1:50.00,0	2:05.00,0	—
50 km	4:20.00,0	4:36.00,0	5:00.00,0	5:30.00,0	—

Järgu säilitamiseks on kehtivad samad nõuded.

Märkused. 1. NSV Liidu meistrivõistlustel maratonijooksus antakse kolmele võitjale meistersportlase nimetus, olenemata saavutatud tagajärjest.

2. 10 km käimises antakse meistersportlase nimetus ainult neile, kes püstitavad uue NSV Liidu rekordi sel distantsil.

3. Käimises loetakse meistersportlase normi täitmist ainult üleliidulise ulatusega võistlustel (NSV Liidu meistrivõistlused, spordiühingu kesknõukogu võistlused, tsooni spartakiaadid) saavutatud tagajärgede põhjal, kui kohtunikekogus on vähemalt kolm üleliidulise kategooria kohtunikku.

SISUKORD

<i>I. Kergejõustikuvõistluste üldeeskirjad</i>	
§ 1. Kergejõustiku alad	3
§ 2. Võistlusjuhend	7
§ 3. Võistluste iseloom	8
§ 4. Võistluste eriliigid	8
§ 5. Tulemuste arvestus	10
§ 6. Võistluste ärajätmine	10
§ 7. Avaldused ja protestid	11
<i>II. Võistlejad</i>	
§ 8. Vanusegrupid	12
§ 9. Ülesandmised. Võistlejate lubamine võistlustele	12
§ 10. Võistlejate õigused ja kohustused	13
§ 11. Võistlejate riietus	14
§ 12. Võistkondade esindajad ja kaptenid	15
<i>III. Kohtunikekogu</i>	
§ 13. Kohtunikekogu koosseis	15
§ 14. Peakohtunik	16
§ 15. Peakohtuniku asetäitjad	18
§ 16. Peasekretär ja tema abid	19
§ 17. Lähetaja ja tema abid	20
§ 18. Lõpukohtunikud	21
§ 19. Distanti- ja vahetuskohtunikud	22
§ 20. Ajamõõtjad	23
§ 21. Käigukohtunikud	24
§ 22. Jooksude sekretär	25
§ 23. Hüpete ja heidete kohtunikud	25
§ 24. Võistlejate juurde määratud kohtunikud	26
§ 25. Informatsioonikohtunik (teadustaja)	27
§ 26. Kohtunik inventari ja seadmete alal	27
§ 27. Võistluste arst	27
<i>IV. Jooks ja käik</i>	
A. Võistluspaigad ja nende sisseseadmine	
§ 28. Üldosa	28
§ 29. Tõkkejooks	33
§ 30. Takistusjooks	35
§ 31. Maastikujooks (kross)	38
§ 32. Maanteejooksud, -käigud ja maratonijooks	38
B. Jooksu ja käigu võistlusmäärused	
§ 33. Jooksude ja käigu läbiviimise kord	39
§ 34. Lähe (start)	41
§ 35. Jooks ja käik	43

§ 36. Jooksu lõpp (finiš)	44
§ 37. Tunnijooks (-käik)	45
§ 38. Tõkkejooks	46
§ 39. Takistusjooks	46
§ 40. Krossid, maanteejooksud, maratonijooks ja käimine maanteel	46
§ 41. Patrulljooks	47
§ 42. Teatejooks	47
§ 43. Võistluskäimine	48

V. Hüpped

A. Võistluspaigad ja sisustus

§ 44. Kaugus- ja kolmikhüpe	49
§ 45. Kõrgushüpe	51
§ 46. Teivashüpe	54

B. Hüpete võistlusmäärused

§ 47. Üldmäärused	56
§ 48. Kaugus- ja kolmikhüpe	57
§ 49. Kõrgus- ja teivashüpe	59

VI. Heited

A. Võistluspaigad, sisustus ja inventar

§ 50. Ketta- ja vasaraheide ning kuulitõuge	64
§ 51. Oda- ja granaadivise	67
§ 52. Üldnõuded võistluspaikade suhtes	69
§ 53. Ketas	70
§ 54. Oda	71
§ 55. Kuul	72
§ 56. Vasar	72
§ 57. Granaat	73
§ 58. Heiteriistade kontrollimine	74

B. Heidete võistlusmäärused

§ 59. Üldmäärused	75
§ 60. Erimäärused üksikute heitealade läbiviimisel	78

VII. Mitmevõistlused

§ 61. Mitmevõistluste läbiviimise kord ja määrused	79
L i s a d	82

ЛЕГКАЯ АТЛЕТИКА
Правила соревнований
На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

Toimetaja E. Teemägi. Tehniline toimetaja A. Tõnisson
Korrektorid: L. Golberg ja E. Kask

Ladumisele antud 12. IX 1958. Trükkimisele antud 29. X 1958.
Paber 54×84, 1/16. Trükipoognaid 6. Formaadile 60×92 kohaldatud
trükipoognaid 4,92. Arvutuspoognaid 5,28. Trükiarv 5000. Tellimise
nr. 2808. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

Hind rbl. 1.60

Rbl. 1.60

A-22355

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00405777 6